

Naročnina mesečno 23 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celetno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Državne finance in investicije

V zvezi s splošnim zboljšanjem gospodarskega položaja pri nas in v ostalih državah je tudi zboljšanje v naših drž. finančah. Pred nedavnim smo objavili podatke o drž. dohodkih in izdatkih v zadnjih mesecih, iz katerih je razvidno, da so državni dohodki v mesecu avgustu letos dosegli 1.100 milij. din, v septembru so bili nekoliko manjši, vendar so še dosegali 1 milijardo dinarjev. To je ugodna slika državnih dohodkov, ki se vidi tudi v povečanju dejanskih izdatkov drž. uprave in državnih gospodarskih podjetij. Ta preokret je v zvezi z nastopajočo konjunkturo in novo finančno politiko že od leta 1935 sem dajal boljše rezultate za državno blagajno, pri čemer ne upoštevamo samo proračunskega presežka, ampak tudi dejansko celoto državnih dohodkov in izdatkov. Tako je računsko leto 1934-1935 bilo zaključeno še z deficitom 151.0 milij. din, leto 1935-1936 pa je prineslo prvokrat v letih krize tudi znaten presežek splošnega državnega gospodarstva v znesku 436.44 milij. din. Niso še objavljeni podatki za računsko leto 1936-1937, ki je bilo zaključeno dne 31. avgusta 1937, vendar je po začasnih podatkih sodeč tudi to leto bilo ugodno za državno gospodarstvo.

V takih razmerah, ki so v veliki meri opravičevale optimizem, je bil delan državni proračun za 1938-1939, ki bo po poročilih iz Beograda v zakonitem roku predložen narodnemu predstavništvu obenem z računskim zaključkom za 1936-1937, kar je posebno hvalevredno, saj je tako omogočen na podlagi doseženih rezultatov preteklega proračunskega leta najboljši uvod v novi proračun. Seveda je predložen predlog prvotni predlog, katerega ima možnost najprej finančni odbor narodne skupščine, nato plenum narodne skupščine in isti merodajni faktorji senata izpremeniti, tako da smo še daleč od definitivne oblike proračuna, kakor bo moral stopiti v veljavo dne 1. aprila 1938.

Ker se niso znane podrobnosti, se moramo omejiti samo na nekatere ugotovitve načelnega značaja. Predvsem je treba vedeti, da gre velik del važnih investicijskih izdatkov države iz drugih virov, ne iz proračunskih sredstev. To onemogoča delno pregled teh investicij in škoduje tudi enotnosti državne investicijske politike. Predvsem so to investicije pri cestah in železnicah iz znanega posojila 1.157 milij. din za javna dela. Sredstva za ta dela dobiva država predvsem od privilegiranih denarnih zavodov, v katerih se zbirajo znatne vsote hranilnih vlog, kar je posebno v naših krajih znano dejstvo. Ker privilegirani denarni zavodi ne objavljajo vsi podatkov o tem, koliko vlog imajo in dobivajo iz posameznih pokrajin naše države, smo seveda navezani le na cenitve, ki so pa lahko več ali manj oddaljene od dejanskih števil. Če bi se ti podatki objavili, kar je želeni, potem bi se skoraj gotovo videlo, da Slovenci prispevamo s svojimi vlogami k sredstvom države za izvajanje investicijskih del v veliko večji meri kot znaša naš delež pri teh investicijskih delih. Vzemimo samo eno. Za cestna dela je bilo po razporedi, objavljenem v računskem zaključku za 1935-1936 v vsej državi določenih 578 milij. din, od tega v Sloveniji 33.5 milij. din in znaša naš delež torej približno 5.8%.

Zaradi tega je potrebno, da se naš delež pri investicijskih delih poveča, to pa še iz razloga, ker so tudi pri nas potrebe velike. Pomisliti je treba, koliko smo zamudili v letih krize, ko tudi naša iniciativnost v Sloveniji sami ni mogla izvrševati velikih del, ker nam je to ovirala velika kriza, ki je zajela naše kraje močje v veliko večji meri kot druge pokrajine v državi, ker imamo še danes neurejeno vprašanje naših denarnih zavodov. Kljub temu, da smo industrijsko precej razvita pokrajina, smo vendar v poljedelskem oziru pasivna pokrajina in kakor so upoštevane druge pasivne pokrajine v državi, tako je potrebno upoštevanje tudi nas.

Našteli smo samo nekaj razlogov, ki govorijo za to, da bi morala pri nas biti državna investicijska delavnost živahnější kot drugod, našteli pa bi jih lahko še več in to dovolj tehtnih.

Poleg tega ostaja še vedno več ali manj odprto vprašanje dovršitev nekaterih javnih del pri nas. Tako vidimo, da so dela pri nekaterih javnih zgradbah iz nam neznanih razlogov zaostala. Tega ne smatramo za racionalno gospodarsko delo, ker vendar država nima nič od tega, če čakajo na pol dovršeni objekti na to, da pridejo v obrat, ampak samo škodo, ker nima od njih tudi nobenih povečanih dohodkov. Z narodnogospodarskega stališča še posebej moramo podčrtati dejstvo, da bo ostala proga St. Janž—Sevnica tudi po dograditvi torzo, ker ima po našem mnenju poseben pomen v tem, da bo pri-tegnila na naša pristanišča tovore iz severnih držav. Če se ne zgradi še zveza z morjem Črnomoř—Vrbosovo, potem bo proga imela predvsem samo lokalni pomen in bo malo razbremenjevala obstoječo zvezo Slovenije z vzhodnimi predeli države. Zaradi tega je nujno potrebno, če hoče imeti država tudi gospodarsko korist od nove proge, da se proga vključi v ostali železniški sistem z dograditvijo zveze z morjem.

Stalni svet protikomunistične zveze

Pod vodstvom Ribbentropa

Rim, 18. novembra. T. G. Med zastopniki japonske, italijanske in nemške vlade trajajo še vedno posvetovanja o ustanovitvi in tehnični organizaciji stalnega sveta protikomunistične zveze, ki je bila med omenjenimi tremi državami sklenjena dne 9. novembra 1937. Takšen svet bi moral biti ustanovljen že lani, ko Italija še ni pristopila k protikomunistični zvezi, pa se je ustanovitev zaradi nastalih ovir zavlekla. Posvetovanja dobro napredujejo in je bil v glavnem že sklenjen sporazum o tem, kako bo ta stalni svet sestavljen in kakšne bodo njegove naloge. V poučenih krogih pravijo, da bo delokrog sveta mnogo bolj obširen kot je na primer stalni svet držav Male zveze ali Balkanske zveze in da bodo njegovi sklepi v gotovih vprašanjih postali takoj izvršni in obvezni za vse tri države podpisnice. Vedno bolj potrjujejo vest, ki se že nekaj časa širi, da bo predsednik stalnega sveta postal sedanjí nemški poslanik v Londonu Ribbentrop, ki mu je državni kanceler nekako poveril borbo proti komunizmu in ki je do sedaj podpisal tudi vse pogodbe, ki so v zvezi z borbo proti komunizmu. V tem primeru bi Ribbentrop zapustil službo v Londonu in se posvetil izključno vodstvu nemškega boja proti komunizmu.

Veliko presenečenje je v tukajšnjih diplomatskih krogih vzbudila vest agencije Stefani, da so med sovjetsko Rusijo in Nemčijo že dalje časa tekla tajna pogajanja za konzularno

pogodbo. Pogajanja so se uspešno končala in je bil od obeh delegacij sprejet in odoben načrt o ustanovitvi cele vrste nemških konzulatov v sovjetski Rusiji in sovjetskih konzulatov v Nemčiji. Na osnovi te pogodbe bo Nemčija do 15. januarja 1938 ustanovila generalne konzulate v Leningradu, Tiflisu in Harkovu, med tem ko bo v Vladivostoku in v Odesi odprla samo navadne konzulate. O sovjetski Rusiji pa govorijo, da bo odprla generalne konzulate v Hamburgu, Münchenu in v Düsseldorfu, konzulate pa namerava ustanoviti v Lübecku in v Dresdenu.

O kakšnem prelomu diplomatskih odnosov med Nemčijo in sovjetsko Rusijo zaradi podpisa protikomunističnega pakta torej ne more biti govora. Podpis konzularne pogodbe med Nemčijo in sovjetsko Rusijo je torej dejanje, ki odnos med Nemčijo in Rusijo ne bo poslabšalo, marveč jih še razširilo. V diplomatskih krogih se sprašujejo, kakšna mora potemtakem biti prava vsebina tega pakta, o katerem so v dobro poučenih krogih zatrjevali, da je naperjena proti Kominterni in proti sovjetski Rusiji, ki je s Kominterno istovetna.

Po Rusiji

London, 18. nov. AA. DNB: »Times« objavlja, da je bil po vestih iz Kijeva tamkaj aretiran predsednik sveta ljudskih komisarjev za Ukrajino

Vsebina razgovora med lordom Halifaxom in Hitlerjem

vsak način želi uspešno zaščito sudetskih Nemcev, kar pa seveda ne pomeni, da hoče ogroziti ozemeljsko neodvisnost Češkoslovaske.

3. Nemčija bo skušala prepričati Anglijo, da v nobenem primeru ne bo ogrožala nedotakljivosti angleškega imperija. Nemški državni kanceler Hitler bo izjavil, da namerava Nemčija te želje uresničiti potem normalnih diplomatskih sredstev brez uporabe sile.

Dopisniku tega ameriškega lista je bilo nadejano, da se državni kanceler Hitler ne bo spuščal v nobene nepotrebne debate, temveč bo

postavil jasno zahtevo glede vprašanj, o katerih se namerava pogajati diplomatskim potom.

Pariz hladnohrven

Po Parizu so se razširili glasovi, da angleška vlada francoske ni obvestila o potovanju lorda Halifaxa v Nemčijo in da je to potovanje nelegalno dejanje od strani Anglije. Zaradi tega je vlada objavila v tisku poluradno obvestilo, v katerem razlaga, kakšno je njeno stališče do tega angleškega koraka. Poluradno obvestilo pravi:

»Francoska vlada je bila pravočasno obveščena o tem potovanju. Istočasno je od angleške vlade sprejela tudi zagotovilo, da se iz tega potovanja ne bo rodil noben načrt, ki bi se v čemerkoli dotaknil francoskega kolonialnega imperija, ali ki bi ogrožal neodvisnost Avstrije ali nedotakljivost Češkoslovaske. Zaradi tega ima Francija povoda dovolj, da se potovanja lorda Halifaxa veseli in da mu želi polno uspeha. Francoska vlada se ne zaveda, da bi bila zamudila kakšno priložnost, da izrazi svojo željo po miru, ljubni rešitvi vseh spornih vprašanj. To je mogel ugotoviti tudi nemški minister dr. Schacht, ko je v poletju bil na obisku v Parizu. Toda kljub temu svojemu razpoloženju bo francoska vlada ostala zvesta svojim obveznostim in je odločena, da podpira vsako tvorno sodelovanje med vesilami in se bo protivila vsakim zavlačevalnim poskusom, ki imajo očitno samo ta namen, da bi se mogel trenutek, ki je določen za prelom, čim bolj nemoteno doseči.«

Trgovinska pogajanja med USA in Anglijo

Washington, 18. nov. c. Danes je zunanji minister Hull povabil k sebi tuje časnikarje in jim napovedal, da se bodo prihodnji teden pričela trgovinska pogajanja med USA in Anglijo. Ze po tem, da je zunanji minister smatral za potrebno, da napove taka pogajanja v taki obliki, se lahko presodi, kako veliko važnost hočejo že na zunanji pripisati temu dogodku v mednarodni politiki.

Jasno je, da se pogajanja ne bi napovedovala v taki obliki, če ne bi mogli pričakovati uspeha in koristnega zaključka pogajanj za obe stranki. Če se posreči doseči gospodarski sporazum med tema dvema vesilama, stojimo pred važnim preobratom v razvoju svetovne politike. Razumeti namreč moramo, da je ravno gospodarsko tekmo-

V letih, ko so začeli državni dohodki nekoliko bolj dotekati, se ne občuti toliko pomanjkanje rednih vzdrževalnih in sličnih kreditov, ker se kolikorotoliko izvršujejo vsi proračunski izdatki. To dejstvo pa tem manj opravičuje še vedno trajajočo prakso, da so materialni krediti za vzdrževanje važnih državnih naprav v naših krajih ali bili že od vsega začetka premajhni ali pa naše potrebe v okvirju splošnih kreditov niso bile dovolj upoštevane, ker so drugi ali bolj znali ali pa bolj mogli te kredite izkoristiti. V sedanjí dobi, ko je vendar dotok državnih dohodkov znaten, res ne bi bilo treba poslušati pritožb recimo o premajhnih kreditih za naše železnice, za naše bolnišnice itd. Naj bodo to vprašanja, katerih rešitev se zavlačuje samo pri nas ali v vsej državi, ugotavljamo samo to, da razumljivo vidimo predvsem razmere samo pri nas in da za te skušamo najti od-pomoček.

vanje med USA in Anglijo krivo, da se te dve vesilici nista mogli nikdar znajti tesno skupaj v kaki politični akciji, dasi sta ravno zaradi te needinosti morali prenašati hude in težke udarce. Najhujše je bilo tekmovanje med obema vesilama v Južni Ameriki in pa na Daljnem vzhodu. Tega tekmovalja ni mogla zatreti niti svetovna gospodarska kriza. Obratno, Anglija se je v otavskih sporazumih še bolj zavarovala pred ameriško trgovino (v letu 1932). USA pa si nikdar niso dale ničesar vsiljevati od Anglije in je tako na primer Roosevelt odpovedal zlato podlago dolarja ravno v trenutku, ko se je MacDonald pripeljal v New-york posredovat, da naj tega ne stori. Naravno je, da je tako gospodarsko tekmovalje med tema dvema vesilama moralo najti vzporednih izrazov na političnem polju. Anglija in USA sta si našli ustanove, kjer sta lahko uveljavljali svojo svetovno premoč. Anglija se je zatekla v Zvezo narodov in ji narekovala svojo voljo, dokler ni sonec ženevske ustanove skoraj popolnoma mrnilo. USA pa so v veličastnih panameriških konferencah izoblikovale zvezo med vsemi ameriški-mi državami, ki se je z dogodki v Braziliji do tal zamajala.

Reuterjev dopisnik v Washingtonu pravi, da si današnje Hullove izjave o bližnji trgovinski pogodbi med USA in Anglijo ne moremo dovolj točno razlagati, če v razvoj dogodkov ne potegnemo tudi konference v Bruslju, kjer se je dosegel sporazum med USA in Anglijo glede postopanja na-pram Japonski. Tesno sodelovanje med ameriško in angleško delegacijo v Bruslju je bilo uvod v sedanjí gospodarski sporazum, ki naj razdeli južnoameriški in azijski trg med USA in Anglijo. Reuterjev dopisnik pa še dodaja, da se bo iz tega gospodarskega sporazuma razvila močna fronta med Anglijo in USA, ki se lahko kosa samo še s fronto, ki je bila s protikomunistično pogodbo sklenjena med Japonsko, Italijo in Nemčijo.

Bondarenko, ki so ga odvedli v Moskvo. Obtožujejo ga, da je vzdrževal zveze z ukrajinskimi separatisti. Bondarenko je šele septembra postal predsednik sveta ljudskih komisarjev in je zasedel mesto predsednika ukrajinske vlade, ko je njegov predhodnik napravil samomor.

Razgovoru med von Neurathom in Halifaxom sta prisostvovala še Göring in vojni minister von Blomberg. Zvečer odpotujeta lord Halifax in von Neurath v München, jutrišnji sestanek med lordom Halifaxom in Hitlerjem pa se bo vršil v Obersalzbergu.

Bolezen sv. očeta

Vatikansko mesto, 18. nov. Poročajo, da je sveti oče po epemladi prestani nevarni boleznijo zelo ostareel. Pri popolni duševni svežosti in živahnosti se pokazuje kronična oslabeleost srca. Prav tako se opažajo znaki tudi pri hoji sv. očeta. Pazljivo zdravniško negovanje sicer omiljuje njegovo elabost, vendar pa je ne more popolnoma odstraniti. Svežost duha se je najbolj pokazala pri zadnjem nagovoru sv. očeta na romarje, ki ga je izrekel z neverjetno prožnostjo v štirih jezikih. Papež se zaveda svojega splošnega stanja in se čuti sposobnega z ozirom na svoje duševno in duhovno stanje, da vodi dalje svoje visoko naloge. Papež se strogo drži predpisov svojega osebnega zdravnika, ki mu je ravno zaradi njegove delazmožnosti predpisal, da mora vsaj dva dni v tednu počivati. Ta dva dneva prebije sveti oče deloma v postelji, deloma pa v svoji privatni knjižnici, kjer prebira zgodovino papežev, čita pa tudi aktualne časopise vesti. Največje zanimanje pa posveča sv. oče položaju katoličanov v Spaniji, Rusiji, Palestini in Nemčiji. Državnega tajnika je prosil, naj v tem pogledu brez ozira na njegovo zdravstveno stanje poroča o vsem, kar je novega. Sv. oče sprejema še vedno v avdienco državnega tajnika z izjemo dveh dni v tednu, ko mu je osební zdravnik predpisal mir.

Slavnost na angleškem dvoru

London, 18. nov. b. Na čast belgijskega kralja je bil snoči prirejen velik ples, na katerega je bilo povabljenih tisoč gostov. Navzoč je bil kraljevski par, člani kraljevskega doma in zastopniki angleškega plemstva. Plesa so se udeležili tudi člani angleške vlade in ves diplomatski zbor. Prvič v angleški zgodovini na plesu ni igrala vojaška godba, temveč civilna, na izrazito kraljevo željo pa ni nihče prišel na ples v kroju, temveč vsi v frakih. Pred plesom je bila slovesna večerja na belgijskem poslanstvu v čast angleškega kraljevskega para, katere se je udeležil tudi ministrski predsednik Chamberlain.

Belgijski kralj Leopold je danes obiskal Colchester in obhobil svoj dragonski polk. V nagovoru, ki ga je kralj pri tej priliki imel, je poudaril, da je zelo zadovoljen z imenovanjem za poveljnika tega polka, ker vidi v tem nov dokaz prijateljstva med obema narodoma, obenem pa tesne zveze, ki družijo ta polk z njegovo družino. Dalje je kralj poudaril tudi krasno počastitev, ki jo je ta polk izkazal njegovemu pokojnemu očetu pri pogrebnih svečanostih.

O božiču bo angleški kralj govoril po radiu vsemu britanskemu imperiju, kakor je to delal njegov oče v letih 1932—1935. Kralj Jurij je imel zadnji govor svojemu narodu tri tedne pred smrtjo.

Naš novi poslanik v Rimu g. Boško Hristić (v sredi) po avdienci, ob kateri je sitalijanskemu kralju in cesarju Abesinijec izročil svoja poverljiva pisma.

Dunajska vremenska napoved: Kmalu zopet večje pooblačenje, padavine, milo, porast temperature.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, nekoliko deževno. Pričakuje se nova pooblačenje.

Zemunska vremenska napoved: Zjasnitev na Primorju. Oblačno z nekaj dežja ali snega v ostalih predelih. Pričakovati je novo ohlajitev na zahodu in severu ter sredi države.

Japonska - vojaško urejena država

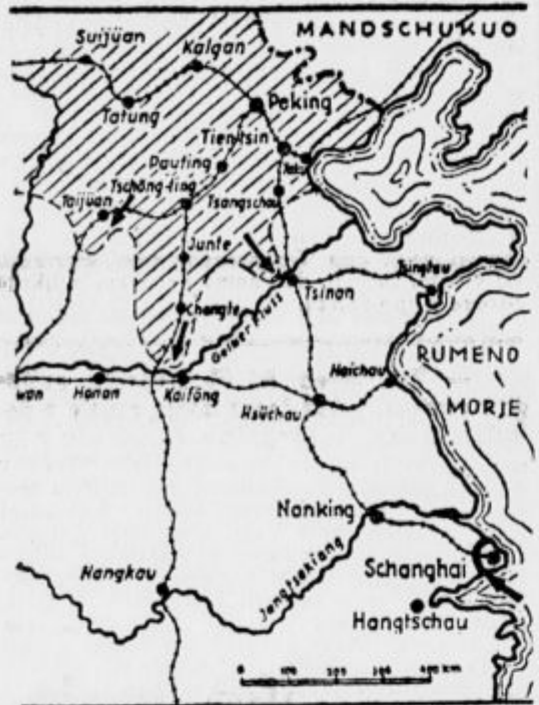
Tokio, 18. nov. b. V diplomatskih krogih smatrajo imenovanje novega cesarskega vrhovnega vojnega sveta za znak, da bo Japonska v najkrajšem času prišla totalno vojno proti Kitajski. Doslej se je Japonska odločila samo za posamezne vojne operacije na Kitajskem. Na šanghajski in severni fronti je Japonska doslej vodila borbo z relativno slabimi silami. Japonska je tudi razumela, da bo Nanking v najkrajšem času kapituliral, v čemer pa se je zopet zmotila, ker nameravajo Kitajci Nanking hudo braniti. Zaradi tega Japonski ni preostalo drugega, kakor mobilizirati vse svoje sile ter vso svojo industrijo, da bo lahko vodila vojno v največjem obsegu, dokler odpor Kitajcev ne bo popolnoma strl. Zaradi tega se lahko v kratkem pričakuje mobilizacija vseh japonskih sil. Doslej je Japonska mobilizirala samo nekoliko letnikov razvalit, svoje dosedanje vojne operacije pa je vodila po večini samo z redno vojsko. Pričakovati je torej, da bo Japonska mobilizirala najprej okrog 10 letnikov, tako da bo lahko vrgla na kitajsko bojišča okoli milijon vojakov. Takoj nato bo mobilizirala še za etapno službo okrog milijon vojakov, ki bodo imeli nalogo, da organizirajo in obdržijo zasedeno ozemlje. Skupno računajo, da bo Japonska vrgla na Kitajsko okrog dva milijona in pol vojakov, kar bo brzokone dovolj, da zasede največje in najvažnejše kitajske pokrajine.

Ustanovitev cesarskega glavnega stanca označuje agencija Domei z vsem japonskim tiskom kot usodni preobrat v zgodovini cesarstva in kot začetek organizacije kitajske vojne in celokupne državne uprave. Listi izjavljajo, da bo predsednik vlade knez Konoje izdal vse potrebne ukrepe, da spravi v sklad naloge državne uprave z ukrepi, ki jih smatra vrhovno vojaško poveljstvo v sedanjih vojni za potrebne. Agencija Domei poroča, da je v smislu cesarske uredbe ustanovitev cesarskega glavnega stanca dovoljena ne le v primeru vojne, temveč tudi za primer splošne stiske. Formalna napoved vojne zato za ustanovitev glavnega stanca ni nujna. Nacionalni zakon o mobilizaciji pomeni, da so vsi člani vlade 100% za vojno.

Japonska poročila o žrtvah

Zastopnik japonskega vojaštva je izjavil, da znašajo izgube japonskih čet na šanghajskem bojišču do 15. novembra 1937 mrtvih, od teh jih je 10% umrlo zaradi bolezni. V istem času so Japonci imeli 20.850 ranjencev. V teh številkah niso vštete izgube japonskega oddelka, ki se je izkrcal pri Nankjevu.

Zastopnik je dodal, da za zdaj ni moči zbrati popolnih podatkov o japonskih izgubah na Kitaj-

Zasledovanje zarotniške družbe

Pariz, 18. nov. AA. Havas: Policija zelo hitro preiskava. Odkrila je do sedaj tri skladišča orožja. Vsa skladišča so bila skrbno skrita in pripravljena, da sprejmejo še večje množine orožja. Skladišča so odkrili najprej v ulici Ampère, in sicer v neki garaži, drugo skladišče je bilo v ulici Rivère št. 17 pri zakonikih Hauser. Popolne bi že morali odvesti gospo Hauser pred policijsko preiskovalno komisijo, ki bi jo zaslišala o njenem sodelovanju v družbi teroristov. Njenega moža bodo zaprli. Njo samo pa bodo še pustili začasno v svobodi.

Preiskava se razvija na vse strani v Parizu in v provinci. Vsekakor pričakujejo, da bodo odkrili še več skladišč in zaprli še več članov te organizacije. Posebno v Dieppu je bilo v teh dneh aretiranih mnogo oseb. Te aretacije so bile izvedene v zvezi z afero »Cagoulard«, ki je bil aretiran v septembru. Trije Parizani so bili tedaj aretirani v tej zvezi, sedaj pa je obtožnica razširjena še na sodelovanje pri gradnji in pripravljanju skrivnih betoniranih skladišč orožja.

Snočnji »Paris Soir« piše, da je bil penzion v ulici Rivère poln orožja. Trije veliki tovorni avtomobili so bili potrebni, da so lahko odpeljali na policijo zaplenjeno orožje. Kleti te hiše so bile podzidane z dvojnimi stenami in med temi stenami je bilo spravljeno orožje. List pravi, da so našli 100.000 nabojev, mnogo lahkih strojne protiletalske streljanje, 500. Našli so še 6 velikih zabojev, v katerih je bilo v vsakem po 300 granat. Ko je policija vdrila v klet, je takoj opazila, da je klet umetno prezidana in da je za stenami skrivališče orožja. Stene kleti so bile iz armiranega betona, kot so zgrajene stene v gener. štabu. Vrata so bila oklopana in jih je bilo mogoče odpreti samo s posebnimi ključi. V kleti so našli 15 kg najmodernejšega eksploziva, količina, ki bi zadostovala, da bi ves del tega Pariza zletel v zrak, če bi prišlo do nesreče. List še dodaja, da je orožje nemškega, italijanskega in angleškega izvora.

Predvečernjim zvečer je bilo opaziti, da so močni oddelki mobilne garde razmeščeni po vseh važnih javnih poslopih, predvsem pa okrog vojnega ministrstva, ministrstva mornarice in letalstva ter ministrskega predsedstva. Oddelki mobilne garde pa varujejo tudi francosko banko. Straže so skrbno skrite, ker oblasti nečejo povzročati vznemirjenja. V vseh mestnih okrajih pa so koncentrirani močni oddelki mobilne garde, ki so v strogi pripravljenosti, če bi teroristi hoteli izvršiti državni puč.

skem, vendar mislijo, da tvorijo izgube pri Šanghaju 80% vseh japonskih izgub na Kitajskem. — Japonsko vojno vodstvo objavlja tudi statistiko kitajskih izgub pod Šanghajem od 23. avgusta do 16. novembra. Po tej statistiki je bilo 91.000 Kitajcev mrtvih, razen tega pa so Japonci zaplenili 2380 strojne, 70 tovornih avtomobilov, 21 topov, 14.200 pušk in 2 in pol milijona nabojev.

Na Nanking

Nanking izpraznjujejo v vsej naglici. Ker so Japonci porušili jezove ob reki Jangce, je sedaj 70 njihovih vojniških ladij krenilo proti Nankingu, ki ga že morejo obstreljevati s topovi. Japonske tovarne ladje so polne vojaštva, ki ga bodo izkrcali v bližini jezera okrog Nankinga. Ti japonski oddelki bodo odtod prodirali naravnost proti Nankingu.

Čuje se, da so japonske ladje priplule snoči že blizu Tjencina, ki je oddaljen od Nankinga le še 110 km. V pretekli noči je prišlo v bližini Takasinga do hudih borb med japonskimi četami in tako imenovano kitajsko železno gardo. Borbe se davi še niso polegale. Kitajci se pod poveljstvom generala Hansonkvaja borijo z izredno hrabrostjo. Položaj pri Sučuju je bil davi nespremenjen, ker se tudi tukaj Kitajci hrabro držijo na svojih položajih.

Nemški industrijci za neutralnost

Berlin, 18. nov. b. Oto Wolf, eden izmed vodilnih industrijalcev v Porurju, katerega koncern združuje ozke trgovinske zveze s Kitajsko, je poslal v imenu nemške industrije Hitlerju pismo, v katerem ga naproša, naj stori vse, da prepreči Kitajsko, da namerava Nemčija na Daljnem vzhodu ostati popolnoma nevtralna, ker je to v njenem interesu. Le na ta način si lahko Nemčija zagotovi svoje gospodarske interese na Kitajskem.

Danes premiera!

KINO SLOGA

Danes premiera!

POTEMKIN

velefilm iz ruskega emigrantskega življenja. — V glavni vlogi: Karin Hardt in Peter Voss. Ganljivi roman poživljeno in iskreno bratske ljubezni. — Melodija polna strasti in melanholije! Rezervirajte si vstopnice v predprodaji!

Pred odločilnimi boji za Madrid

Pariz, 18. nov. b. V klubu poslancev socialistične stranke je imel Leon Blum govor, v katerem se je dotaknil zlasti španskega problema. Dejal je, da ni mogoče nič več verjeti zmagovalnim vestem iz Valencije. Navzile temu, da je angleška vlada vzpostavila zvezo z nacionalistično vlado v Španiji, mora Francija še naprej sodelovati z Anglijo, ker na koncu ne bo preostalo drugega, kakor da stopi Francija prej ali slej v zvezo z generalom Franco. S tem v zvezi se čuje, da so pred nekaj dnevi odpotovali iz Francije odposlanci vlade v Salamanci. Pred njihovim odhodom se je Blum z njimi tudi razgovarjal.

V Parizu so prispeli tudi vesti, da niso pravi razlogi sedanjega premirja v Španiji megle, dež in vremenske neizdati, temveč predvsem priprave nacionalistov za veliko ofenzivo na Madrid. Nacionalisti želijo ponovno zgraditi nova letalska oporišča na tajnih mestih, preden bodo prišli glavno ofenzivo na Madrid. Poleg tega želi general Fran-

Drobne domače in tuje

Sprejem pri knezu namestniku

Belgrad, 17. novembra. AA. Nj. kr. vis. knez namestnik Pavle je danes popoldne sprejel v avdiciji vdovo po pokojnem generalu Tomiću.

Jugoslovansko vojaško odposlanstvo pri Mussoliniju

Rim, 18. nov. AA. Havas: Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj sprejel jugoslovansko vojaško odposlanstvo, ki ga vodi general Belič. Mussolini je izrazil svoje simpatije za jugoslovanski narod in njegovo oboroženo silo.

Minister Cvrkič v Celju

Z večernim savinjskim vlakom, kateremu je bil priklopljen salonski voz, se je pripeljal v Celje poštni minister Vojko Cvrkič, ki je obiskal svoje v zdravilišču Topolšica. Iz Celja se je odpeljal že čez 1 uro z ljubljanskim osebnim vlakom.

Smrt uglednega kateheta

Maribor, 18. novembra. + P. Anton Avbelj. — Snoči ob 7 je umrl v frančiškanskem samostanu p. Anton Avbelj, katehet na mariborskih ljudskih šolah. Pogreb bo v soboto ob 2 popoldne.

Nevaren padec

Jesenice, 18. novembra. — Danes dopoldne se je ponesrečil mladi delavec Milan Novak, ki je bil šele pred kratkim sprejet na delo v tovarno. Fant je pleskal ogrado v praznari. Preko bunkarja za rudo je imel položeno desko, da je na njej stal in delal. Fant ni videl nobene nevarnosti, saj je bila deska debela 4 cm, torej kar cel hloč. Naenkrat pa se je deska prelomila, in sicer na sredini, ker je bila v deski debela greča. Tam je bilo premalo zdravega lesa, da bi obdržalo fanta, ki je bil po naravi sicer lahak in šibak, da bi nihče ne mogel misliti, da se bo tako debela deska pod njim vdala. Mladi fant je padel 8 m globoko na betonska tla in se močno poškodoval. Ima zlomljeno nogo in hude notranje pretrse. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Trgovinska pogodba med Madžarsko in CSR

Budimpešta, 18. novembra. AA. (Madžarski dopisni urad). Po več letih nepogodbenezanja so danes v Pragi podpisali trgovinsko pogodbo med Madžarsko in Českoslovaško. Pogodba obsega tudi veterinarsko konvencijo in konvencijo o obmejni trgovini.

Budimpešta, 18. nov. AA. Madžarska brzojavna agencija poroča: Znani belgijski učenjak Piccard je prispel v Budimpešto, kjer bo imel predavanje o svojem raziskovanju stratosfere.

Novi kardinali med njimi belgrajski nuncij

Vatikansko mesto, 18. nov. Sv. oče se je odločil sklicati v decembru tajni konzistorij, na katerem bo imenoval nove kardinale in sicer msgr. Piazza, patriarha iz Benetk, msgr. Pellegrinetti, nuncija v Belgradu, msgr. Hinsleya, vestrinistrskega nadškofa, msgr. Pizzarda, tajnika za izredne cerkvene zadeve in msgr. Gerliera, nyonskega nadškofa. 16. decembra bo javni konzistorij, na katerem bo podelili kardinalske klobuke.

Beneški patriarh Adeodatus Ivan Piazza je izšel iz karmeliškega reda. Rodil se je 30. septembra 1884 v Dolomitih v Vigo di Cadore. Več let je bil benevski nadškof v spodnji Italiji. Decembra 1935 pa je bil imenovan za beneškega patriarha.

Hermenegildo Pellegrinetti se je rodil 27. marca 1876 v Camajore v Toscani ter je bil 22. maja 1922 posvečen za adamskega nadškofa.

Artur Hinsley se je rodil 25. avgusta 1865 v Selbju ter je bil titularni škof sebastopolski, pozneje pa titularni nadškof v Sardu in kanonik v St. Petru. Velikanske službe ima za razširitev in organiziranje misijonov v britanskih kolonijah. Od 1. aprila 1935 je bil vestrinistrski nadškof.

Josip Pizzardo se je rodil 13. julija 1877 v Savoni in je od 1. 1930 titularni nadškof v Nizzi. Dolgo časa je bil državni podtajnik v vatikanskem državnem tajništvu in ima trenutno odgovorno in častno funkcijo kongregacijskega tajnika za izredne cerkvene zadeve.

Po vsej Evropi splošno znana je osebnost nadškofa Petra Gerliera. Rodil se je 14. januarja 1880 v Versaillesu in se je posvetil pravnstvu. V vojni se je izkazal večkrat kot odličen frontni borec. Po vojni je vstopil v duhovniški stan in je bil 1. 1929 imenovan za lurskega škofa, pred nekaj meseci pa za nyonskega nadškofa.

Pariz, 18. nov. AA. (Havas.) Število obiskovalcev mednarodne razstave v Parizu je danes dopoldne doseglo 30 milijonov.

Danes premiera!

KINO SLOGA

Danes premiera!

POTEMKIN

velefilm iz ruskega emigrantskega življenja. — V glavni vlogi: Karin Hardt in Peter Voss. Ganljivi roman poživljeno in iskreno bratske ljubezni. — Melodija polna strasti in melanholije! Rezervirajte si vstopnice v predprodaji!

Pred odločilnimi boji za Madrid

co, da so vojaki, ki jih je potegnil s severnega španskega bojišča, dobro odpotičje, tako da bodo sposobni za nove borbe.

Ceuta, 18. nov. c. Danes je prišla v pristanišče Ceuta angleška križarka »Galatea«. Admiral je takoj zapustil križarko in obiskal nacionalističnega visokega komisarja španskega Maroka. Kmalu nato je visoki komisar vrnil obisk angleškemu admiralu. Ko je visoki komisar korakal na ladjo so dvignili zastavo nacionalistične Španije. Tokrat je ta zastava prvič zavijala na angleški vojni ladji.

Prehi sod med rdečimi

Dnevnik »Heraldo de Madrid« z dne 30. oktobra piše: Del Rosal in 12 drugih vojakov iz čete, ki je nosila njegovo ime, je bilo ustreljenih. Prav tako je bilo ustreljenih 11 udeležencev neke organizacije, ki so jo odkrili v Madridu. Jugosl. voj. odposl. pri Mussoliniju

Drobne domače in tuje

Osebnosti

Belgrad, 18. nov. m. Na lastno prošnjo so prestavljeni naslednji učitelji (učiteljice): Andolšek Nada iz Knežje vasi v Dobro, Bajc Angela iz Zaplane v Trzin, Česen Alojzija iz Laz v Blanco, Keržan Franciška iz Zaloga v Smartno (Kamnik), Kotovan Ida iz Marije Reke v Gornjo Radgono, Koser Božena iz Sv. Florijana v Dobropolje, Kosmatin Nada iz St. Janža (Slov. Gorice) v Slnkov Turn, Puščič Celestina iz Lavra v Dolgo vas, Pocar Maksimilijana iz Možja v Pilštaju, Povoden Marija iz Podblice v Cerklje (Kranj), Spacapan Berta iz Zabnice v Ljubljano, Zdesar Stanislava iz St. Vida v Senovo, Bezjak Julija iz Mavrele v Bolensak, Pipa Julijana iz Smarjete v Zabnice (Slofja Loka), Cede Antaliya iz Pristave v Ljutomer, Švajger Viktor in Zora iz Bolensaka v Sv. Bolfene v Slov. Goricah, Perenič Danijel iz Kroga k Sv. Križu pri Rogški Slatini, Savli Andrej od Sv. Križa v Krog (Murska Sobota), Stubelj Marija iz Kroga v Kupsince, Nedeljko Hilda iz Velike Nedelje v Slinovce (Maribor), Švajnc Martina iz Slinovce v Veliko Nedeljo, Kržišnik Avgust iz Apač v Brežice, Bučar Koloman iz Bodoncev v Fokovec, Paternoster Marija iz Hraštnika v Vavio vas, Pavlin Franc iz Mosenj v Radovljico, Velikonja Marija iz Gradisca v Vrhpolje (Kamnik), Drakler Adolf od Sv. Andraža v Marenberg, Kržnar Zeljko iz Črensovc v Zelenjake, Uratnik Edvard iz Adlešičev na Drenov grič, Porenta Marija in Stanislav iz Sv. Ane k Sv. Jakobu (Ljubljana).

Belgrad, 18. nov. m. Prestavljeni so: Srečko Bizjak, višji monopolski kontrolor VI. skup., iz tobačne tovarne v Ljubljani v tobačno tovarno v Zagreb, Bernard Lojk, višji monopolski kontrolor VI. skup., iz ljubljanske tobačne tovarne v tobačno tovarno v Travnik; na pošto v Maribor I. je prestavljen Franc Urbič, dosedanji kontrolor VII. skup. na poštarnem uradu v Murski Soboti.

Belgrad, 18. nov. AA. Z ukazom kraljevskega nameštništva in na predlog prosvetnega ministra so imenovani:

V Narodnem gledališču v Ljubljani za režiserja s pravicami uradnika 5. skupine Robert Primožič, član istega gledališča in uradnik v 6. skup.; v Narodnem muzeju v Ljubljani za glavnega arhivarja s pravicami uradnika 7. skup. Ana Kužarjeva, arhivarka istega muzeja in uradnica 8. skupine;

Belgrad, 18. novembra. AA. S kraljevim ukazom na predlog prometnega ministra je premeščen k delavnici v Zagrebu za višjega tajnika 5. skupine inž. Josip Gruđen, doslej pri delavnici v Nišu.

Šah

Amsterdam, 18. nov. AA. DNB: Snoči se je končala 18. igra za svetovno šahovsko prvenstvo med Aljehinom in Euwejem. Po 51. potezi se je partija zaključila neodločeno. Stanje: Aljehin 10, Euwe 8.

„Madridska fronta“

Belgrajska »Politika« je zopet ujela dogodek, ki se ji je zdel tako pomemben, da mu je posvetila skoraj pol svoje strani s tremi slikami. Dva Španca, ki sta že nekaj časa živela v Belgradu, sta rekla, da gresta na madridsko fronto. To sta sin poslanika rdeče španske vlade v Belgradu, devetnajstletni Ansel Montiglio, in tajnik poslanstva Diego de Meza. »Politika« do solz ganljivo opisuje prihod tega Diega v Belgrad, ker je, kakor pravi »Politika«, prišel »s fronte«, da bi bilo varneje reči, da je v Belgrad prišel iz Zemuna. V torek pa sta se ta dva Španca zopet poslavljala na belgrajskem kolodvoru, ker sta šla na »madridsko fronto«. »Politika« je zopet vsa plemenita in ne more dovolj opisati, kako ganljivo je bilo slovo. Celo do katoličanov je izjemoma ob tej priliki dobra, saj na usta mladega Montiglia polaga besede: »Moji starši so katoličani. Tudi jaz sem katoličan. Hodim v cerkev, molim k Bogu (»Politika« tako pravi). Ljubim svojo domovino in svoj narod. (Bogve, ali bo sedaj »Politika« verjela, da tudi katoličan more biti dober domovninoljub?)

Za slovo se je na kolodvoru zbrala »nenavadna družba mladeničev in devojke«, spred čisto navadnim vozom (nenavadnih železniških vozov v Jugoslaviji sploh ni, o razredu pa »Politika« ne govori). Tudi smeja je bilo nekaj. Nemirnega, morda celo prisiljenega smeja. (Ko so naši fantje odhajali na škoško fronto, tudi prisiljenega smeja ni bilo.) Toda zato pa je bilo tudi cvetja, dehtečega, rdečega, ki kakor da kljubuje surovemu času.

Po teh ganljivostih je vlak odpeljal ta dva potnika in »Politika« pravi, da sta šla »na madridsko fronto«. Pa bi bilo varneje reči, da sta se odpeljala proti Indiji, če nista šla na Solun.

Odgovor na program srbskega kluba

Včeraj smo objavili izvleček iz govora Nikolaja Stojanovića, ki ga je imel v Srbskem klubu v Belgradu. Že iz tega kratkega izvlečka je bilo videti, kaj Srbski klub namerava in kaj mu je končni smoter: srbstvo je polnost Jugoslavije in jugoslovanstva, zato se nihče, ki hoče biti dober Jugoslovian, ne sme držati predaleč od srbstva ali pa ga celo ovirati v njegovem napredovanju, to je izvenlože iz Stojanovićeve besedi. Zagrebski »Obzor« je na ta govor napisal članek, v katerem zavrača pohlepnost Stojanovića in podobnih. Najprej je uganil, da s takim programom »tudi Slovenci (poleg Hrvatov) ne bodo niti najmanj zadovoljni, nato pa razčlenjuje posamezne točke tega osvajačnega načrta in pravi, da tradicija kot pogoj za razvoj prave narodne kulture velja tudi za Hrvate in Slovence, kakor jo je Stojanović postavil za temelj kulture Srbov. »Treba je torej jasno odrediti pojem srbstva, hrvatstva in slovenstva kot kulturnih posebnosti. Stojanović pa Hrvatoma in Slovencev na splošno odreja podrejeno vlogo, brez obotavljanja je nastopil kot nosilec velikosrbskega pojmovanja v kulturnem oziru. Odkrito trdi, da je zgodovina še za dolge čase odredila, da naj bodo Hrvati in Slovenci v podrejenem položaju.« Nato »Obzor« ugotavlja, da imajo Hrvati tudi državotvorno miselnost, saj so toliko let branili svoje bistvo pred napadi Nemcev, Madžarov in Benežanov in da tudi »prikritosti in vztrajnosti ne zaostajajo za drugimi. Glede pokrajini pa pravi, da so tudi »srbska« Jugoslavija važna, po katerih prebivajo Hrvati in Slovenci in da »brez njih Jugoslavija« ne bi bila, to kar je, če bi g. Stojanović hotel biti objektivni, bi moral odkriti dejansko stanje kakor je in Hrvatoma in Slovencev priznati (ne »dati« — op. ur.) tisti položaj, ki jim pripada. S tem ne bi zmanjšal položaja Srbov v državi, kakor ga dejansko ne more pokazati drugačnega kot takega, kakršen je, pa četudi Hrvati in Slovence obide. Ker besede ostanejo le besede in ne morejo izpremeniti obstoječih dejstev.« »Obzor« omenja tudi sporazum med Hrvati in Srbi, o katerem je Stojanović dejal, da je mogoče. »Obzor« dostavlja: G. Stojanović je pozabil, da je za končen sporazum v preteh političnih vprašanjih potreben tudi pristanek Slovencev. Na takem programskem stališču, kakor ga je povedal g. Stojanović, pa sporazuma med Hrvati in Srbi ni mogoče izvesti.

Nevarna igra JNS

Današnja »Samouprava« se bavi z najnovejšimi intrigami JNS. Med drugim »Samouprava« pravi, da skupina teh političnih osamlencev napada in obtožuje vse tiste, ki niso za ujo. Teh pa je 99 in pol %. V svojih nadaljnjih izjavah »Samouprava« ugotavlja, da je JNS pričela v zadnjem času napadati tudi posamezne višje častnike, češ da so izdali Pero Živkovića. V tem pogledu pravi »Samouprava«, da je v tradiciji narodne vojske sveto in neodstopno pravilo, da je vojska v svoji celokupnosti vedno daleč od vseh političnih akcij. V tem konkretnem primeru pravi »Samouprava«, da mora opozoriti JNS na stari narodni izrek, ki se glasi, da ni krivo ogledalo, če je obraz grd.

Jezikovno polavje

»Slovenski narod«, ki po »Jutrovem« poskušena begu iz JNS nosi glavni del borbe za njen hegemonistični program, se je strašno razburil, ko je »Gorenjec« (Kranj) pisal, da bi bilo tudi prav, če se naši otroci ne bi začeli učiti srbsčine takoj v prvih razredih ljudske šole, ampak šele pozneje, ko so v materinem jeziku že dobro podkovani in bi jim bilo učenje sorodnega jezika olajšano. »Slov. narod« kljub svojemu lepemu mešni tak predlog proglasa skoraj za izdajstvo, češ, če ste se v Avstriji mogli učiti nemščine, se boste vendar sedaj tudi mogli učiti srbsčine. Tako »Slovenski narod« srbstvu v državi prisloja nekako tako vlogo, kakor jo je imelo v Avstriji nemštvo. Ne menj pa se zato, da smo v Avstriji desetletja vpili po Ljubljani in po Dunaju, da smo samo hlapci in da hočemo biti svobodni. Zdej ti pa pride z iznajdbo, da je nemštvo nadomestilo srbstvo. Naj nam glasilo JNS pove, če je imelo osvobojeenje ta smisel.

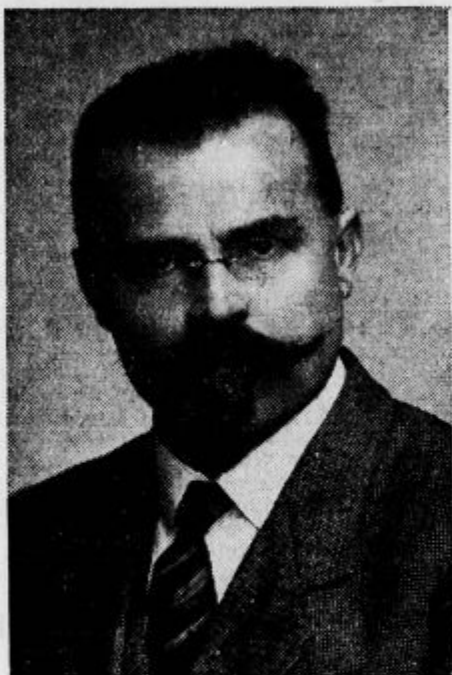
O samoupravah

Na shodu JRZ v Užički Požegi je govoril poštni minister Vojko Cvrkič, ki je tudi govoril o sporazumu in je dejal: »Mi vsi dobro vemo, kaj hoče dr. Maček Največ, kar on more popustiti, je to, da pristane na federacijo. To torej pomeni, da se je združena opozicijska pogodila, da državo preuredi federativno. Mi Srbi pa predstavljammo večino v Jugoslaviji in smo tako po njej razkropljeni, da smo videti kakor mozeg. JRZ hoče sporazum, toda takega, ki ne bo izzval ne srbskega, ne kako drugo vprašanje. Zato je vlada trdno odločena, da izgradi samouprave. Zato JRZ pravi: ne maramo federacije, ampak široke samouprave, izgrajene po obstoječih banovinah. To zahtevamo zato, ker banovine, kakor so danes, ljudstvu niso tako blizu, kakor bi mu morale biti.

Nova voditelja šolske izobrazbe

Za novega inspektorja srednjih šol pri prosvetnem oddelku banske uprave je, kakor smo že večer poročali, imenovan Marko Bajuk, profesor na I. realni gimnaziji v Ljubljani, za banskega šolskega nadzornika (za osnovne šole) pa je imenovan Milko Jeglič, profesor na učiteljski v Ljubljani.

Prof. Marko Bajuk

Prof. Marko Bajuk se je rodil 29. marca 1882 v Draščih pri Metliki, kjer je tudi doživel osnovno šolo. Gimnazijo je študiral dve leti v Novem mestu, nato pa na klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je maturiral l. 1903. Njegovi vzgojitelji so bili znani profesorji Pleteršnik, Petelin in Virnik, ki so v mlademu dijaku vzbudili ljubezen za klasično izobrazbo in klasično literaturo. Klasično filologijo in literaturo je prof. Marko Bajuk študiral na Dunaju ter jo je absolviriral l. 1909. Služboval je v Kranju eno leto, nato na raznih ljubljanskih gimnazijah, največ pa na III. drž. gimnaziji, dokler ni bila ta gimnazija preosnovana, ko je prof. Bajuk prišel na I. drž. realno gimnazijo, to je bivšo realko, kjer je do sedaj služboval od l. 1932 dalje.

Prof. Marko Bajuk si je pridobil mnogo zaslug za slovensko glasbeno življenje, kjer uživa velik ugled. Prevodja najmočnejše slovenske glasbene organizacije, to je Pevske zveze, je že od l. 1920 ter jo je sam pomagal ustanoviti, sam je sestavil vsa njena pravila. Harmoniziral je za petje pet zvezkov slovenskih narodnih pesmi, ki jih je izdal in ki so danes temelj slovenskemu petju narodnih pesmi. L. 1922 je izdal prvo slovensko »Pevsko šolo«, ki je bila odobrena in še danes velja za šolsko knjigo. Ta knjiga je imela odličan uspeh. Za tamburaše je izdal »Tamburaško šolo«. Izdal je pet zvezkov za tamburaške zbornice po motivih narodnih pesmi. Bil je dolgo let urednik »Pevca«. Po vojni je poizvil »Ljubljano« ter jo je dolgo časa vodil. Ustanovil in vodil je več let »Društvo učiteljev glasbe« in »Učiteljski zbor«. Bil je tudi vodja pevskega zbora v Društvu rokodelskih pomočnikov. Glasbeno vzgojo si je prof. Bajuk pridobil na Dunaju, kjer je bil učenec Adlerja, Dietza in Gaensbacherja, priznanih glasbenih pedagogov. Prof. Bajuk je izdal obširno študijo »Mera v slovenski narodni pesmi«, ki obsega nad 200 strani. Dalje je sestavil latinski čitanki za sedmi in osmi razred realne gimnazije in za četrti ter osmi razred klasične gimnazije. Vse svoje življenje je bil odličen pedagog in vedno strogo nepristranski ter korekten. Agilen delavec je tudi v Profesorskem društvu, kjer je odbornik že 15 let ter je večkrat uspešno branil interese profesorjev v Belgradu. V dijaških letih je bil agilen danica, soustanovitelj Dijaške zveze ter je član katoliškega starešinstva. Izvrsten učitelj, priljubljen med dijaštvom, pobudnik za nešteto gibanj in prireditelj, mož, ki dela — kakor se je izrazil o njem pokojni skladatelj Emil Adamič — za tri može — ta mož je resnično vreden, da je prevzel tako važno, dasi častno, pa tudi naporno mesto inspektorja naših srednjih šol, k čemu mu kot našemu marljivemu sodelavniku in prijatelju prav iskreno čestitamo!

Prof. Milko Jeglič

Za banovinskega šolskega nadzornika in referenta za osnovno šolstvo pri banski upravi je imenovan prof. Milko Jeglič, odličen pedagog iz mlajših vrst. Prof. Milko Jeglič se je rodil 2. junija 1901 na Rakeku iz ugledne in izrazito učiteljske rodbine. Njegov oče Janko Jeglič je bil

tedaj učitelj na Rakeku, pozneje pa je postal ravnatelj šole na Grabnu ter je deloval tudi mnogo v komunalni politiki, saj je bil celo vrsto let ljubljanski občinski svetnik. Prof. Milko Jeglič je po prevratu prvi banski nadzornik, ki ima po zakonu določeno kvalifikacijo, namreč fakultetno izobrazbo. Osnovno šolo je prof. Jeglič doživel v Ljubljani, enako tudi gimnazijo, namreč na Poljanah, kjer je maturiral l. 1920. Hkrati se je pripravil tudi za maturo na učiteljsko ter je štiri leta bil učitelj na šoli na Viču, ko je bil njegov prednik ban. nadzornik Štrukelj, ravnatelj vičanske šole. Nato je prof. Jeglič študiral na ljubljanski univerzi, kjer je napravil pedagoški izpit, na kar je odšel študirati višji tečaj pedagoške šole v Zagrebu, ki odgovarja fakulteti. Tam je bil diplomiran, profesorski izpit pa je napravil na zagrebški univerzi. Od l. 1929 dalje pa je bil do letos profesor na učiteljski v Ljubljani. Profesorja Milka Jegliča dobro poznamo tudi iz naših orlovskih vrst, saj je bil več let urednik »Orlovskega vaditelja«. Izdal je metodno delovno knjigo za naraščalnike in knjigo o metodni telovadbi v orlovstvu. O pedagoških metodah je mnogo pisal v »Slovenskem učitelju«. V učiteljskih krogih je dobro znan, saj je med drugim tudi član komisije za praktične učiteljske izpite. Je med tistimi redkimi, ki imajo usposobljenost za učitelja osnovne šole, za meščansko-šolskega učitelja ter za profesorja pedagogike in matematike. Boljše izbire si prosvetna uprava na tako odgovorno mesto, kakor je banovinski šolski nadzornik, med mlajšimi močmi res ni mogla izbrati.

Ljubljana od početkov do danes

Iz predavanja inž. arh. Franceta Tomažiča

Danes, ko toliko govorimo o regulacijskih načrtih Velike Ljubljane, o problemu poglobitve gl. kolodvora in se čedalje bolj naglašajo pri urejanju mesta urbanistično načelo, ki zagovarja načelo ureditve mesta kot celote tudi v umetnostnem pogledu, je bilo predavanje, ki ga je imel v sredo zvečer v mali dvorani Filharmonije v okviru Ljudske univerze inž. arh. Franceta Tomažiča, brez dvoma zelo poučno in zanimivo tudi za širšo javnost, ki z zanimanjem spremlja vse razgovore o ureditvi bodoče Ljubljane. Da je bilo predavanje samo zelo zanimivo, o tem je pričal številni obisk, iz predavateljevih izjav pa na posnemamo nekaj pomembnejših odstavkov:

Mesto je živ organizem, ki bi ga upravičeno primerjali s človeškim telesom, ker ima prav tako ogrodje, skeletni sistem glavnih prometnih žil, celice in organizme celice v stanovanjih in hišah, pljuča parkov, razna središča, prebavne organe kanalizacije in tako dalje. To spoznanje je važno za vsakega arhitekta, ki je kdaj delal načrt za regulacijo mesta. O prvih početkih Ljubljane vemo danes samo toliko, da so se prvi prebivalci — mostičarji — naselili na robu jezera in si postavili tam znamenite stavbe na koleh. Prvo naselje je moralo biti na Prulah, potem v bližini botaničnega vrta in še pozneje med izlivom Gradaščice in Malega grabna.

Ko so prišli Rimljani v naše kraje, so prinesli s seboj za zgradnjo mesta dobro premišljen načrt. Ta načrt je leta 1909 in 1912 odkril dr. Walter Schmid. Iz načrta je vidno, da je bila glavna oblika mesta pravokotnik s simetrično vzhodno cesto, na kateri stoji v pravem kotu severna cesta, od katere se je ocepila na Ajdovščini gorenjska trgovska pot. Omeniti je treba, da je že od pamtiveka vodila skozi naše kraje važna trgovska cesta iz srednje Evrope proti morju in Italiji. Da so si Rimljani na prostoru med Rožnikom in Gradom zgradili mesto Emono, pa se da razlagati samo iz tega, da so imeli močno zaledje in vojsko, s katero so mogli nezavarovano mesto braniti pred napadi.

V srednjem veku opazimo razvoj Ljubljane tik ob Gradu. Ko so leta 238 Emončani sami zažgali mesto, ko je drvel Maksimin v Italijo in ko so Huni leta 453 spet porušili in zažgali mesto, je nastal ob zavetju Gradu v srednjem veku današnji Stari trg, ki si je pozneje onstran Ljubljane našel svoj vis v vis v Novem trgu, katerega so zgradili nemški plemiči na ozemlju med Ljubljano in nekdanjim obzidjem Emone ob Vegovi ulici in od Zoisovega grabna v smeri severnega obzidja in rimskega mesta. S tem, da se je Stari trg razširil v smeri današnjega Mestnega trga, Novi trg pa v smeri današnje Wolfve ulice in Sv. Petra ceste, je nastal samostojen organizem, ki predstavlja zaključeno dobo obzidane, utrjene in po zunanjih oblikah popolnoma določene in omejene Ljubljane.

Poslej vidimo, da se v talnem načrtu borita za premoč dva, po značaju si povsem tuja koncepta: koncept s simetrično Dunajsko cesto in krožni koncept. Iz te dobe imamo talni načrt Ljubljane od G. Pierinija, ki nam pokaže tudi že razvoj mesta v zvezi z bližnjimi predmestji. Njegov koncept je koncept pravokotnic in ravnih črt. V njegovem načrtu pa je tudi še načrt obzidja, ki naj bi oklepal nova predmestja. Leta 1793 so Ljubljancem začeli nekam boječe podirati obrambno zidovje, saj turške nevarnosti ni bilo več. Ljubljana je morala preстати samo še obleganje Francozov. Leta 1811 dobimo tretji talni načrt Ljubljane, ki ga izdelajo učenci centralne šole v Ljubljani. Razvoj Ljubljane gre ob simetrični Dunajski cesti in si ustvarja vidno ogrodje komunikacij z diagonalami Tržaške, Celovške ceste in središčem na križišču pred pošto. Jasno pa je še vedno vidno staro mesto s tremi trgi.

V 19. stol. kaže Ljubljana lepo sliko vrtnega mesta. Načrt kaže že dovršeno ogrodje. Tržaška in Celovška cesta se priključita pod enakim kotom osi Dunajske ceste. Šiška in Vodmat postajata najbližja trabanta mesta. Slika Ljubljane iz 19. stoletja je prav idilična. Ta idila pa kmalu pade,

70 letnica ge. Cilke Eiseltove

Danes obhaja ga. Cilka Eiseltova, upokojena poštna uradnica v Šmarju pri Ljubljani, 70 letnico življenja. Jubilarntka se je rodila 19. nov. l. 1867 v Gradcu v Beli Krajini. Kot poštna uradnica je službovala na Dvoru pri Žužemberku in v St. Vidu pri Stični, kjer se je poročila z gozdarjem na Aueršpergovem veleposessu. Po sedmih letih srečnega zakona ji je umrl mož ter jo zapustil samo s štirimi majhnimi otroki: tremi hčerkami in sinom. Takrat se je začel njen križev kot, ki ga je junaško hodila in ni nikoli klonila pod težkim bremenom. Vstopila je zopet v poštno službo v Šmarju pri Ljubljani ter se z vso ljubeznijo posvetila vzgoji otrok, katere je skrbno pripravila za življenje. Vse tri hčerke so poročene, sin, inženir Erik, pa je profesor na banovinskih vinarskih in sadjarskih šoli v Mariboru ter slovi kot priljubljen predavatelj na kmetijskih strokovnih in stanovskih tečajih. Po doslužnih službenih letih je jubilarntka stopila v pokoj, katerega uživa v Šmarju pri Ljubljani, kjer je preživela najtežja leta svojega življenja in ki ji izkazuje zaslužen spoštovanje ter ji k njenemu lepemu življenjskemu jubileju prav iskreno čestita. Tem čestitkam se pridružuje tudi naš list in ji želi še mnogo srečnih let!

Pogreb p. dr. Regalata

Ljubljana, 18. novembra.

Pogrebne svečanosti za blagopokojnim bivšim provincialom p. Regalatom Čebulcem so se izvršile v vsem veličastju, ki ga je visoki pokojnik pač zaslužil. Točno ob 8 se je zbrala domača samostanska družina s prižganimi svečami pod vodstvom ljubljanskega gvardijana g. gen. lektorja p. Krizostoma Sekovaniča v mrtvaški sobi. Med petjem psalma »Usmili se« so s cvetjem okrašeno rakev prenesli v sredino cerkve, kjer so jo postavili na vzhodni oter, obdan od sveč in zelenja. Vsa samostanska družina je nato pred velikim oltarjem zapela »Jutranjice« za rajnega. Točno ob 9 je pristopil pred oltar g. provincial p. dr. Gracijan Heric in ob številni asistenci paroval slovesen »Requiem« za pokojnega. Na koru je krasno prepeval Sattnerjev zbor. Po sv. maši zadušnici je nastopil v ornatu prevz vladika dr. Gregorij Rožman in ob asistenci duhovništva in redovništva blagoslovil krsto. Pogrebne obrede je nato opravil provincial p. Gracijan ob asistenci gvardijana p. Krizostoma, definitorja p. Karla in župnika p. Angelika. Prijatelji in častilci rajnega p. Regalata so povsem napolnili prostorno franciškansko cerkev. Prav tako je pokojnega spremljala na pokopališče ogromna množica kljub snegu in slabemu vremenu. Pogreb se je pomikal skozi gost špalir. Vse množice so imele občutek: svetnik se poslavlja od nas. Mestno občino je zastopal sam g. župan dr. Juro Adlešič, ki je spremljal pokojnega prav na pokopališče. Na čelu spreveda so korakali dečki iz Marijanišča, za njimi zastopstvo križevniške kongregacije z zastavo, gg. bogoslovci šibeniške škofije, domača franciškanska družina, pomnožena z zastopniki vseh slovenskih franciškanskih samostanov in rezidence. Zagrebško provincijo Sv. Cirila in Metoda je zastopal provincial p. Mihael Troha s svojim tajnikom, oo. kapucine je zastopal p. dr. Odilon Mekinola s škofjeloškim gvardijanom, oo. trapiste je zastopal subprior p. Kamilo z g. ekonomom, križevniški red g. prior Učak, prav tako so bili zastopani tudi oo. cistercijski, oo. jezuiti, gg. lazariisti, gg. salezijanci. Stolni kapitelj so zastopali g. stolni dekan dr. Fr. Kimovec in gg. kanonika dr. Snoj in dr. Klnar. Iz Karlova se je pripeljal p. Benvent. Tik za krsto sta stopala globoko užalostena pokojnikova brata in ostalo sorodstvo. Pogreba se je udeležil tudi župnik pokojnikovega rojstnega kraja g. kanonik Matej Rihar. Med drugimi odličniki smo opazili tudi univerzitetna profesorja dr. Snoja in dr. Lukmana. Bile so zastopane po gg. župnikih in kaplanih vse ljubljanske in okoliške župnije. Zlasti mnogostevilno so se udeležili pogreba č. šolske sestre, katerim je bil rajni več let učitelj in vodnik. Med številnimi venci smo opazili dva posebno lepa: enega je poklonila ga. Mara dr. Adlešičeva, drugega pa kongregacija gospodičen. Častno je bilo zastopstvo pokojnikovih štirih kongregacij: seniorov, akademikov, akademičark in gospodičen. V imenu seniorov se je od pokojnega poslovil prefekt kongregacije dr. Justin, v imenu akademikov pa akademik Pavel Verbič. — Skromen in tih je šel rajni p. Regalat skozi življenje, a ob smrti je pokazal, da je mogel in velik. V neznanem telesu je skrival velik duh. Od pogreba smo se vračali vsi v trdni zavesti, da imamo pri Bogu velikega novega priprošnjika.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s časo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite jutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek. Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.483, 23. V. 35.

Elektrifikacija do hrvatske meje

Lepa Martinova nedelja v Dobovi pri Brežicah

Letošnja Martinova nedelja je bila za Dobovo pri Brežicah prazen, kakršnega se ni in ga tudi kmalu ne bo doživela. Škoda je le, da je ponagajalo slabo vreme in tako motilo slavnostno razpoloženje in veselje prebivalstva. Prva slovesnost je bila ta dan že dopoldne, ko so Dobovčani proglasili s prisrčno slovesnostjo člana banskega sveta, konzistorialnega svetnika g. Josipa Tratnika v priznanje za zasluge, ki si jih je pridobil za napredek občine, za častnega občana dobovške občine. Popoldne ob 2 je bil ustanovljen fantovski odsek, na čigar ustanovni občni zbor je prišel g. prof. Bitenc iz Celja, ki je v lepem govoru dal smernice za bodoče delo odseka, v katerega je pristopilo že takoj prvi dan lepo število fantov.

Najlepša in za Dobovo tudi najbolj važna slovesnost pa je bila v večernem mraku, ko je v Dobovi prvič zagorela električna luč in je poleg Dobove dobilo luč še nekaj okoliških vasi, dočim bodo ostale vasi te občine elektrificirane v kratkem. Z vseh strani so prihitali okoličani ter se je v mraku pred farno cerkvijo v Dobovi zbralo nekaj tisoč ljudi, ki so potem zavili z godbo gasilske čete na čelu k transformatorski hišici. Tam se je zbrala tudi šolska mladina, med katero je vzbujala opravičeno pozornost v lično panosko narodno nošo oblečena skupina šolarjev in učenek. Moški in mešani pevski zbor sta nato zapela nekaj prigodnih pesmi, župan dobovske občine g. Janez Kovačič pa je pozdravil odlične goste, ki so se zbrali pri tej slovesnosti. Najprej je pozdravil zastopnika bana d. Natačena banovinskega tehničnega inšpektorja inž. Rueha, člana banskega sveta

in častnega občana konz. svetnika Tratnika, poslanca dr. Vebela, zastopnika načelnika dr. Jarca in druge odličnike. Inšpektor inž. Rueh je sporočil iskrene čestitke zadržanega g. bana ter nato očitno zgodovino elektrifikacije Slovenije in zlasti elektrifikacije Dolenjske, katero izpeljuje sedaj banovinske elektrarne. Dolenjske občine so elektrifikacijo Posavja in spodnjega dela Dolenjske omogočile lansko leto s tem, da so najele pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani v ta namen posojilo 7.000.000 din. Danes je elektrifikacija Posavja in Dolenjske deloma zaključena in so dobile pred dobrim mesecem brežiške okoliške vasi elektriko. Dobova jo je dobila sedaj, v kratkem pa jo dobe še Leskovec, Kostanjevica, St. Jernej, Sv. Križ in Cerklje. — Župnik Logar je nato s cerkvenim obredom blagoslovil transformatorsko postajo in električno napravo, nakar je na poziv inšpektorja Rueha župan Kovačič vklopil transformator na omrežje banovinske elektrarne. Po cestah in hišah so zagorele električne luči, vsa Dobova je bila slovesno razsvetljena. V čarobnem sijaju pa je zasijala lepa dobovska cerkev, ki se je mogotčno odražala ob črnem nebu in kot svetel mejnik svetila daleč na vse strani. Še daleč v hrvaški ravnini jo je bilo videti in prav tako v Brežicah. Po končani blagoslovitveni slovesnosti je množica zavila v cerkev, katere notranjost je bila prav tako nadvse okusno razsvetljena. Konzistorialni svetnik Tratnik je v cerkvenem govoru poudaril veliko delo, ki je bilo opravljeno z elektrifikacijo Dobove, ki se je z božjo pomočjo in naklonjenostjo vseh prizadetih činiteljev lepo izpeljala. Večernice je zaključila zahvalna pesem, ki jo je pela vsa množica.

Po cerkveni slovesnosti je godba zaigrala po razsvetljeni cesti krepko koračnice. Tu in tam so se oglasili peveci, ob pogrnenih mizah v lepo razsvetljenih sobah pa so se zbrali gospodarji in se navdušeno razgovarjali o tako lepem napredku Dobove. Predstavnik oblasti in krajevni činiteljev pa je povabil župnik Logar k sebi na večerjo, kjer so posamezni govorniki posebej udeležili, da je bila elektrifikacija Dobove mogoča le s posebno naklonjenostjo in podporo g. bana dr. Natačena, s požrtvovalnostjo inšpektorja g. inž. Rueha in delavnostjo domačinov g. Katice in g. flodka.

Z elektrifikacijo Dobove, ki leži že kot mejna občina ob hrvaški meji, so banovinske elektrarne svoje delo v tej smeri končale. Ta večer sicer še ni zagorela elektrika pri mostu čez Sotlo, vendar se bo tudi to v prihodnjih mesecih zgodilo in bo s tem zaključen en del banovinskega elektrifikacijskega programa.

Razbojnik Jože Urbanč prijet

Ljubljana, 18. novembra.

Iz Kostanjevice smo dobili danes poročilo, da je znan razbojnik Jože Urbanč padel živ v roke orožništvu iz Kostanjevice. V hlevu neke pristave sta ga danes ob 1 popoldne aretirala orožniški narednik Klemenčič in podnarednik Mandelc.

Jože Urbanč je že pred leti zagrešil veliko zločinov, ropov in tatvin na Dolenjskem. Pred sodiščem v Novem mestu je bil obsojen na 25 let težke ječe, in sicer zaradi enega zločina na 10 let in zaradi drugega na 15 let. Bil je eden najbolj nevarnih roparjev, kar jih Dolenjska pozna. Sprva je bil zaprt v mariborski kaznilnici, ker pa je bilo tam nevarno, da bi pobežnil, so ga po-

slali v kaznilnico v Niš, od koder pa se mu je končno le posrečilo pobežniti. Urbanč se je priklatil po svojem begu iz niške kaznilnice na Dolenjsko ter je takoj prišel z ropi na debelo v novomeškem, krškem, brežiškem in šmarnskem okraju. Med ljudmi so nastale že kar prave legende o njem, češ, da je zaščitnik zatiranih in da ropa le bogate. Resnica je seveda malo drugačna, ker je Urbanč med drugim napadel celo svojega lastnega brata, napadal pri svojem begu tudi revne ljudi, kadar je bil v sili. Zagrešil je več zelo posrečenih vlovov. Dolenjsko prebivalstvo je bilo v velikem strahu pred razbojnikom Urbančem ter se bo sedaj oddahnilo. Orožnikom iz Kostanjevice pa čestitamo k temu uspehu.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Drobne novice

Koledar

Petek, 19. novembra: Elizabeta, kraljica; Poneijan, papež.
Sobota, 20. novembra: Feliks Valoaški, spoznav.; Edmund.

Novi grobovi

† Kaplan Franc Murko

V Ljubnem v Savinjski dolini je, zadet od kapi, mirno v Gospodu zaspal tamkajšnji kaplan gospod Franc Murko. Rajni se je doril pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju 7. oktobra 1906, v mašnika je bil posvečen 20. aprila 1933. Služboval je najprej na Bizelskem, od 1. decembra 1935 pa v Ljubnem, ter si je s svojim dušnopastirskim delom pridobil pri vseh svojih faranah največjo priljubljenost. Naj v miru počiva! Pogreb bo v soboto ob 10 dopoldne v Ljubnem.

† V Ljubljani je umrla v Jožefišču na Poljanski cesti Antonija Jankar, vpkopjenka tobačne tovarne in članica tretjega reda. Pogreb bo danes ob dveh popoldne izpred Jožefišča na pokopališču k Sv. Križu. Večna luč naj ji sveti. Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

Vlak ga je povozil

Boh. Bistrica, 17. nov. Danes dopoldne je povozil brzovlak Jožefa Arha, posestnika iz Bitenj, p. d. Ravnika. Vlak mu je odtrgal nogo, ga vlekel nekaj časa ter vrzel skozi mostno ograjo na tla, kamor je priletel z razbito lobanjo. Bil je dober gospodar in vnet kristjan. Naj počiva v miru, domačim naše sožalje!

★

— Zadržni dan na Vrhniki. Kmetje iz vse vrhnjske okolice bodo v nedeljo slavili lep praznik zadržne zavesti in dela. S složnim prizadevanjem so ustanovili lesno zadrugo in s skupnimi močmi zgradili veliko parno žago na Verdu. Otvoritev žage bodo praznovali v nedeljo 21. t. m. popoldne ob 3. Po blagoslovitvi bo zadruga zabava. Slavnostni govor bo imel domačin dr. Tomaž Furlan, ki bo govoril o skupnosti slovenske vasi po produktivnem zadržništvu. Na to prireditve so vabljeni vsi prijatelji slovenskega zadržništva.

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Mariboru se po zadnji odredbi ministrstva vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili prošnje za pripravitelje k izpitu pred izpraševalno komisijo v Mariboru, naj se javijo k izpitu dne 25. t. m. ob pol 8 v ravnateljevi pisarni državne učiteljske šole v Mariboru. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Ravnateljstvo.

— Razpis ponovne licitacije za nabavo tiskovin. Ker razpisana licitacija z dne 15. novembra t. l. zaradi nezadostnega števila ponudnikov ni uspela, kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 94 zakona o državnem računovodstvu ponovno javno oteratno licitacijo za nabavo tiskovin. Licitacija se bo vršila v skrajšanem roku dne 22. decembra 1937 ob 11. uri v sobi štev. 21. II. nadstropje kraljevske banke uprave, Bleiweisova cesta 10. Kavejci v višini 5%, odnosno 10% ponujene dobe je položiti pri blagajni finančnega oddelka kraljevske banke uprave v Ljubljani. Zapečateni ponudbe, takeirane po tar. post. 25 zakona o takсах, potrdilo o zadržljivosti sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavejci je izročiti na dan licitacije med 10 in 11 predsedniku licitacijske komisije. Ponudnik mora v ponudbi izjaviti, da so mu pogoji znani in da na nje pristaja. Na ovitek ponudbe je napisati »Ponudbo za nabavo tiskovin«. Pogoje in seznam tiskovin dobe zainteresirani vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu kraljevske banke uprave soba št. 33. Iz pisarne kraljevske banke uprave. V Ljubljani, dne 15. nov. 1937.

— Nevaren tat prijatelj. Orožnikom pri Sv. Marjeti niže Ptuj se je posrečilo prijati nevarnega tatu in vlomilca 22-letnega Zaveca Cirila. Priznal je, da je ukradel Janezu Tušku, posestniku v Podgoricah 2000 din. V Mariboru in okolici je izkobil več tisoč dinarjev in novo kolo, katero je skril v koruzinjo na polju, kjer so ga orožniki našli. Denar je pa ves zapravlil v neki gostilni. Orožniki so Zaveca izročili okr. sodišču v Ormožu.

— Pri zahvali po pok. gosp. Josipu Andrešu je bil pomotoma izpuščen ugl. Pevski zbor v Novem mestu, kateremu se gg. Kristina in Ana Andres za ganljive žalostinke ob pokojnikovem grobu tem potom najiskrenejše zahvaljujeta.

— Vreme. Jugoslavija: oblačno z deževnim vremenom po vsej kraljevini. Nekoliko vedro na Primorju. Temperatura je padla. Najnižja je na Slav. Brodu — 3, najvišja pa na Rabu +16 stop. — Napoved za danes: Na Primorju se bo zjasnilo. V ostalih krajih deževno vreme. Temperatura bo še padla.

— Starši in vzgojitelji! Gotovo bi radi osrečili svoje ljubljence z lepimi darili. Kaj je najlepše darilo za otroke? Lepa knjiga s podobami. Toda časi so težki, lepe knjige so drage. Založba »Pikapolonca« bo izdala knjige, ki bodo cenene, zanimive, dobre, poučne in lepe. Za 15.75 din prejme vsak naročnik »Pikapolonca« knjigo, ki bo obsegala 100 strani s 50 slikami v velikosti 15x21 cm. Založba bo izdala letno štiri take knjige. Naročnina za vse leto znaša 55 din, ki jih lahko plačate v obrokih. V letu 1937-38 izide pri »Pikapolonci« te knjige: 1. »Rjavček«, čudovita zgodba o stiskah, težavah in veselju rodu Rjavcev. 2. »Pik in Poke«, povest o dveh junakih iz bajnega sveta gorske pokrajine. 3. »Ho, ho, ho!« šaljive zgodbe o živalih, ljudeh in rastlinah. 4. »Koledar in pratik«, kakršne se niste gledali in brali. Pristopite k »Pikapolonci«, sporočite nam z dopisnico svoj točni naslov in vaši ljubljenci bodo prejeli knjige, kakršnih ne pozna niti naše, niti tuje slovitvo. Ustvaril jih je priznani slikar in pripovednik Edo Deržaj, avtor »Kaplje« in knjizice »Za veselo in žalostne čase«. Za svoja dela je bil odlikovan s prvo nagrado! Ob zadostnem številu naročnikov izide prva knjiga »Rjavček« o božicu. Poslajte torej svojo prijavo takoj na založništvo »Pikapolonca«, Ljubljana, Studentova 44-1.

— Proslava junaka iz Klisa. Letos bo 100-letnica junaka smrti slavnega branitelja trdnjave Klisa, Petra Kržišića. Hrvati se pripravljajo, da ta jubilej evropejskega slavljene junaka praznuje na najbolj svečan način ter mu bodo v začetku meseca januarja postavili spominski plošč.

— Popularni izlet s posebnim vlakom na Dunaj. V vrhu povečanja jugoslovansko-avstrijskega tujkega prometa in v eoglasu s pristojnimi oblastvi, organizira »Putnik« s sodelovanjem avstrijskega turističnega urada v Zagrebu predbožnični izlet na Dunaj. Izlet bo trajal od 11. do 16. dec. Razen mnogih dunajskih znamenitosti bodo izlet-

niki mogli razgledati tudi dunajsko okolico, udeležujoč se izletov po popularnih cenah. Odhod posebnega vlaka iz Zagreba v soboto, 11. decembra okoli 7. Udeleženci iz Ljubljane odidejo istega dne ob 5.30 z rednim vlakom v rezerviranih vagonih in se priključijo posebnemu vlakom v Mariboru ob 9.18. Na Dunaju ostanemo do četrta, 16. dec. — Cena vožnje od Zagreba do Dunaja in nazaj je din 320 v 3. razredu in din 490 v 2. razredu. Iste cene veljajo tudi za udeležence iz Ljubljane. Udeleženci iz drugih mest uživajo za priključek posebnemu vlakom 50% popusta iz svojih mest do Zagreba. Potuje se s kolektivnim in osebnim potnim listom. Prijave za izlet sprejemajo vse biletarne »Putnike« in avstrijski turistični urad v Zagrebu, Praska ul. 9, najdalje do 4. decembra.

— Trije slepi potniki na parniku. Iz Šibenika poročajo, da je t. dni tam italijanski parnik »Herman« naložil mnogo lesa za severno Afriko. Ko je parnik hotel že odpluti, je moštvo naenkrat našlo na parniku tri mlade ljudi, ki niso spadali na parnik. Dva slepa potnika sta se takoj vdala, tretji pa je hotel prestopiti mornarja, ki ga je odkril. Vendar so ga obvladali. Pri policiji so vsi trije izpovedali, da so brezposelni in da bi radi prišli v širši svet, kjer so upali najti delo. Zdi pa se, da so hoteli najbrže v Španijo ali k rdečim ali h generalu Francu. V Šibeniku so namreč oblasti prijeli na nekem drugem parniku še dva slepa potnika, ki sta hotela na pomoč generalu Francu.

— Povečanje jakosti zagrebske radijske postaje. Znano je, da je zagrebska radijska postaja šibka ter da jo je na radijski sprejemni aparat včasih težje dobiti kakor London. Zagrebčani so sedaj napravili načrt, po katerem bi se energija zagrebske radijske postaje dvignila na 50 ozir. 100 kilovatov, obenem pa bi se ustanovila tudi podružnica zagrebske radijske postaje v Splitu.

Ljubljana

dne 19. novembra:

Gledališče

Drama: Petek, 19. nov. ob 15: »Pesem s cestec«. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 14 do 2 din. — Sobota, 20. nov.: »Pirame«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Nedelja, 21. nov. ob 15: »Pastirček in princeska«. Izven. Ob 20: »Šimkovič«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Opera: Petek, 19. nov.: Zaprtlo. — Sobota, 20. nov.: »Gorenjski slavček«. Izven. Slavnostna predstava o priliki 100-letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. Zvišane operne cene. — Nedelja, 21. nov. ob 15: »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: »Seviljski brivci«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prireditve in zabave

»Strie v toplicah na odru Rokodelskega doma. V nedeljo, 21. t. m. ob pol 8 zvečer bo vprizorilo Rokodelsko društvo prvo veseligr v letošnji sezoni. Pod spretnim vodstvom g. režiserja Janko Novaka bodo nastopile najboljše moči Rokodelskega odra v velezabavni igri »Strie v toplicah«. Ker je zanimanje za igro zelo veliko, naj si vsakdo oskrbi vstopnico v predprodaji v nedeljo dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ul. št. 12.

Zveza večjih sester sv. Klare uprizori v nedeljo, dne 21. novembra ob 5 pop. v franciškanski dvorani Blondel de Rosenhagov misterij »Vitez N. I. Gospe« in prof. Janka Mlakarja petdejanko »Roksanac«. Cene iste kot pri prvi prireditvi. — Vstopnice so v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v franciškanski pasazi.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikarj vabi svoje članice na sestanke danes točno ob 6.15 v dvorani št. 1 pri oo. franciškanih. Pridite vse!

Kino

Kino Kodeljevo tel. 31-62. Danes ob 20 dva sporeda: Ronald Colman in Claudette Colbert v nemškem vefilumu »Med dvema zastavama« in »Klic prerije« William Boyd.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy, ded.; Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Odkritje spomenika Jožefu Ressleru

V nedeljo 21. novembra ob 11 odkrije ljubljanska sekcija Zdrženja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov spomenik izumitelju ladijskega vijaka Jožefu Ressleru pred tehniško fakulteto univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani ob Aškerčevi cesti.

Ob 75letnici njegove smrti je Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana na eni izmed sej sprejela sklep, da postavi spomenik temu velikemu možu, ki je živel in ustvarjal na tleh naše ožje domovine. Letos 10. oktobra je poteklo 80 let od njegove smrti. Po petih letih izpolnjuje Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana to častno nalogo z željo, da bi bili na predvrt tehnične fakultete postavljeni spomeniki tudi drugim, predvsem našim slavnim tehnikom in znanstvenikom.

K tej intimni slavnosti vabimo ponovno vse, ki so prešli posebna vabila in tudi ostalo javnost naprošamo, da s svojo navzočnostjo počasti spomin znamenitega češkega rojaka in s tem dokaže, da Slovani ne pozabljamo na svoje duhovne velikane.

Po odkritju spomenika bo UJIA — sekcija Ljubljana položila vence na grob Jožefa Resslera, ki počiva na pokopališču pri Sv. Križu.

★

I V Lurid in na Pireneje se popeljem na nocojšnjem prosvetnem večeru, seveda ne z vlakom, temveč s pomočjo skiptičnih slik in besede predavatelja g. prof. Janka Mlakarja. Predavatelj sam je to pot napravil letošnje počinice in ker je znan pripovedovalec, ki v šaljivi obliki pove marsikaj resničnega, včasih pa tudi doda kak ocvirk iz torbe lažnivega kljukca, zato bodo obiskovalci prišli brez dvoma na svoj račun. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, sedeži 3 din, stojišča 2 din in za dijak 1 din.

I Elitni kino Maticca obvešča, da je film »Vest slovešča« — Emile Zola cpo izredno nizkih cenah 3.50 in 5.50 din samo še danes ob 16 in 19.50. — Ob 21.15 premiera filma »Antonio Advenso«.

I Važna predavanja. V soboto, dne 20. nov., ob 20, bodo v dvorani Akademikega doma na Miklošičevi

čevi cesti 5 važna predavanja »O umetnem splavu«. Referirajo: »P. L. Dostal D. J. (kot teolog), dr. E. Vračko (kot jurist), dr. J. Zitko-va (kot zdravnik). Vljudo vabimo vse zdravnike, kat. seniorje, nadalje one gg. juriste in teologe, člane S. K. A. S., ki se za temo zanimajo. — Za zdravniški odesk S. K. A. S.: Dr. Fr. Debevec.

I Opozorjamo na današnji oglas mestne občine glede dobave in prodaje ledu.

I Pri »Bobenčuk« zopet vsak petek polenovka! I Nenavadna goljufija. V neko znano ljubljansko trgovino je predvečernim popoldne stopil možki ter zahteval dobre zimске visoke čevlje z dvojnimi podplati. Pomerjal jih je in se dogovoril za ceno, nato pa naročil prodajalki, naj mu jih pošlje v neko pisarno v bližini, kjer dobi donosalec tudi denar. Takoj nato je odšel možki v to pisarno, kjer ga niso prav nič poznali in tam prosil gospodarja pisarne, naj mu dovoli, da nekaj napiše na pisalni mizi. To mu je bilo ugodno. Ko je mož pisal, je stopil sluga e čevlji in jih izročil temu možkarju. Možkar jih je pomeril ter rekel slugi, naj malo počaka, da gre k »šefu« po denar. Sluga je čakal in čakal, končno se mu je zdelo pa vse skupaj nerodno ter je vprašal v pisarni, zakaj naročnika ni več nazaj. V pisarni so mu povedali, da moža eploh ne poznajo ter da je le slučajno pisal pri pisalni mizi. Pogledali so, kaj je mož napisal in so našli celo pismo, v katerem se je možkar pravilno podpisal ter se opravičil e svojo invalidnostjo in revščino, da si je na ta način prigljal potrebne čevlje. Skodo okoli 300 din pa trpi prodajalka, ki je možkarju zaupala čevlje.

I Zakaj doleti včasih človeka kazen. Sredi lepe ljubljanske ulice opravlja službo mlad stražnik. Dobra srca je in nerad zapiše koga. Toda njegovo dobro srce se je uprlo, ko je mimo noga vozil avto, poln mladih telčkov, ki so od trpljenja mukali. Telčki so bili namreč nagneteni na avtomobilu bolj kakor vžgalice v polni škaflici. Stražnik je avto ustavil in voznika posvaril, na kar se je seveda voznik oziroma gonjač prav furmansko izrazil proti stražniku. Stražnik je moža aretirail in ga odvedel na stražnico. Gonjač pa se je medtem skesal, spoznal, da je napravil krivico telčkom, še večjo pa stražniku ter je prosil stražnika za odpuščanje. Kakor smo že rekli, je bil stražnik dobrega srca in je gonjaču odpustil žalitev svoje osebe, ni pa mu hotel odpustiti trpljenja telčkov. Česar tudi ni mogel, ker je bila odobda že vložena. Mož je plačal kazen zaradi telčkov, zaradi stražnika pa mu ni bilo treba.

I Tatovi in tihotapei. Poročali smo že večkrat o pogostih tatvinah, ki se dogajajo na mestni klavnici. Tam je namreč prav lahko izmakniti večji kos mesa in prilike zapeljivo seveda tako, ki razmere na klavnici dobro poznajo. Polcija je sedaj aretirail dva brata, od katerih je eden mesarski pomočnik, ki je svojemu bratu nosil slanino, ta pa jo je cvrl. Polcija je našla prav velike zaloge masti, ki je bila cvrta iz nakradene slanine in ki sta jo nameravala brata prodati najbrže kje v Ljubljani. — Polcija je dalje prišla nekega tihotapea, upokojenega železničarja iz okolice Šmarja, ki je prodajal monopolsko blago, kakor vžgalnike, saharin, kresilne kamne, dalje nezacmrnjeno svilen blago.

Vič

Prosvetno društvo ima nocoj ob 8 prosvetni večer na katerem bo predaval g. ravnatelj Zor o »Svetovni razstavi v Parizu«. Predavanje bodo pojasnjevale skiptične slike.

Maribor

m Koncert pianista Noča. Glasbeni Matici se je posrečilo, da je pridobila znanega našega klavirskega umetnika Ivana Noča za koncert v Mariboru. Gospod Noč je pravkar absolvirail uspešno koncertno turneo po Italiji in Nemčiji. V Mariboru bo nastopil 10. decembra.

m Za gluhomem. Kakor vsako leto, bo tudi letos Društvo gluhomemih obdarovalo za božičnico najrevnejše gluhomeme, zlasti gluhomeme otroke. Društvo se v ta namen obrača do dobrih sre, da mu pripomorejo z darovi. Tudi vabi vse gluhomeme in starše gluhomemih otrok k seji odbora dne 21. t. m. v prostorih hotela Zamorec. Seja bo od 9 do 11 dopoldne. — Odbor.

m Brezplačno predavanje za zavarovance OUZD. V dvorani gostilne Renčelj na Pobrežju priredi OUZD jutri, v soboto zvečer, ob 19 brezplačno predavanje e kinofilmom. Film je vzgojne in poučne vsebine ter nazorno prikazuje zle posledice nepravilnega življenja, obenem pa daje pouk v obrambi proti raznim boleznim. Prireditve je predvsem namenjena delavstvu. OUZD poziva tudi obrtnike, da pošljejo svoje vaje in vaje k temu predavanju, saj je predavanje važno predvsem za delavsko mladino.

m Akademika kongregacija ima drevi ob 20 v Alojziji kapeli svoj redni sestanek. Vsi člani vljudo vabljeni!

m Mariborski klub SKAS ima v soboto ob 8 zvečer v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 svoj sestanek, na katerem predava minister dr. Miha Krek. Vabljeni tudi tovariši iz okolice.

m Voja Lazič v Mariboru. V Mariboru se je v sredo mudil bivši notranji minister v živko-vicevi vladvi Voja Lazič. Prispel je v Maribor zvečer ob 18 uri, odpotoval pa je ob 21.40 iz Maribora proti Celju. Njegov obisk je bil zasebnega značaja.

m Prvi smučarski izlet v Ribnico na Pohorju prireja mariborski »Putnik« v soboto popoldne s kurjenim avtomarom. Odhod ob 15 izpred Orla. Povratek iz Ribnice v nedeljo ob 17. Pri Senjorjevem domu bo za izletnike enodnevnj smuški tečaj. Na Pohorju je sedaj zapadlo za meter snega ter je smuka zelo ugodna.

m Poročili so se v Mariboru: Stibilj Franc in Dvorša Adela, Zolger Jurij in Juršič Adela, Jare Anton in Ornik Angela, Urbančič Dominik in Potočnik Marija, Skorjanc Jožef in Klipster Berta, Hadner Ivan in Ferš Angela, Karel Strmeš in Kramberger Marija, Melanšek Stefan in Kolaček Jožef, Petovar Dragomir in Legat Marija, Vendromin Viljem in Lebar Marija, Serak Friderik in Robič Marija, Brdnik Jožef in Primec Marija, Vrabl Vincenc in Lah Marija, Jančič Franc in Klemenčič Marija, Sertič Mile in Petek Marija, Fideršek Ivan in Sodec Marija, Dolinšek Viktor in Gojčič Ana, Tomšič Franc in Ipavec Angela. Novoporočencem obilo sreče!

m Smrtna kosa. Na Betnavski 26 je umrl v starosti 62 let upokojeni ravnatelj Gustav Pechholz. Na Tenzu. Ptujska cesta 70, je pokosila smrt upokojenega železničarja Miha Breznika, ki je dosegel visoko starost 83 let. V bolnišnici sta umrla 35 letni delavec Jurij Godec in 80 letni posestnik Jožef Gasparič. V Tkalski ulici 5 je umrla 62 letna gospodinja Matilda Stern. Svečila pokojnim večna luč!

Gledališče

Petek, 19. novembra: Zaprtlo. — Sobota, 20. novembra ob 20: »Pesem s cestec«, Red B.

Vincencijeva konferenca v Ptuj

Neverjetno, koliko dobrega stori vztrajno in požrtilno delo iz ljubezni do svojega bližnjega. Še ni leto dni, odkar je ustanovljena Vincencijeva konferenca v Ptuj in kako razveseljivo in vidne sadove že imamo. Če sestre usmiljenke se trudijo, da z zbiranjem deželnih pridelkov in drugih potrebščin lajšajo bedo toliko revežev in brezposelnih. — Banska uprava je v tem kratkem času na posredovanje našega g. predsednika dr. Vidica že dvakrat priskočila na pomoč z izdatno podporo. Mestna občina gre v vsakem oziru na roko. Letos spomladi je dala na razpolago za dobo 10 let lepe prostore v mestni hiši pri Mladiki (Strelisce) in je pripravljena a časom in po možnosti odstopiti še kakšne prostore v tej hiši, ki bi služili revnim otrokom in služkinjam, ki prihajajo v mesto iskat službo. K temu je mestna občina odobrila in dala Vincencijevi konferenci 11.000 din za uboge in brezposelne. Kakor v mestu, tako tudi na deželi kažejo ljudje veliko smisla za to karitativno akcijo. Imamo trdke, trgovce in obrtnike (Reinhard, Zilavce, Pernat, Kodela, Ornig itd.), ki tedensko prav izdatno pomagajo našim revežem.

Podpornih članov je sedaj 86. Od 1. januarja do 1. oktobra 1937 se je nabralo 13.042 din, izdalo pa 8208 din. Obvedov se je razdelilo v tem času 25.541.

Ob tej priliki pa kličemo vsem: Odprite svoja srca ubogim, ki nas prosijo pomoči, brišite solze njim, ki jih tarejo bolesti in težave življenja. Napačno je, če se skrb za reveže prepušča samo posvetnim oblastem. S tem zgublja dobrodelnost popolnoma svoj krščanski značaj. Dobrodelnost postane samo uradna, mrzla, neha pa biti krščanska, topla. Svet vere ne sodi po cerkvah in molitvah, ampak po dobrih delih. Zato naj vsakemu velja: Odpri srce, odpri roke!

Celje

e Potujoča protiplinska razstava v Celju. Od nedelje, 21. do četrta, 25. novembra bo v Celju »Potujoča protiplinska razstava«, ki jo je organizirala kraljeva banska uprava dravske banovine s sodelovanjem dir. drž. železnice v Ljubljani. — Otvoritev razstave bo v nedeljo, 21. t. m. ob 11 dopoldne na celjskem kolodvoru. Občinstvo vabimo, da si ogleda to zanimivo razstavo, ki bo dostopna od nedelje od 2 do 6 zvečer ter nadaljnje štiri dni vsak dan od 8—12 in 2—6.

e Iz pododbora UROIR. Poveljstvo mesta bo priredilo tekmo zime večerne tečaje za one rezervne častnike, ki žele polagati izpit za višji čin. Prijave sprejema tajnik g. Vrečko (tel. 28) do vključno 20. novembra.

e Pevsko društvo »Ojlike« se najiskrenejše zahvaljuje vsem darovalcem, požrtilovalnim damam, sodelovalcem in cenjenim obiskovalcem Martinovega večera.

e Gledališka družina v Celju ima drevi ob 8 v Domu obvezen sestanek za vse člane. Na sestanek vabljene vsi, ki imajo veselje in resno voljo do igranja.

e Nogometna sekcija SK Jugoslavije obvešča svoje člane, da so redni treningi vsak torek in petek ob pol 7 zvečer v telovadnici II. deške ljudske šole. V nedeljo 21. novembra bo na igrišču »Glazija« prijateljska nogometna tekma med SK Slavijo iz Maribora in moštvo SK Jugoslavije, in sicer ob pol 11 dopoldne. Po treningu v soboto bo sestanek vseh članov.

e K torkovi proslavi v gledališču. Včerašnjemu poročilu o torkovi proslavi v Mestnem gledališču moramo še dodati, da je proslavo Levarjevega jubileja zelo poživil salonski orkester Godbenega društva pod vodstvom g. Lenardona Zvonka, ki je zaigral krasno in učinkovito koračnico iz Wagnerjevega »Tannhäuserja« in Griegovo koračnico.

Veržej

Z veliko žalostjo v srcih smo v torek 16. t. m. položili v grob dragega nam g. Ivana Paniča. Z žalostjo, ker nas je prežgodaj zapustil mož, ki smo ga zares vsi ljubili. S svojo izobrazbo in bogatimi skušnjami, ki si jih je pridobil kot bivši dolgoletni nadupravitelj grofovskih veleposesev na Ogrskem, se je vrnil v svoj rojstni kraj. Tu so ga takoj povabili v razna društva, gospodarska in prosvetna. Lani je postal tudi član občinske uprave in šolskega odbora. Povsod je bil najbolj delaven, resen in moder. Imel je za vse potrebe veliko razumevanje. Pomagal je posameznikom, predaval je v veseljem mladini kmetijsko-nadaljevalnih šol, strokovno je uredil in dvignil tukajšnje dirkalno društvo. Tudi občini bi se mnogo koristil, da bi postala vzorna in še bolj urejena, da mn ni bolezen in smrt uničila lepih načrtov. Najlepše pri njem pa je bilo, da je bil vedno globoko veren in zaveden katoličan, da je ostal zvest svojemu narodu, četudi je preživel mnogo let v tujini in da je bil izredno skromen in nesebičen. Je bil predeber, da bi kdo zaradi njega trpel. In ni pomagal zaradi denarja, ampak iz svoje veliko dobrote! Zato se jih je pa toliko obračalo k njemu; in zato so mu tudi toliko vencev prinesli na grob — Vsi ga homo pogrešali, posebno pa še njegova zaskrbljena družinca, kateri izrekamo iskreno sožalje. Njemu pa naj bo Vsedobri bogat plačnik!

Svetlinie

L. Petovar razrežen prisedništva pri okr. kmet. odboru. Po nalogu kr. banske uprave je bil gosp. Lovro Petovar razrežen prisedništva pri okrajnem kmetijskem odboru, kamor ga je bila delegirala Kmetijska družba.

Po smrti obč. odbornika M. Kocipra bi moral z iste liste kot namestnik priti v občinski odbor g. L. Petovar, pa ga banska uprava ni pozvala v odbor, marveč za odbornika imenovala g. Alojzija Zmazeka, ki je kandidiral na Petovarjevi listi.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priloga sledeče novosti:

Dempt: Christliche Staatsphilosophie in Spanien. 169 str., vez. 60 din. — Fiedler: Christliche Opferfeier. Gedanken zum Mysterium der Messe. 124 str., vez. 34 din. — Gheon: Der heilige Johannes Bosco. 221 str., vez. 42 din. — Goddier: Sünder und Heilige. 188 str., vez. 51 din. — Herzog: Herrlichkeit Gottes. Grundgedanken katholischer Frömmigkeit. 270 str., vez. 51 din. — Lippert: Menschenleid. 91 str., vez. 36 din. — Lippert: Gespräche. 178 str., vez. 42 din. — Oberhammer, Du und Dein Gott. 76 str., nevez. 28 din. — Soiron: Die Predigt heute. 125 str., vez. 33 din. — Soiron: Das Geheimnis des Gebetes. Betrachtungen zu seiner theologischen Sinndeutung. 199 str., vez. 30 din. — Wyser: Theologie als Wissenschaft. Ein Beitrag zur theologischen Erkenntnislehre. 218 str., nevez. 110 din.

Glavna zadružna zveza

Glavna zadružna zveza v Belgradu objavlja v »Službenih novinah« poziv na ustanovni občni zbor Zveze, ki bo dne 3. decembra ob 9 dopoldne v Belgradu, Deligradska ulica 12, I.

Na tem obnem zboru bodo poleg običajnih točk dnevnega reda sprejeta tudi nova pravila v smislu novega zadružnega zakona z dne 11. septembra ter na podlagi teh novih pravil izvoljeni člani upravnega in nadzorstvenega odbora.

Ustanovitelji so podpisani naslednji: Bab. zadruga za kmet. kredit v Belgradu, nadalje v Za-

grebu, Sarajevu, Nišu in Skoplju, Državna zveza povrtninskih, vinogradniških in sadjarskih zadrug v Zemunu, Državna zveza poljedelskih živinorejskih zadrug v Novem Sadu in Zveza čebelarških zadrug v Jugoslaviji.

Kot znano ima pravico vstopiti v Glavno zadružno zvezo vsaka zadružna zveza, ki je na dan uveljavljenja zadružnega zakona izvrševala revizijo svojih članov in šteje najmanj 50 včlanjenih zadrug.

prostege časa zavodu in strankam, ki ga izpraznjuje za najrazličnejše nasvete. Poleg tega je predsednik Zveze jugoslovanskih hranilnic v naši banovini že od 1. 1924 dalje in vrti tudi to važno funkcijo zelo poštreno, zlasti v zadnjih časih, ko se poraja toliko hranilnicam prejšnjih problemov. Obenem je tudi likvidator Zadrugne banke v likvidaciji.

Tudi na kulturnem polju se neumorno udeležuje. Opravlja namreč funkcijo blagajnika Narodne galerije in predsednika nadzorstvenega odbora Rdečega križa za dravsko banovino, ki mu nalagata mnogo dela.

Zasluznemu gospodarstveniku in kulturnemu delavcu želimo, da bi še mnogo let deloval zdrav in vesel v korist skupnosti in v svojo zadovoljnost.

★

Nabava železniških pragov. Iz Belgrada poročajo, da je državni odbor za dobavo odobril licitacijo za dobavo železniških pragov. Po rezultatih te licitacije je razdelitev vse količine pragov po sedežih ponudnikov naslednja: Hrvatska 47,57, Bosna 29,08, Slovenija 15% in Srbija 8,15%. Od

22,75, Amsterdam 239,35, Berlina 174,50, Dunaj 79,45 (81,70), Stockholm 111,50, Oslo 108,57, Kopenhagen 96,45, Praga 15,18, Varšava 81,90, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,555, Buenos-Aires 128.

Vrednostni papirji

Ljubljana 7% invest. pos. 97—98, agrarji 54—55, vojna škoda promptna 418—420, begluške obveznice 78—79,50, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Blerovo pos. 94—96, 7% Blerovo pos. 85—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, Trboveljska 220—240.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98—98,50, agrarji 54—55, vojna škoda promptna 418—419, begluške obveznice 78 den., dalmat. agrarji 76,50 den., 4% severni agrarji 53,50 den., 8% Blerovo pos. 94 den., 7% Blerovo pos. 85 denar, 7% posojilo Drž. hipot. banke 100—100,75, 7% stab. posojilo 87 den., — Delnice: Narodna banka 7,500 denar, Priv. agrarna banka 210 den., Trboveljska 220—240, Narodna šumska 18 blago, Gutmann 45—50, Osj. sladk. tov. 170—185, Dubrovačka 410—420, Jadranska plova 200—420, Oceania 275 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97,25 blago, agrarji 54,50 denar, vojna škoda promptna 419—419,50 (419), za konec decembra 418—419, za konec januarja 418,25—419, begluške obvezn. 78,75—79 (79), dalmat. agrarji 72 den. (drobni komadi), 4% sever. agrarji 54,50 denar, 8% Blerovo pos. 94—95, 7% Blerovo posojilo 85,25—85,50 (85,25), 7% posojilo Drž. hipotek. banke 100,50 den., — Delnice: Nar. banka 7,510—7,600, Priv. agrarna banka 212,50 denar (212,50, drobni komadi).

Dunaj. Danes ne beleži borza nobene bistvene izpremembe. Posli so se gibali v ozkih mejah. V kulisi so bile zabeležene manjše iz-

Gospodarska pogajanja s Francijo

Pogajanja s francoskimi upniki. Agence économique et financière poroča, da pogajanja med jugoslovansko vlado in organizacijo francoskih upnikov lepo napredujejo. Zaenkrat še ni prišlo do nobenega sporazuma, ker morata nekatere podrobnosti urediti še obe vladi. Kaže, da se približuje rešitev v tej smeri, da ne bodo več izdajane funding obligacije, zaradi česar je računati, da bo anuiteta v sedanjih frankih razmeroma znatna.

Trgovinska pogodba s Francijo. Na drugem mestu poročamo o pogajanjih med francoskimi upniki in našo delegacijo v Parizu. Če bodo ta pogajanja pravočasno zaključena, potem je pričakovati, da bo francoski zunanji minister Delbos podpisal trgovinsko in plačilno pogodbo med Francijo in našo državo. Po dosedanjih vesteh je pričakovati, da bo francoski zunanji minister obiskal našo prestolnico med 12. in 15. dec. letos.

Kakor tisoč prizorov iz tisoč in ene noči

se razvija burna doba strahot in slave pred 130 leti, doba Napoleona, Nelsona in Wellingtona, pustolovštine in ljubezen iz treh kontinentov: Evrope

Amerike in Afrike - v prekrasnem in

nepozabnem filmskem remek - delu:

ANTONIO ADWERSO

Fredric March — Olivia de Havilland

Premiera danes ob 21.15 v Elitnem kinu Matiči. — Rezervirajte vstopnice telefon 21-24. — Zaradi izredne dolžine filma bodo predstave ob delavnikih ob 16., 18.30. in 21.15, ob nedeljah ob 10.30., 15., 18. in 21.

Bilanca Drž. hip. banke

Državna hipotekarna banka izkazuje za 31. oktober naslednje glavne bilančne postavke (vse v milij. din. v oklepajih podatki za 30. september):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski Narodne banke 684,4 (693,1), posojila: hipotekarna 1.986,3 (1.995,9), na doklade in dohodke 1.352,9 (1.352,26), vodni zadrugam 74,1 (75,2), menična hipotekarna 96,56 (97,6), menična 56,97 (57,5), lombardna 75,0 (61,9), tek. račun fin. ministrstva 707,7 (736,9), razni tek. računi 372,9 (324,8), vrednostni papirji 576,2 (522,0), efekti rezerv. sklada 207,24 (297,24), efekti fonda za amortizacijo bančnih zgradb 10,8 (10,8), nepremičnine 228,26 (224,5), razna aktiva 225,2 (216,2).

Pasiva: samostojni skladi 521,06 (514,4), fondi in glavnice javnih ustanov 1.878,6 (1.877,7), hranilne vloge 1.543,06 (1.539,06), vloge v tekočih računih 775,5 (714,5), tek. račun finančnega ministrstva 85,06 (89,04), razni tek. računi 357,66 (365,9), zastavni listi in obveznice v obtoku 752,6 (752,5), predjumi in depoziti bank 209,7 (221,5), rezervni sklad 186,8 (186,5), razna pasiva 491,6 (464,6).

Iz izkaza se vidi, da so v mesecu oktobru narasla znatno tuja sredstva banke v obliki hranilnih vlog in vlog v tekočih računih, dočim so druga sredstva ostala v glavnem neizpremenjena. Nova sredstva je banka porabila za nakup državnih papirjev, kar dokazujejo tudi stalno čvrsti tečaj državnih papirjev na naših borzah. V oktobru se je zaloga državnih papirjev pri banki povečala za 54,2 milij. din. Povečala so se v znatnejši meri tudi lombardna posojila.

Jubilej zaslužnega gospodarstvenika

Danes slavi sedemdesetletnico rojstva zaslužni ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske v pokoji g. Franjo Pretnar. Rodom iz Zgornje Dobrave na Gorenjskem je stopil 1. 1894 v službo Mestne hranilnice ljubljanske, v kateri je služboval vesno do svoje upokojitve 1. februarja 1936 v različnih funkcijah, na koncu več let tudi kot njen ravnatelj. Njegovo življenje je torej zelo tesno zvezano z razvojem in napredkom Mestne hranilnice ljubljanske.

V teku 42 let svoje službe je smatral za svojo dolžnost ustreči hranilničnim strankam, kolikor je to mogoče in je storil marsikomu lepe usluge. Tudi po upokojitvi žrtvuje znaten del svojega

vseh ponujenih količin je država prejela iz Slovenije 85%, iz Bosne 92, iz Srbije 83 in iz Hrvatske 80%.

Dividenda Trepče. Občni zbor delničarjev Trepče bo 30. novembra 1937 v Londonu. Dividenda za poslovno leto 1936-37, ki je bilo zaključeno dne 30. septembra 1937, bo znašala 9 pence čistih za delnico, torej 15% od imenske vrednosti delnice. Glavnica družbe je 1,125.000 funtov.

Impregnacija lesa v Slavoskem Brodu. Ditad, družba za industrijo in trgovino z lesom v Belgradu, je dobila predhodno dovoljenje, da zgradi v Slavoskem Brodu tvornico za impregniranje lesa.

Obdavčenje delniških družb v Italiji. Iz Milana poročajo, da bo moralo plačati 10% davek na kapital in rezerve okoli 19.000 delniških družb s 58 milijardami lir kapitala in rezerv, tako da bo država od tega izrednega davka dobila okoli 6 milijard lir.

Borza

Dne 18. nov.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani in Belgradu na 238 denar, v Zagrebu na 237,20 do 238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,64—8,74, v Zagrebu na 8,60—8,70, v Belgradu na 8,65—8,75.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,25 blago, v Belgradu 28,50 blago.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,90—14,10, nadalje so beležili v Zagrebu za konec novembra 13,88—14,08, za sredo decembra 13,80—14, za konec decembra 13,72—13,92, za konec januarja 13,73—13,93, za konec aprila 13,58—13,78.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.550.628 dinarjev, v Belgradu 4.138.000 din. Efektini promet je dosegel v Belgradu 519.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2356,16—2400,76
Berlin 100 mark	1739,02—1752,90
Bruselj 100 belg.	732,45—737,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,96—217,02
Newyork 100 dolarjev	4273,51—4309,82
Pariz 100 frankov	146,06—147,50
Praga 100 kron	151,24—152,34
Trst 100 lir	225,95—229,05

Curih: Belgrad 10, Pariz 14,68, London 21,6075, Newyork 432,125, Bruselj 73,525, Milan

gube, v zagradi pa se je več papirjev učvrstilo, vendar so bile izpremembe neznatne. Beležili so: Donavsko-savsko-jadranske obligacije 60,60, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18, delnice: Creditanstalt-Bankverein 264,50, Lindnerbank 165,50, Graz-Köflach 24,25, Steg 27,95, Sieweag 28,60, Trboveljska 25,75, Alpine 44,75, Steyr-Daimler-Puch 230,50, Semperit 84,65.

Živina

Tržne cene živine v Ljutomeru dne 15. novembra 1937: krave I. vrste 3,75—4,50 din za kg, II. 3,50—4, III. 1,75—2,25; bik in voli I. vrste 4—4,50 din za kg, teleta 4,50—5,50, svinje mastne 6,50—7,50, svinje mršave 5,50—6,50.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cepivo proti kašnim

boleznim živine

Belgrad, 17. nov. AA. V kmetijskem ministrdstvu je bila konferenca, ki so se je razen veterinarskih strokovnjakov ministrstva udeležili tudi zastopniki državnih veterinarskih, bakterioloških zavodov, ki se bavijo z izdelovanjem živinskih serumov, in zastopniki vseh zasebnih zavodov, ki izdelujejo serume. Že na prvi konferenci so proučevali vsa vprašanja in se je dosegel sporazum vseh zastopnikov zasebne produkcije serumov glede odškodnine pri nesrečah zaradi cepjenja in glede cene cepil, vendar se niso mogli sporazumeti glede končne odločitve. Med tem je ministrstvo preko strokovnjakov veterinarske fakultete v Zagrebu, državnega bakteriološkega in serološkega zavoda v Križevcih in Osrednjega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Belgradu proučevalo možnosti, kako bi se dalo izrabiti meso takih svinj za človeško prehrano. Ker gre za približno en milijon kilogramov na leto, bi bila velika škoda, če bi šlo to v izgubo, zaradi česar bi se podražilo cepivo, ki se uporablja pri simultanjem cepjenju za svinjsko kugo. Rezultati tega proučevanja svinjskega mesa so bili ugodni in so v popolnem soglasju vseh pristojnih sklenili, da se takšno meso, nasečeno, sušeno ali konzervirano, lahko brez strahu da v promet. Ker je takšno meso slabše kakovosti, bi se prodajalo s posebno oznako v javnih prodajalnah po nižji ceni. Takšne prodajalne poznajo vsi večji kraji na zahodu. Ker je bilo glede cen živinskih cepiv

Z njim ali brez njega? Ta ko se vprašate ljudi Vi, če hočete svoje srce in živce varovati. Zakaj z njim, ko kava Hag brez kofeina daje popoln užitek najplemenitejše višinske kave?

Kava Hag prija vedno, celo pozno zvečer, ker ji je odvzel kofein.

Izpred obrtnega sodišča

Kdaj je odpust brez predložitve odpovedi dovoljen? Po § 233 obrtnega zakona preneha službeno razmerje s potekom časa, za katerega je bilo dogovorjeno. Če so bili delavci sprejeti samo za postavitve dimnika pri tovarni, ki se je malo poprej zrušilo, ali za napravo novega mostu, ki ga je malo poprej voda odnesla, ali za popravilo in olepšanje poslopja itd., jih delodajalec lahko odpusti, kakor hitro so navedena dela dokončana, ne da bi bila potrebna predložitve 14-dnevna odpoved. Primer: Jože je bil zaposlen pri gradbenem podjetju kot naveden delavec skozi 7 tednov; imel je 3,25 din na uro. Dne 19. v mesecu je podjetje njega, kakor tudi mnogo drugih delavcev brez odpovedi odpustilo. Žato je Jože izločeval odškodnino za 14-dnevno odpovedno dobo. Pri razpravi se je po izpovedbah prič dognalo in končno je Jože tudi sam priznal, da je bil izrecno sprejet na delo samo toliko časa, dokler ne bo kanalizacija v tem okoliščini dogotovljena. Dne 19. v mesecu je bilo delo dokončano, s tem je službeno razmerje prenehalo in ni bilo potreba nikake odpovedi od strani podjetja. Jože je tožbo zgubil. V tem slučaju je bila sodba lahka, ker je tožnik sam priznal, da je bil le za gotovo delo sprejet; navadno pa tožniki take trditve tožencev zanikajo; zato bi bilo umestno, da se v sličnih slučajih napravi kratek zapis s kopirnim papirjem, en izvod bi ostal pri podjetju, enega naj bi dobil delavec v roke, potem bo dokazovanje pred sodiščem lahko.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 20 in soboto ob 16 in 20 dvojni spored, pevski vefilmi »Idol opere«, najlepši tenor Nino Martini in Anita Louise v svojih najboljših vlogah. Drugi film: »Duše pod bičem« s sodelovanjem: Lida Banarova, Albrehta Schönkals in Villiya Birgel. Oba filma se predvajata pri vseh predstavah skupno.

mного pritožb pri praktičnih veterinarjih, češ da jim zavodi dobavljajo cepivo po višjih cenah, kakor ga dobivajo zasebniki, je konferenca razpravljala tudi o tej stvari. Zastopniki zasebnih zavodov so izjavili, da bodo veterinarjem praktikom prodajali serum po isti ceni kakor zasebnikom.

Glede odškodnine pri nezgodah zaradi cepjenja je konferenca sklenila, da se to vprašanje uredi s pravilnikom o simultnem cepjenju proti svinjski kugi in s pravilnikom o kontroli cepiva.

Med zasiedanjem konference je prišel na sejo tudi kmetijski minister Svetozar Stanković, ki mu je načelnik veterinarskega oddelka Hodić poročal o sprejetih sklepih, nato se je pa v ministrov navzočnosti nadaljevalo vprašanje cen živinskih cepil. Minister je omenil tudi načrt zakona o ureditvi veterinarske službe, ki določa poleg drugega tudi možnost državne izdelave živinskih cepil. Poudaril je, da ima kot kmetijski minister dolžnost skrbeti, da dobi ljudstvo cenejšo in boljše cepivo proti živinski okužbi, vendar bo podpiral tudi zasebno iniciativo pri izdelovanju tega seruma.

Smartno pri Litiji

Od nedelje 21. novembra do 28. decembra bo priredilo Prosvetno društvo higiensko razstavo v Domu. Razstavo bo uredil Higienski zavod pod vodstvom g. dr. Pirca. Vabimo vse okoliške župnije in Prosvetna društva, da si razstavo ogledajo.

Kulturni obzornik

Kronika slovenskih mest št. 3-4

Tretja številka »Kronike slovenskih mest«, ki stopa že v četrto leto, prinaša zopet zanimivo gradivo za spoznavanje Ljubljane, njene zgodovine in njenih sedanjih potreb. Pri tem naj na prvem mestu omenim zlasti dva članka: prvi »Strojarija na Forštatu« obravnava zgodovino vseh prednjih hiš na sedanjem Sv. Petra nasipu ozir. Sempetrski cesti in ga je napisal ministrski načelnik g. dr. R. Andrejka, ter kaže, kako je rastla Ljubljana tostran mestnega obzidja ob franciskanski, tedaj avguštinski cerkvi ter kakšni ljudje so imeli v posesti te hiše, preden so prešle v današnjo obliko in v današnjo posest. Ta članek, ki se nadaljuje še iz prejšnjih števil, predstavlja nisto težnjo revije, ki hoče kazati zgodovinske nastajanje mesta, odkriti preteklost, ki jo današnja modernizacija zabrisuje in današnji rod pozablja. Članek ilustrira mnogo starih podob in portretov lastnikov, forštatskih hiš, ki so v nekakšni podoba »Zacetek Forštata« to je sedanjega Marijinega trga po Valvazorju iz l. 1670. Drugi članek, »Marijini trgi«, ki ga je napisal konservator doktor Stele kot predsednik gradbenega odbora ljubljanskega mesta, pa razbira problematiko arhitektonike Marijinega trga, ki se je pojavila v graditvi nove Meyerjeve trgovske hiše. Na pobudo mesta o anketi za idejne osnutke ureditve Marijinega trga, se je oglasilo 12 arhitektov, ki so predložili deset idejnih osnutkov, katere zdaj analizira in javnosti predstavlja dr. Stele. Ta članek pri kaže skrb za bodočo lice Ljubljane. Pri občni so vsi idejni osnutki, med katerimi se odlikujeta zlasti načrta arh. H. Husa in arh. Na-

viška. Med tema dvema tečajema: preteklost in bodočnost mesta se vrste tudi drugi članki. VI. Fabjančič piše po arhivalnih virih »Zgodovino ljubljanskih pivovarn od XVI. do XIX. stoletja«; dr. A. Vodnik v tej številki končava svojo razpravo o kiparju F. Robbi; C. Debevec priobčuje poglavje iz svoje kritike Wolmannove knjige o slovenski dramatik in sicer v obliki »nekaj prispevkov k zgodovini ljubljanskega gledališča od l. 1790«; Jos. Mantuani priobčuje najstarejši načrt Ljubljane iz l. 1658; dr. O. Reya podaja rezultate »deset let meteorološkega opazovanja na Šmarni gori«; Drago Poločnik nadaljuje svojo gospodarsko razpravo »iz zgodovine ljubljanskih bank«; Lojze Pipp priobčuje statistično študijo o »starostni razdelitvi prebivalstva po ljudskem štetju z dne 31. dec. 1890. I.«; V. Jagodič piše o »mladinskih počitniških kolonijah mestne občine ljubljanske«; dr. F. Göstl priobčuje »spomine na moje gimnazijske profesorje« (Pleteršnik, Kermavner); I. C. Oblak v navdušenem poje slavospev »slovenski pokrajini kot ogledalu narodove duše« in Bratko Kreft je napisal topel nekrolog pokojnemu prof. Prijatelj. Po teh člankih slede že udomaćena kronika od marca 1937 do konca maja ter zgodovinska za vse leto 1938. V barvah je reproducirana slika M. Maleša: Pogled na kavarno Union. — Kronika izhaja štirikrat na leto ter stane 80 din.

»Umetnost« št. 3—4. Edina slovenska umetnostna revija, izhajajoča letos, je »Umetnost«, ki jo izdaja uredniški odbor dr. Ložar, M. Maleš in F. Gorše. V nasprotju s kakim »Umetniškim pregledom«, ki ga je razkošno začel izdajati Muzej kneza Pavla v Belgradu, imamo Slovenec »kromno sicer, toda umetnosti primerno revijo, ki jo izdajajo umetniki sami z največjim rizikom. 3. in 4. štev. imata sledečo vsebino: na-

slovni list zavzema lesore A. Cernigoja, ki predstavlja kitajski motiv »Sangaj«. Smrti T. G. Masaryka se je uredništvo spomnilo z njegovim citatom »Poslanstvo umetnosti« ter ga ilustriral pomenljivo s Štursovimi slavni kipom »Rajni junaki«. Središče domačih umetniških razmer tvori pogovor med M. Malešom, pristajem tako imenovane 4. generacije, ter Z. Mušičem, vodjem sedanje 5. generacije, ki zdaj stopa v svet. Iz pogovora, ki ga ilustrira 10 reprodukcij razstavljenih podob, je videti polna nove umetnosti, zagrebške šole, ki se odmika od ekspresionizma in folklorizma ter se zaveščno naslanja na francoski impresionizem kot svoj izvor, ter teži k našemu, domačemu realizmu, k stvari sami kot taki. Drugi domači umetnostni dogodek je Mestni muzej, ki so ga odprli v Ljubljani: »Umetnost« prinaša reportažo z odkritja ter nekaj pogledov v razstavljene prostore. Kot poslanico mladim umetnikom je urednik poslovenil znano Rodino »Zročilo mladim umetnikom«. In Z. Hus je napisal svoje nazore na ureditve Marijinega trga, misli o problemu, ki je postal zdaj aktualen, izredno občirna je umetniška kronika doma in v svetu. Dama registrira vsak umetnostno pomemben dogodek ter vodi tudi nekako bibliografijo vseh člankov v naših časopisih, govorečih o domači in tuji umetnosti. V tem pogledu bi želeli, da vpelje natančneje zabeležbo vseh slovenskih glasov o umetnosti, pravo znanstveno bibliografijo. Poleg slik, ilustrirajočih omenjene članke, je še več reprodukcij slovenskih modernih umetniških del (M. Maleš, Jakec, Pavlovec, S. Santel) ter čeških in francoskih predstavnikov moderne umetnosti (Štursa, Bourdelle, Simak, Zrzavý, Procházka, Slaviček, Wiegman). Poleg likovne umetnosti goji revija tudi besedno umetnost ter ima v tej številki pesniške doneske M. Jarca: Atmosfera, C. Golarja: V zvezdah se večer iskri, Fr. To-

minčev prevod Polonjskega pesmi: Noč gleda ekoz tisoč oči in originalno pesem slikarja M. Maleša z bolniške postelje »Prišla je tiha jesen«, ki jo ilustrira z lesorezom zdravišča Golnik. — Revija izhaja letno 12 krat in stane 60 din, ozir. 90 (na umetniškem papirju).

P. Jon Svenson — 80-letnik. — Znani mladinski pisatelj, jezuit Jon Svenson, ki je znan pri nas po knjigah o »Nonnijevih pustolovčinah«, ki jih je v slovensčini izdal tudi Jugoslovanska knjigarna, kakor tudi po avtobiografski črtici, ki jo je priobčeval pred leti neki naš mladinski časopis. Po rodu je bil protestant iz stare islande rodine, pa je hodil v katoliško šolo, ter je v Franciji prestopil v katolištvo in postal celo jezuit, ki se je odlikoval kot misijonar, vzgojitelj in srednješolski profesor predvsem na Danskem. Najbolj znano ime pa je dobil s svojimi spomini na mladinske dogodke, ki jih je znal v imenovanih svojih knjigah tako plastično, veselo in duhovito predstaviti, da velja za enega najboljših sedanjih mladinskih pisateljev. P. Svenson je tudi član Pen-Kluba ter osebno znan tudi z našimi književniki. Slovenskih prevodov svojih del je bil zelo vesel. Ob 80-letnem jubileju se z našo mladino vred, ki pozna »Nonnije« in njegove dogodivščine, spominjamo njegovega etnarika.

Pregled mednarodnega prava (Hilka mednarodno prava) je naslov novega češkoslovaškega časopisa, ki je začel izhajati v Pragi pod uredništvom prof. dr. J. Zourekla ter referira o vseh vprašanjih mednarodnega prava (cena letno 35 Kč in izhaja trikrat na leto).

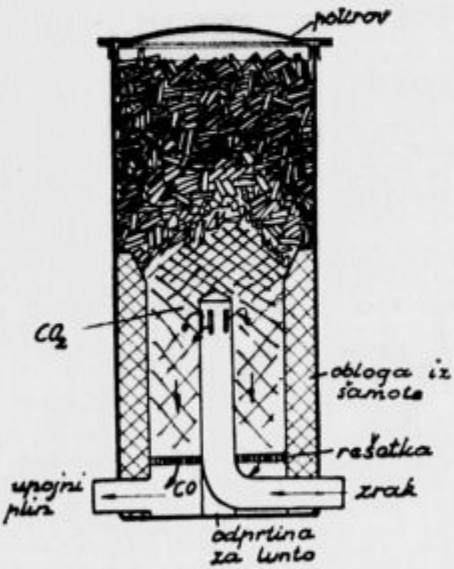
Znani srbski književni esejist poslanik dr. Branko Lazarević je izdal novo zbirko svojih esejev pod naslovom »Ogledci v srpski književni zgodovini«. V njih ocenjuje Iva Čipika, Borisa Stanovića, Petra Kočića ter pripovedke iz predvojnega in vojne dobe.

Drva in oglje namesto bencina

Večkrat slišimo o avtomobilu na oglje. Človek se začudi, kako je mogoče, da poganja avtomobilski motor les namesto bencinske pare. Da, les oziroma oglje nam daje pri gorenju upojni plin (Sauggas), ki izgori v cilindrih eksplozijskega motorja prav tako, kakor pare bencina, bencola in alkohola.

Obratovanje z upojnim plinom je velik prihranek pogonskega materiala, zato je upojni plin v obratih, ki delajo s stabilnimi eksplozijskimi motorji, skoraj popolnoma izpodrinil bencin, čeprav zahteva vpeljava upojnega plina poleg generatorja (peči) tudi velike naprave za čiščenje in hlajenje.

Konstruktorji so začeli misliti na to, da bi tudi pri vozilih uvedli pogon s plinom iz gorečega oglja. Tukaj se je pokazalo, da so pri tem

največje težkoče radi čistilnih naprav. Zdaj je tehnika te težkoče že premagala in upojni plin je izpodrinil pogon z bencinom pri tovornih avtomobilih, traktorjih.

Upojni plin nastaja v posebni pečici, ki jo imenujemo generator (gl. sliko). Generatorjev je danes v prometu že mnogo vrst. Kurijo se z lesom, ogljem ali koksom. Za naše razmere sta pomembna samo les in oglje.

Kako delujejo generatorji za upojni plin? Od zgoraj je treba naložiti v generator kurivo. V našem primeru les, ki se v zgornjem delu spremeni v oglje. Toplota, ki je za to potrebna, nastaja v spodnjem delu generatorja, kjer iz lesa nastalo oglje gori. Pri tem se vršijo v generatorju sledeči kemični procesi: kisik vstopajočega zraka povzroča, da izgori žareče oglje v ogljikov dvokis (CO_2). Dvokis sam na sebi ne gori dalje. Ne bi ga torej mogli uporabljati kot eksplozivno sredstvo v cilindrih motorja. Zato vodimo dvokis dalje skozi plast žarečega oglja, kjer se reducira z ogljikom, ki je na razpolago, v ogljikov okis. Ažrati tega nastajajo v generatorju visoke temperature, ki jih znižuje prisotnost vodnih par. Voda razpada v žarečem oglju v svoji kemični sestavi vodik in kisik. Nastali kisik se veže z ogljikom zopet v dvokis, oziroma v CO . Vodik pa se spaja z ogljikom v ogljikovodike. Tudi les, ki je naložen nad ognjiščem, se razgruva. V gornjih delih generatorja, kjer so temperature nižje, uhaja iz lesa ocetna kislina, metilni alkohol in aceton. Za cilindre motorja je največja nevarnost ocetna kislina, ki pa v žarečem oglju razpada. Isto se zgodi s parami katrana, ki uhajajo iz lesa v srednjem pasu generatorja. Na proces ugodno vpliva visok odstotek vode, ki ga ima les (17%), ki nam daje za tvorbo ogljikovodikov potrebne pare.

Procesi v generatorju so pri uporabi samega lesnega oglja skoraj isti, kot pri uporabi lesa. Razlika je le ta, da oglje ne daje ocetne kisline, alkohola, aceton, katrana itd. in tudi odstotek pepela je manjši. Dalje se oglja mnogo manj porabi kakor lesa in sicer je m^3 lesa enak tretjini m^3 oglja. Pač pa zahteva oglje bolj komplicirano gradnjo generatorja. Zaradi majhnega odstotka vode, ki jo vsebuje oglje (5%), moramo vodo posebej segreti in nastalo vodno paro vpihivati v ognjišče.

Za pravilen potek kemičnih procesov je

»Le kako si se polenil, sin moj! In kako sem bil prej nate ponosen! Zdelo se mi je, da sem kot kralj!«

»Oh, oče, kaj bi! Saj je še tudi drugih očetov gosti, ki bi se radi zazdeli kralji.«

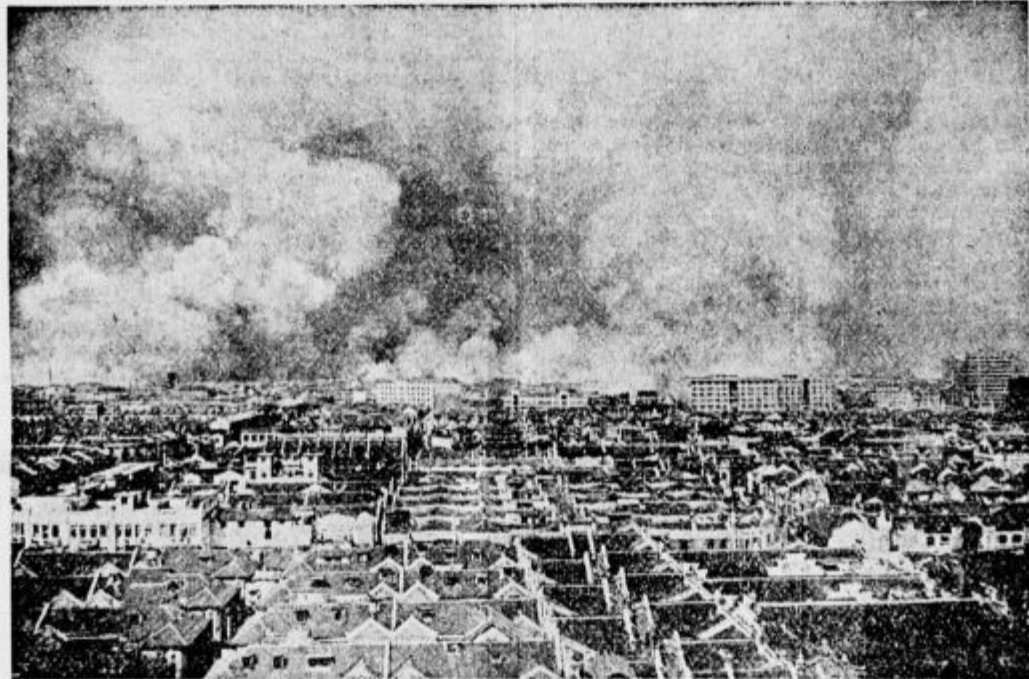
potrebno, da plini dolgo ostanejo v razžarjenem oglju. Zato mora biti plast oglja jako debela.

Prav tako važno za obratovanje, kakor pri pravi dobrega plina, je čiščenje in hlajenje plina. Za čiščenje imamo čistilce, v katerih se plin tudi shladi. Nekateri novejši konstrukcije imajo poleg čistilcev še posebne hladilnike. Čistilci so podolgovati cilindri, ki imajo v notranjstvi preloknjene stene ali pa nekako polzevo zavite kovinske krtače. Plin, ki prehaja tod, pusti na stenah pepel in ogljen prah. Obenem pa se shladi, pri čemer se strnejo vse preostale pare.

Če hočemo dati motor v pogon, moramo najprej generator zakuriti. Preden nam more dati generator potreben plin, mora biti v ognjišču oglje razžarjeno. Oglje prižgemo s posebno žigalno pripravo, nato pa razpihamo ogenj z ventilatorjem. Ko je motor v pogonu, sesa sam plin in proizvaja na ta način potreben prepil.

Cene. Za vsakega podjetnika je najvažnejše vprašanje cena. Splošno se računa, da porabi motor na upojni plin namesto enega litra bencina približno 2,2 kg lesa ali 0,8 kg lesa na uro za vsako konjsko silo (Ks). Vzemimo tovrni avto, ki porabi 30 litrov bencina na 100 km. Isti avto porabi pri pogonu z lesom za 100 km 66 kg lesa. Če računamo ceno bencina s 6,20 din za liter in ceno lesa 25 din za 100 kg, imamo pri pogonu z bencinom 186 din stroškov pri 100 km, pri pogonu z lesom pa 16,50 din. Vidimo torej, da so stroški za gorivo pri pogonu z lesom samo 8,9% stroškov pogona z bencinom. Upoštevati moramo, da se ti stroški za les nekoliko zvišajo, ker se zviša uporaba olja in ker se stroj prej izrablja.

V primeri z bencinom je, kakor vidimo, obrat mnogo cenejši. Zakaj se torej namesto bencina ne uvede povsod pogon z upojnim plinom? Največja ovira za to je ta, da vozilo ni zmeraj tako pripravljeno za pogon, kakor bencinski motor. Po vsakem tri do štiriurnem odmoru moramo iznova zažgati oglje in razpihati generator z ventilatorjem. Sila motorja pri pogonu z lesom pade za 20–40%. Teža generatorjev in naprav povzroča, da se te vrste gorivo še ni moglo uvesti kot pogonsko sredstvo za majhna vozila.

Goreči Čapej, mestni del Šanghaja, ki so ga uničili Japonci. Na sliki je pregled bojnega ozemlja: v ospredju evropska četrt, v ozadju pa se dvigajo črni oblaki dima iz gorečega dela Čapeja

Od povsod

Sola Katoliške akcije

V Parizu so odprli na katoliškem inštitutu »Studijsko središče za katoliško in socialno akcijo«. Sola je namenjena za gospe in dekleta, ki se hočejo v posameznih farah posvetiti apostolstvu. Razdeljena je v tri tečaje. Prvi obsega dogmatiko in moraliko, drugi socialni nauk Cerkve in tretji: Katoliška akcija p opapeških okoliščinah. Na koncu tečaja in po praktičnih vajah morejo dobiti udeležence posebno diplom. Podobna šola Katoliške akcije za dekleta deluje že par let v Brinellesu v Belgiji.

Velik marjanski kongres bo v Assisiju v Italiji od 17.–21. novembra. Vsa škofija se je nanj dolgo in globoko pripravljala.

Stalinove knjige

Poročajo, da Stalin pripravlja knjigo, ki jo bo naslovlil: »Stalinizem, ateizem in svetovna revolucija«. V tej knjigi bo pokazal, da je ateizem podlaga sistema revolucije in je katerikoli kompromis med komunizmom in religijo nemogoč.

Preganjanje katoličanov

Hans Karl, minister za državljansko vzgojo v Berlinu, je razpusil največjo organizacijo katoliškega učiteljstva v Nemčiji »Zvezo katoliških učiteljev«. Tudi ta prepoved je kršitev konkordata, ki je take zveze priznal in odobril.

Kardinal Tappuni

vrhovni cerkveni poglavar sirskih katoličanov je bil pretekli teden v Franciji nad vse slovesno in uradno sprejet za kardinalom Pacellijem zadnje čase noben cerkveni dostojanstvenik ni bil deležen tolike pozornosti državnih oblasti.

Iz katoliške Francije

Na praznik miru dne 11. novembra je v cerkvi sv. Sulpicija v Parizu prisostvovalo sv. maši 3000 francoskih katoliških skavtinj. G. Forestier, glavni duhovni vodja katoliških skavtov, je dekleta opozarjal, kako naj se vzgajajo dan za dnem, da bodo močni krščanski značaji.

100 katoliških zdravnikov

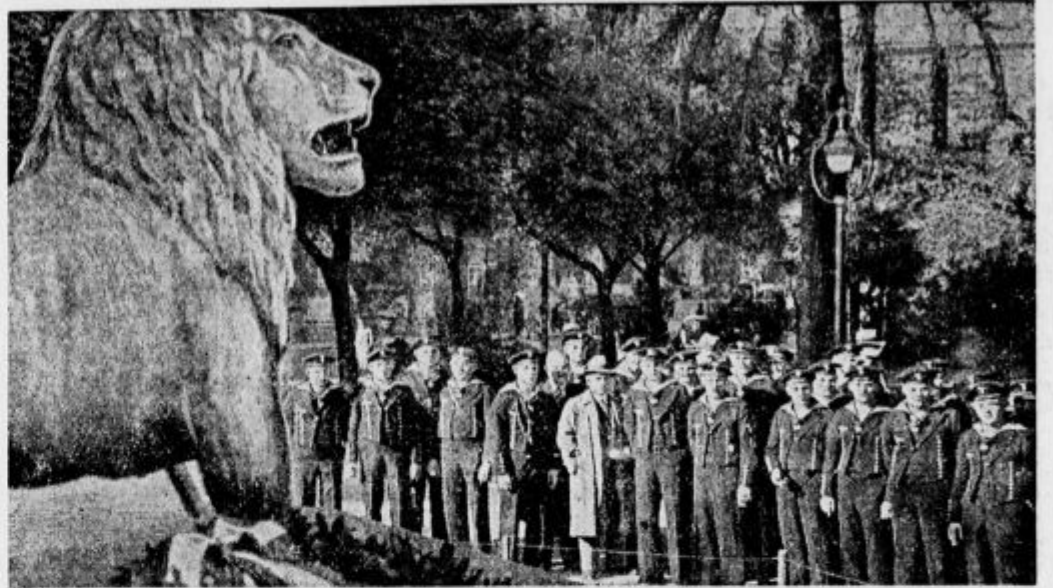
je zborovalo v Liverpoolu. Njihovi sv. daritvi se je pridružil še 300 dijakov in profesorjev univerze v istem mestu.

Za varstvo katoliške mladine v Nemčiji

Ker narodni socializem dela vedno večje težave za versko vzgojo mladine, skušajo škofje hitro vzgojiti starše, da bodo lahko nadomestovali duhovnike. Za družinske očete se vršijo zasebni tečaji. Cilj Cerkve je: vsaka krščanska družina in hiša postavi svetnišče, v katerem bodo popravljani vsi slabi in protikršćanski pojavi javnosti.

Prva cerkev v Sahari

Prvega decembra bo posvečena prva sahar-ska cerkev, ki stoji 1000 km južno od Alžirja na mestu, kjer je bil 1. decembra 1916 zavrato umorjen od Tuaregov njihov svetniški apostol Charles de Foucauld. Tam se danes počivajo njegovo truplo.

Nemški mornarji pred levom iz Addis Abebe v Rimu, kamor so ga Italijani prepeljali iz Abesinije

Filmski igralec, ki je srečno oženjen

Ob enem samem komadu ali ob enem samem filmu se občinstvo težko ogreje za kakega docela novega in neznanega igralca. Zlasti ne za filmskega igralca, pri katerem smo navajeni urnebesne reklame. Toda letos se je občinstvo pri nas in drugje po svetu navdušilo za nekoga ob enem samem filmu. To je Paul Muni, ki smo ga pri nas videli prvič v delu »Vest človeštva«. Marsikoga, ki je film videl, zanima kaj več o tem, kdo in kakšen je tisti človek, ki v njem nedosegljivo ostvarja glavno vlogo.

Paul Muni spada med redke ameriške filmske mojstre, ki ne marajo za reklamo, ki grede v svojem igranju za evropskimi umetnostnimi vzori in ki imajo tiho družinsko srečo rajši od reklamnih hollywoodskih dvakratnih in petkratnih razporok.

Pravo ime Munija je Muni Weissenheimer in je sin avstrijskega priseljenca z Dunaja. Rodil se je 1897 na Dunaju. Ko je imel pet let, so se njegovi starši, popotni igralci in komedijanti, preselili v Ameriko za boljšim kruhom. Muni je od 11. leta naprej nastopal po gledališčih. Začel je seveda v gledališki družbi svojega očeta. Zadnja leta ga je gledališče, kjer so ob nastopu zvočnega filma začeli ameriški filmski magnati iskati novih igralcev z glasovno kulturo, privedlo k filmu. Še kot otrok se je učil gosli, da je igral ob premorih pri igranju, v katerih sta nastopala oče in mati s svojo družbo. Danes je Muni pravi virtuozi, ki lahko v svojih filmih zares igra svoj instrument, ne da bi samo pregibal prste. Najljubša njegova skladateljica sta Bach in Beethoven. Včasih povabi v svojo vilo kake znane ameriške godbenike in prireja za najboljši prijatelj domače koncerte, ki uživajo v Hollywoodu velik sloves. Pri teh koncertih igra sam, po navadi v kvartetu. Izmed pisateljev ima najrajši dela Amerikance Uptonia Sinclairja in Irea Jamesa Joycea.

Muni ne mara za reklamo in živi, razen kadar dela v Warner Bros. filmskih delavnicah v Burbanku, v svoji vili izven Hollywooda. Vila ima velik park, veliko cvetja, ki ga Muni vneta goji, veliko miru. Tam živi zase, za svojo ženo, za svojo malo družinico. Muni je eden izmed redkih filmskih igralcev, čigar ime ni zvezano z nobenim filmskim, ne družbenim škandalom; igralec, ki je srečno poročen in v zakonu srečen, kar je za Hollywood, mesto, ki ga držita pokonci reklama in škandali, redkost, da ne rečemo čudež.

Munija iz te samote vzdignejo samo njegovi najhujši sovražniki — reporterji, ki jih preganja, kakor pač more, in pa delo. Po pogodbi, ki jo ima z Warner Bros. filmsko družbo, mora vsako leto nastopiti v dveh velikih filmih. To je izredna ugodnost, saj ameriški film, kakor vse delovno življenje v Ameriki, ne pozna drugega zakona kakor tempo in lov za čim večjim dobičkom, brez ozira na človeka in njegovo zmogljivost. Lansko leto je igral celo v samo enem delu. To je bil film o velikem francoskem učenjaku Pasteurju, »Rešitelj človeštva«, v katerem je podano življenje, iskanje, delo, žrtve in vera tega velikega znanstvenika, velikega po delu in po globoki vernosti. Za vlogo v tem filmu je Muni dobil prvo nagrado na mednarodnem filmskem tekmovanju v Benetkah. »Rešitelj človeštva« je njegovo najboljšo delo sploh in eden najboljših filmov na svetu v zadnjih dveh letih.

Skrivnost Munijevih uspehov je v njegovem talentu in v vestnosti, s katero preučuje zmerom sleherni vlogi. Za »Pasteurja« je ne le študiral življenje tega velikega učenjaka, marveč vsa dela o njem in o njegovih znanstvenih najdbah, vsa pričevanja njegovih sodobnikov in občudovalcev, skratka, vse, kar je mogel o človeku, čigar življenje je igral v filmu, najti. To je trajalo mesece in mesece. Uspeh je bil vreden napora: film je prinesel Muniju svetovno slavo.

Toda kdor misli, da je Muni s filmsko slavo zadovoljen, nima prav. Njegova skrivna želja in muha, njegova slabost je, da bi kdaj postal — manager kakega znanega boksarja, toda dozdaj so mu vsa prizadevanja spodletela. Kaj se hoče, nikomur ni mogoče povsod enako uspeti...

»Mama, to pa le ne boš rekla, da si mora tale tudi ušesa umivati...«

Posnetki iz Nankinga, kitajskega glavnega mesta, ki ga hočejo Japonci imeti. Na levi zgoraj kongresno poslopje; na desni vojno ministrstvo. Na levi spodaj cesta po trgu in na desni glavni prekop Šjakvang

Gledališče in koncerti

Mariborska opereta:

„Pri treh mladenkah“

Za uvodno predstavo svoje glasbene sezone je mariborsko gledališče uprizorilo znano in priljubljeno, po Schubertovi glasi prirejeno Bertéhovo opereto »Pri treh mladenkah«. V režiji g. Pavla Rasbergerja je dobilo delo dovolj primerno obliko, v kolikor je ni deloma motila nepopolnjava dramatična povprečnost, ki posebno v operetah lahko postaja zavoljo svoje konvencionalnosti tem bolj odbijajoča. Rednemu obiskovalcu stopita na našem odru v ospredje — bi dejal — dva načina igranja. Na eni strani vidimo hvalevredno, resno prizadevnost naših igralcev, ki skušajo po svojih močeh in z vso dobro voljo oblikovati na odru umetniške postavne, dvigati s tem višino naše dramatične umetnosti ter pomagati kot važen činitelj pri zgradbi naše kulture. In to z ne majhnim uspehom! Na drugi strani pa čisto moti tista domačnost, ki naša takorekoč s ceste na oder konvencionalno vsakdanjost v kretanju in besedi. V tem smislu gre naš teater od sezone do sezone svojo tradicionalno pot, dasi mu sicer nikakor ne smemo in nečemo odrekati velikih vrlin in stalnega napredka zlasti v drami.

Glasbeno se nismo pomaknili mnogo naprej. Uvertura pričujoče operete je dala slutiti vestno in preiznjo izvedbo celotnega dela; bila je dovršena. Tudi kapelnik g. Lojze Herzog je vložil vanjo očitno vso prizadevnost, da je potegnil orkester za seboj. V nadaljnjem pa se je enotnost na nekaterih mestih razhlajala in harmonična povezanost med odrom in orkestrom je postala ohlapnejša. V taki formi je seveda Schubertova melodija izgubila na svojih vrednotah, tako n. pr. serepada v 2. dejanju.

Ženske snežke

69 din

Ant. Krisper
Mestni trg 26

Sv. Urban pri Ptuj

Blagoslovitev novega farnega doma bomo imeli v nedeljo 21. novembra. Pričetek slovesnosti bo ob 10. Govori g. urednik Terseglav. Blagoslov izvrši naš rojak župnik g. Vinko Poljanec, ki bo imel potem tudi sv. opravilo, pri katerem bo darovanje za novi farni dom. Popoldne ob pol 3 bo akademija z govorom, deklaracijami, petjem pevškega društva, telovadnim nastopom fantovskega odseka in Finžgarjeva igra »Nova zapoved«. Vsa sosedna društva so k otvoritvi novega doma vljudno vabljena. Novi farni dom bo zbirališče katoliške akcije vseh krščanskih društev in vernih Urbančanov. Da se je začel graditi dom, je v prvi vrsti zasloga tukajšnjega župnika g. Razbournika, ki je že lanske leto sprožil misel o graditvi ter v ta namen osnoval pripravljalni odbor, ki je z župnikom na čelu z nesebično požrtvovalnostjo delal za zgraditev novega doma. Največjo denarno podporo za dom je dala pokojna Ana Rajsp v Svetinici, tudi cerkev je prispevala lepe vsote, manjše zneske pa so darovali tudi posamezniki.

Hotedrščica

V sobotnem »Slovenec« z dne 13. t. m. je dopis iz Hotedrščice, ki pravi, da so Hotenji šli orat s snežnim plugom Italijanom cesto v Godovič, svoje pa niso hoteli po vasi in do državne ceste. Dopisnik hoče s tem reči, da imamo rajši Italijane, kakor sebe in svoje. Resnica je naslednja: Laška cestna uprava je zaprosila naše poselnike, naj preorjejo cesto v Godovič proti plačilu 40 lir za en par konj. Razumljivo je, da so ti radi to storili. Ravno isti čas pa sva s cestarjem predlagala okrajnemu odboru v Logatecu, da se preorje naša cesta od državne meje v Logatecu. Ta pa je predlog odklonil, češ, da bo sneg v par dneh skopnel in da je banska uprava dovolila le malenkosten kredit v ta namen. Moram pa na tem mestu to poudariti, kar sem že večkrat na seji cestnega odbora zaman povedal: »Ni častno za nas, ko se tuje pripelje z avtom do naše ceste, pa je ta zasnežena in mora nazaj z avtom.« Mislim, da bi tukaj ne smeli gledati toliko na 200 din, kolikor stane oranje ceste. I. P., okrajni cestni odbornik.

Kranj

Kranj — v I. draginjski razred. V petek, dne 12. novembra je bil, kakor smo že poročali, v Kranju g. minister dr. Miha Krek, b kateremu se je napotila deputacija kranjskih uradnikov, ki so prosili g. ministra, naj bi posredoval v Belgradu v finančnem ministrstvu, da bi bil Kranj pomaknjen v I. draginjski razred. G. ministru so državni uradniki razložili, da je v Kranju stiska za stanovanja, ki so zaradi tukajšnje industrije silno draga, razen tega so pa draga tudi živila. G. minister je deputacijo prijazno sprejel in povedal, da je že in še bo tolažil finančnemu ministru potrebo, da bi moralo biti še več drugih slovenskih mest pomaknjenih v I. draginjski razred, med njimi Kranj, kjer je zaradi vsak dan večje industrije in tujskega prometa res vse drago.

Prosvetna akademija v Hrastju pri Kranju. V nedeljo, dne 21. novembra ob 3 popoldne bo priredilo Prosvetno društvo v Hrastju prosvetno akademijo, na kateri bodo sodelovali pevci, dramatični odsek pa bo uprizoril prizor »Na senožetih«.

Tudi Kranj bo počastil 100 letnice rojstva Antona Foersterja. Pevski odsek Prosvetnega društva v Kranju se pripravila pod vodstvom g. pevovodje Cirila Mohorja na velik koncert, ki ga v kratkem namerava prirediti v dvorani Ljudskega doma v proslavo 100 letnice rojstva Antona Foersterja.

Škofia Loka

Krekova proslava. V društveni dvorani je bila proslava v spomin našemu dr. Janezu Kreku. Vse točke so bile prav ljubke. Kremenit in jednat govor o Kreku je govoril naš domačin g. dr. Tine Debeljak. Čudno se pa nam zdi, da pri proslavi ni sodelovala jugoslovanska strokovna zveza, ki je bila k sodelovanju povabljena, kakor tudi, da je članstvo te organizacije bojkotiralo to proslavo. Na nji namreč ni bilo videti niti enega člana JSZ. To da misliti.

Tehnični tečaj za fante. Od 18. do 21. novembra so v društvenem domu tehnični tečaj za fante prve telovadce (voditelje).

Tri mladenke so v prav posrečeni kreaciji predstavljale ga Slava Gorinškova, gđ. Jelka Iglječa in gđ. Branka Rasbergerjeva. V nastupu in igri so bile vse tri prikupljive, v petju pa gre seveda prednost gđ. Iglječi, ki je imela tudi glavno solistično vlogo v osebni ličere Hederl in jo odlično vršila. S svojim živahnim nastopom ter z zvonkim in čistim, čepav nekoliko mladostno šibkejšim glasom je zelo uspela. Ob njeni strani moramo omeniti Schuberta v osebni g. Belizarja Saniča, ki je bil v maski in v igri zelo dober — kvečjemu je v nastupu nekoliko preveč poudaril Schubertovo neokretnost in bojazljivost —, pevsko pa se tokrat ni tako uveljavil, kot bi sicer pri njem pričakovali. Motila je glasovna nedisponiranost. G. Edo Verdonih (baron Schöber) pač nima pevsko izoblikovanega glasu, ustvaril pa je v svoji vlogi simpatično postavlo, kar je pri njem vobče razveseljivo dejstvo. Trije mladeniči, Schubertovi tovariši, bi v oseh gg. Gorivška, Pavla Kovčiča in Groma uspeši, ko bi v nekaterih scenah njihova interpretacija ne padala z višine celotnega zaokroženega nivoja. Obe treh mladenk (g. Rasberger) in njegova žena (Zakrajškova) sta v igri dosegla svoj vrhunec v dialogu 2. dejanja. Tip razpette ličnice je v nekoliko pretirani, pa vendar pozitivni obliki predstavila g. Zamejčeva, enako detektivna g. Harastović Gđ. Barbičeva je v vlogi Grizi z živahnim nastopom in s posrečeno igro dobro poskrbela za komičnost. Gg. Blaž in Cnobori (poštar in sedlar) ter številni ostali igralci so celotnemu življenju na odru dali živahno in pestro sliko.

K splošnemu vtisu celotne uprizoritve bi morali reči, da je stopilo delo pred nas na oder v dokaj dobri dramatični interpretaciji, da pa smo pogrešali vprav v tej odlični melodiozni glasbi vobče več muzikalnosti. Bb.

»Postržek«. — Društveni dramski odsek uprizori v nedeljo, 21. novembra, ob 8 zvečer veseligr »Postržek«.

Katastrska uprava. Vse prebivalstvo škofje-lanskega okraja opozarjamo, da je s 15. novembrom začela v škojji Loki poslovati katastrska uprava in jim zato ni treba več hoditi v Kranj.

Občni zbor Vincencijeve konference bo v nedeljo 21. novembra popoldne po krščanskem nauku.

Novo mesto

Priznanje za vestno službo. — Pred nekaj dnevi se je mudil v našem mestu na inšpekcijskem potovanju direktor dravske finančne direkcije g. Sedlar. Ob tej priliki je z lepim nagovorom v navzočnosti vsega davčnega uradništva izročil zlato kolajno za vestno delo višjemu davčnemu inšpektorju v p. g. Jakoba Malingerju in šefu uprave g. Martinu Smajdku. K odlikovanju iskreno čestitamo!

Odlikovanje. Z redom sv. Save V. stopnje je odlikovana novomeška prostovolj. gasilska četa, ki je ena najstarejših v celotnem okraju. Z enakim redom pa je odlikovan tudi znani gasilski delavec g. Jenko Josip, član uprave Jugoslovanske gasilske zveze v Belgradu. G. Jenko, ki je doma iz Vavte vasi, se odlikuje po velikih gasilskih zmoglostih, dasi še mlad, je vreden tega visokega odlikovanja. Mlademu in simpatičnemu gasilskemu in združnemu delavcu, kakor tudi gasilski četi v Novem mestu, iskreno čestitamo!

Pogreb g. J. Andresa. V nedeljo popoldne so prepeljali truplo g. J. Andresa iz Ljubljane na novomeško pokopališče. Zbralo se je veliko število meščanov pred okrajnim glavarstvom, kjer so mu pevci zapeli žalostinko. Pokojnika je spremlja k zadnjemu počitku tudi tukajnja garnizija z oficirskim zborom. Tovariši od OUZD so prihitali iz Ljubljane, da se poslednjič poslovijo od priljubljenega tovariša. Ob naletavanju snežnik in dežja so ob odprti gomili zopet zapeli pevci pretresljivo žalostinko. Salva je odjeknila v polmrak, kratek in jednat govor kapetana g. Vreba pa je pokazal, kakšen mož je moral v prerani grob. Naj počiva v miru!

Tudi Vaš glavnik je lahko tak!

Ce zjutraj v glavniku in ščetki najdete lase, tedaj z Vašim lasiščem nekaj ni v redu. Ce takoj ne storite potrebnih korakov proti temu, se bo izpadanje las povečalo, to pa na vsak način vodi do porožitve celičnega tkiva, ki se je vsi tako bomo. S to porožitvijo se onemogoča dihanje kože na glavi ter se vsled tega lasna korenina zaduši. Kadar porožitve dospe do lasne korenine ter jo uniči, tedaj jo razpozna tudi laik: pleša se blešči.

Vzrok te katastrofe za rast las je nezadostna hrana tkiva za tvorbo las. Kadar lasna korenina ne more več iz krvi dobiti dovolj hranljivih substanc, potrebnih za rast las, ker so prešle, ne smete pustiti, da Vaše korenine enostavno trpe lakoto in izumirajo. S takim zanemarjanjem bi Vi sami zakrivali uničevanje svojih las. Narobe, Vi morate tkivu za tvorbo las od zunaj dovesti učinkujočo biološko hrano za lase.

Na Vašo srečo danes že veste, kaj je treba uporabiti za to. Naravna hrana za lase »Neo-Silvikrin« je koncentrirana raztopina 14-tih substanc za tvorbo las, iz katerih se tvorijo lasje, in sicer v

sestavini, kakor jih proizvaja sama narava in kakor jih lasna korenina sprejema vase. Hrana za lase »Neo-Silvikrin« je predelana tudi v Lotionu »Silvikrin«. Uporabljajte ga kot vodo za lase za vsakodnevno nego las. To je edina voda za lase, ki vsebuje to hrano za lase. Ona hrani Vaše lasišče, osvežuje ga in ohranja zdravega. Ni se Vam treba več bati prhlja in izpadanja las, ker od »Silvikrina« lasje rastó. »Silvikrin« pa tudi oleplava lase.

Zadostuje zjutraj lase in kožo na glavi namočiti. To Vam bo pregnalo strah pred plešavostjo.

Silvikrin takorekoč zmehča lasišče, hrani oslabljeno tkivo za tvorbo las z dragocenimi substancami in krepi lasne korenine. Korisno delovanje se začne takoj in že čez nekaj dni opazite uspeh. Prhut izgine s presenljivo hitrostjo, lasišče postane čisto in ostane zdravo, lasne korenine zopet funkcionirajo normalno, izpadanje las preneha in rasti začne novi, močni lasje.

Silvikrin

naravna hrana za lase

Silvikrin se prodaja po celotnem svetu. Proizvajanje je zagotovljeno z mednarodnim patent.

Kaj Vam je potrebno!

Za vsakodnevno negovanje las zahtevajte Lotion Silvikrin.

Z vsakdanjo uporabo vzdržuje kožo na glavi zdravo in rodovitno, oživlja tkivo za proizvajanje las, pospešuje rast las in povzroča, da pride do popolnega izraza vsa naravna lepota las.

Onemogoča delanje prhljaja in izpadanje las, kakor tudi motnje v rasti las.

Mala steklenica Din 27.—
Steklenica za 2 meseca Din 48.—

Za rast las in proti prhljaju zahtevajte naravno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Nov preparat, ki s zunanjim dovanjem organske hrane za lase uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.

V resnih slučajih izpadanja las, trdovratnega prhljaja, redčenja las in kadar preti plešavost.

Steklenica za 1 mesec Din 66.—

Skrbite za kožo svoje glave, pa bo tudi koža Vaše glave skrbela za rast Vaših las!

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Silvikrin

poživlja rast las

Y-810-G

Sport

Zima prihaja! Smučarji, spravite v red svojo športno opremo!

Kljub lepim navodilom, ki so objavljeni v vseh smučarskih knjigah in pa v številnih člankih dnevnega časopisa, smo vendarle svoje smučke po zadnji spomladanski smučarski turi postavili v kot in se ne ozremo nanje do dneva, ko bo prišel čas odhoda na zopetno turo v prihodnji zimi. Ni čudno torej, da nam takrat vse nagaja in nočejo ubogati smuči, čevlji nas žulijo, zmučimo se v novem snegu in na območju nevolje tovarišev moramo radi popravkov venomer zaostajati. Takrat šele vidimo, da tudi smuči potrebujejo nege in čevlji in sploh vsa zimska oprema. Naj te-le vrtnice služijo za navodilo pravilnega pregleda in priprave smučarske opreme.

Pričnem naravno z deskami samini. Te morate najprej očistiti vseh ostankov mašč. To storite z navadnim nožem, ali pa z večimi starimi rezilci od brivskega aparata. Nespretni pri tem seveda ne smete biti, sicer boste napravili zareze in treske. Najbolje je, da brivska rezila vložite med dve leseni desici in potem, ko ste jo nastavili počez na smučko, z enakomernimi, ne preglobokimi potegi odstranite ostanke mašč. Dosledni ljudje smejo tudi še sedaj uporabiti za podlogo desk surovi smrekov katran, toda vedeti je treba, da se potem smuči precej časa ne sme uporabljati in je zato v sedanjem času gotovo bolje obdelati desko z oljem. Tako uporabite mešanico lanenega olja in petroleja, vsakega pol. Samo laneno olje rabi namreč več časa, da ga les varka, oziroma, da se posuši. Smučke očistite tako, da jih z volneni krpo obrišete, malo omočite in nato v vodni kopeli s segretim oljem in petrolejem mešanim lanenim oljem namočete. Deske morajo biti položene vodoravno, da olje ne odteka. Da preprečite madeže na tleh, položite pod deske več pol časopisnega papirja. Priporočljivo je to proceduro po preteku dveh ali treh dni ponoviti in po zopetnih treh dneh še tretjič. Sedaj ste tako daleč, da morete smučke pravilno mazati. To ni nikdar odvisen napor ali izdarek, temveč je zares koristno in potrebno delo, ker s tem daste lesu temeljito podlogo, da boste mogli uporabljati potem za vse snežne razmere primeren vosk.

Manj priporočljivo je že sedaj pripraviti deske prav gladko s kako mašč, kajti v začetku zime navadno uporabljate prve smučarske ure za vajo na kakem bližnjem griču. S takimi za tek namaza-

nimi smučkami pa je vedno se ponavljajoča hoja navkreber zelo težavna.

Pri natančnem pregledu smučk boste morda odkrili, da so tudi robniki potrebni popravila. Na jeklenih robnikih lahko manjkajo vijaki ali so vsaj zrahljani. Na lesenih umetnih robnikih so morda odlomljeni posamezni koščki. Vse to so stvari, ki morajo biti pravočasno urejene. — Isto je z vezmi. Manjše napake se najdejo na podlagi za stopalo, čisto manjka kak žebelj, s katerim je pritrjena kovinska ali celuloidna plošča na les. Jermeni od vezí so bili morda že preveč rabljeni in so odrgnjeni ali pa so suhi, trdi in krivi in zahtevajo obdelavanja z oljem. Na palicah boste našli raztrgane jermenčke na kroglih ali pa so konice obrabljene. Vse take reči vam sedaj, ko še ni velikega navala, vsaka športna trgovina rada in hitro popravi. Tudi zveste morske »spse« je treba pregledati, ako niso odrgnjeni jermeni, preluknjani kožuh ali pa neurejena smer dlak. Zunanji v snegu prinaša vse to preveč jeze in muke, ko pa vendar tako lahko in hitro vse odpravimo.

Isto velja za smučke čevlje. V zadnjih letih se je k sreči uveljavilo naziranje, da preobito mazanje ne dene čevljev v nobenem pogledu dobro, temveč postane usnje kmalu zlomljivo. Vendarle se jih mora v začetku zime pravilno obdelati. To napravite tako, da najprej odstranite s krtačo in čunjó temeljito vse umazanijo in prah z njih. Nato gorje usnje z vročo vodo malo zmočite, nato šele namažite. Najbolje je, ako olje z roko krpko utremo v usnje. Uporabljivo je vsako dobro olje za čevlje. Pustite dva do tri dni čakati, da se olje dobro vleže v usnje in osnažite potem čevlje na običajen način s kako navadno pasto za čevlje, ki potem približno do Božiča ne rabijo nobene nege več. Silno važno je končno tudi, da nataknete čevlje na kopita in je prvi blagoslov, da dobimo sedaj vendar tudi za športne čevlje primerna kopita. Celo za dva- do tridnevne partije je dobro vzeti kopita s seboj, kajti ravno neposredno po uporabi, ko so čevlji še mokri, spadajo na vsak način na kopita.

Morda bo eden ali drugi mislil, da gre pri vsem tem le za malenkost, ki se komaj omenbe in pogovora vredne. Toda čim več praktičnih izkušenj ali je kdo v katerikoli športni panogi pridobil, tem bolj ve, da so važne ravno malenkosti! L. ef.

Mariborske športne novice

Sabljanje.

Mariborski akademski sabljaški klub je zopet prišel z živahnim delom. Za treninge mu je uspelo dobiti na razpolago lepo, prenovljeno telovadnico klasične gimnazije. Vodstvo vaj je zopet prevzel priznan strokovnjak, diplomirani sabljaški mojster g. polkovnik Reiser. Vadilo se bo tedensko dvakrat, in sicer vsak ponedeljek in sredo od 18 do 19 (dame) in od 19 do 20 (gospodje). Vodstvo kluba vabi vse zainteresirane, da se čim prej prijavijo za tečaje. Gotovo bo agilni Akademski sabljaški klub tudi letošnje zimo priredil kako lepe nastope, ki so bili vedno odlično organizirani in so vzbudili veliko zanimanje najširšega občinstva.

Smučanje.

Alpinistični odsek podružnice Slov. pianinskega društva v Mariboru bo letos posvetil posebno pažnjo alpskim disciplinam smučanja (smuk in slalom). Odseku se je za vodstvo tečajev za tekmovalce posrečilo pridobiti znanega odličnega smučarja in jugoslovanskega reprezentanta na olimpiadi in FIS tekmah g. Franca Copa. Tečaji se bodo pričeli o Božiču na izredno primernih terenih v okolici Senjorjevega doma. Po zaključku tečajev bo na podlagi posebne preizkušnje sestavljeno moštvo, ki bo zastopalo SPD na številnih letošnjih tekmovalnih (dvoboj s Celjem, Zagrebom itd.). SPD bo vsako soboto skupno s »Pulnikom« organiziral posebne smučarske izlete z avtobusi v Ribnico na Pohorju ter bo udeležencem teh izletov dana priložnost, prisostvovati brezplačno smučarskim tečajem. Ta novost bo nedvomno našla velik odziv pri mariborskih, pa tudi pri zunanjih zimsko-sportnikih. Prvi izlet bo že v soboto 20. t. m., ker so snežne prilike pri Senjorjevem domu že izvršne.

SK Hirijska (lahkotletska sekcija). Naznanjam, da bo v soboto, dne 20. t. m., ob 20, pri Banku (gostilna pri Naectu), Smartinska cesta, letni zbor vsega članstva, združen z družabnim večerom. Vabljeni so vsi juniorji in seniorji. — Tajnik.

Stilom klub este. Drevo ob 18.15 bo v klubskem lokalu obvožen kratek sestanek vseh tekmovalcev zaradi običnega zbora.

Vremenska poročila

po stanju z dne 18. novembra.

Ratece-Planica: — 2, 25 cm. pršica na 30 cm podlage, smuka dobra.
Koma: — 5, 40 cm. pršica na 1 m podlage, smuka možna.
Krvavec: — 2, 25 cm. pršica na 75 cm podlage.
Velika planina: — 2, 25 cm. pršica na 55 cm podlage.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 19. nov.: 11 Solška ura; Slovenska Kočevska in Koštel v pripovedkah (g. Marjan Tratar) — 12 Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Orkester balajk — 14 Vreme, borza — 18 Ženska ura: Kaj vse slišijo starši o soli (ga. Ivanka Velikonja) — 18.30 Francoske pevke (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stan-ko Leben) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Belgrajski astronomski observatorij (dr. Vojislav Misković, univ. prof.) — 19.50 Zanimi-vošči — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21 Operni spori (plošče) — 21.10 Komorni trio (gg. K. Rupel, A. Fučkar, M. Lipovšek) — 22 Čas, vreme, poročila, spo-red — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 20. nov.: 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 14 Vreme — 15 Za delopust (igra Radijski orkester) — 18.40 Izvoz našega lesa (g. dr. Adolf Gollia) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Razvoji kmetijskih sol v Jugoslaviji (Ivo Zaričič, Zgb) — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Pota usode — Veseli in žalostni dogodki iz življenja Jaka Smolnika. Besedilo napisal Jože Vombregar, izvajajo člani rad. igral. družine, vodi inž. I. Pengov — 23 Čas, vreme, poročila, spored — 23.15 Za vesel konec tedna (igra Radijski or-kester).

Drugi programi:

Petek, 19. novembra: Belgrad-Zagreb: 20. Madri-galisti — Dunaj: 19.25 Poljani, 20.05 Igra, 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 19.20 Opera, 22.30 Orkestralni koncert — Trst-Milano: 16 Prenos iz Akademije sv. Ce-cilije, 21 Simfonični orkester — Rim-Bari: 21 Opereta — Praga: 19.15 Lahka glasba, 20 Igra o Mareu Polu, 21.30 Salomanowskega melodije — Pariza: 20.05 Opera — Berlin: 19.10 Zabavni koncert, 21.15 Operetna in filmska glasba — Königsberg: 20 Orkester in solisti — Strasbourg: 21.30 Ruski koncert — Bukarešta: 19.35 Opera.

Mag. št. 62.795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni, §§ 1. in 5., poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, rib-nikov, potokov in raznih stojišč voda, da si mo-rajajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega po-glavarstva, če sploh smejo graditi ozir. uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izdalo to dovolilo samo na podlagi ugodnega mnenja strokovne komisije, v kateri bo sodeloval tudi zastopnik drž. higien-skega zavoda.

Prošnje za komisijski ogled poedinih virov ozir. bajerjev je vložiti pri mestnem poglavarstvu do 27. novembra 1937.

Mestno poglavarstvo prepoveduje nadaljnje pridobivanje, uvažanje in prodajo ledu iz nepre-gledanih in nedovoljenih virov.

Proti kršilec se bo postopalo po odredbah §§ 61. in 62. zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani,
dne 17. novembra 1937.

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo
naši inserenti!

Kupimo kompletno tiskarno in cinkografijo

rabljeno, toda v dobrem stanju.

Obširne pismene ponudbe z opisom in navedbo znamk strojev in opreme poslati na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Cinkografija«.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsake beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

TEL. 22-21 UNION

Premiera!
Monumentalni velefilm najrazličnejše inso-na-cije

Zadnji dnevi Pompejev
15.000 nastopajočih

TEL. 27-30 SLOGA

Premiera velefilma iz ruskega emigrantskega življenja

Potemkin

V glavni vlogi Karin Hardt in Peter Voss

TEL. 21-24 MATICA

Danes samo še ob 16. in 19.15 uri po znižanih cenah cin 3.50 in 5.50

VEST ČLOVEŠTVA - Emile Zola

Ob 21.15 uri premiera. Filmsko remek-celo usode h zgodovinskih, pustolovskih in ljubezenskih zgod

Antonio Adverso

Fridrio March Olivia de Havilland

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Prodamo

Namočeno polenovko

dobite pri I. Buzzolini, Lingarjeva ul., za škofljo

Koruzo in fižol

za krmo, dobite najceneje v Javnih skladiščih v Ljubljani, pri tvrdki Fran Pogačnik, Tyrseva (Du-najska) cesta št. 33.

Močno jekleno lopato

za 10 din dobite samo v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1

Službodobe

3 čevlarske pomočnike sprejme takoj A. Ješe, Trzle.

Prešivalke za odeje

dobro izvežbane, takoj sprejme Goričar, Sv. Pe-tra cesta 29.

Razpis

Občina Poljane nad Škofjo Loko, okraj škofje-loški, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika-pripravnika.

Solška izobrazba: 4 razrede srednje ali njeje enake strokovne šole z zaključnim izpitom.

Kavejca 5000 din. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listi-nami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbenih, je vložiti v teku enega meseca po objavi tega razpisa v »Slovenem listu« pri tej občini.

Uprava občine Poljane,
dne 15. novembra 1937.

Vajenci

Frizersko vajenko sprejme salon Vreček — Ljubljana VII, Celovška cesta 39. (v)

Razno

Snežne čevlje, galoše kakor tudi druge čevlje popravlja »Express«, brzo-popravljalnica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. (r)

Denar

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slove-n-ska banka v Ljubljani, Krekov trg 10. Tel. 27-62

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, va-lute in zlatnike po naj-višji dnevni cenl.

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14

Telefon 35-10.

Izposluje vse bančne in kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih vlog - najugodnejše proti takojš-njemu plačilu.

Naročajte in širite »SLOVENCA«

NOVOST!

Blago imamo pregledno razstavljeno z vidno ozna-čenimi cenami na prodajalnih mizah. Izbira je lahka. Postreženi boste samo na Vašo zahtevo.

ANT. KRISPER LJUBLJANA

Mestni trg 26

Stritarjeva ulica 1-3

Kavče Fotelje Otomane Biazine

in drugo tapetniško delo izvršuje prvovrstno po solidnih cenah tvrdka

E. ZELENKA, Maribor
Ulica X. oktobra št. 5

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upra-vništva lista.

ODBOR PROSVETNEGA DRUŠTVA V LJUBNEM

naznanja žalostno vest, da je danes ob 1 ponoči umrl od kapi zadet njegov marljiv predsednik, ž. gospod kaplan.

Franc Murko

Pogreb bo v soboto, dne 20. novembra 1937 ob 10 dopoldne. Dragega pokojnika priporočamo v molitev, prizadeti družini naše iskreno sožalje!

Ljubno v Savinjski dolini, dne 18. novembra 1937.

Zahvala

Vsem, ki ste našega nepozabnega moža, očeta in starega očeta, gospoda

Martina Šusterja

spremili na njegovi zadnji poti — izrekamo prisrčno zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo č. duhovščini, gosp. zdravniku za trud ob njegovi težki bolezni, gg. govornikom za lepe poslovilne besede, pevskemu društvu za ganljive žalo-stinke, vsem tovarišem gasilec za častno stražo in spremstvo, vsem darovalcem cvetja in vencev, ter vsem, ki so nam pismeno ali ustmeno izrazili svoje so-čustvovanje.

Mozirje, Beograd, dne 18. novembra 1937.

Rodbine Suster, Goričar, Blagojevič

Agnes Günther:

146

Dušica - Rožamarija

»Ste tudi vi zapazili, da se je mojemu soprogu danes obrnilo na bolje?«

Zelo odločno je pritrdil Ivan ter ji je hotel govoriti o obisku pri knezu, ki ga je nameraval danes izvršiti, da bi mu poročal o zborni skladbi. Toda navidezno se vobče ni več zanimala za to, ker je pričela govoriti:

»Gospod Friderik, včeraj sem pred vami iz-govorila besedo, ki me zelo onesrečuje. Bila sem nestrpna in razdražljiva ter sem na potreben in ljubezniv Harrov opomin odgovorila z grdo za-litvijo.«

»Presvetla, Harro je pač zelo zaskrbljen za vas. Prav gotovo ni nameraval pokvariti vam ve-selja. Tudi ne moremo nikdar vedeti ynapej, kako bo vplivala na živce glasba, četudi je lahka in preprosta kakor moja.« je poučeno odgovoril Ivan Friderik.

»Prav imate. Zares, Harro je neprestano lju-bezniv in potrpečljiv z menoj in pozna edino le-krb zame, zato je bilo to še posebno grdo od mene. Sama sebe ne morem dometi.«

Harro ima zlato dušo in je neizmerno obziren do mene. Ako ga zdaj tare bol, je to zgolj zaradi mene. In jaz sem ga za vse to še užalila! Taka je moja hvaležnost! Vse jutro se že stramujem, zelo me je sram! Vsi so me s svojjo ljubeznijo preveč razvabili. Prvi vstati moj svojo, potem moj oče in tudi vse ostali.«

Nje žaljuje več, grofica, prepričan sem, da je Harro to že prebolel.«

»Oh, mislite? Toda morda se bo pa le bal, da bi se znova ozlovoljila, ako bi mi moral kaj reči.«

Zdaj se pa Ivan Friderik ni mogel več pre-magovati. Kraljica se meče pred njim v prah... To je prehuo poniževanje! Ves zardel vzkligne:

»Harro je vendar moral slutiti, da je ta pesem za vas izrednega pomena!«

Toda tu je slabo zadel ter je dobil v odgovor:

»Gotovo je to slutil in prav zato se je moral bati, da bi mi utegnili biti v kvar. Cimalj se motrim v ogledalu, tem grša sem!«

Hipoma se je pojavil Harro pri odprtih vratih:

»Grd, kdo je grd?«

»Jaz, Harro! Bilo bi že potrebno, da bi bila lepša. Jaz bi vendar rada videla, da bi me slikal. Je itak že dovolj hudo, ako so ljudje bolni in vsakomur v skrb in žalost. Povrh so še pa raz-dražljivi in zbadljivi.«

»Da.« je odgovoril resno Harro. »Ne manjka hudobnih rož s trnjem!«

Po njenem licu so se vlije solze.

»To je žalostno! In pri vsem tem jim k sta-remu trnju raste neprenehoma še novo. S temi zadevajo same sebi najhujše rane.«

Po Harrovem obrazu je zadrževalo. Brž se je obrnil k Ivanu Frideriku, ki je bil ves zabledel zaradi solz, ki jih je prelivala kraljica in bi se najraje sam zjokal.

»Ivanček, mar je moji užaljeni časti dala že popolno zadoščenje? Videti ti je, kot bi bil tebi v kvar najin zakonski preprič.«

In Friderik je priklimal ter rekel:

»Da ljubi Harro, samo s to razliko, da si tu dela najhujše očitke vsak sebi in ne drugemu. Toda, Harro, toliko slabega ti sebi nisi očital, kot je to storila kraljica. Jaz sem mogel vse to le zato mirno poslušati, ker si me bil prej počul.«

»Kaj izdajate,« je kriknul Harro,« zdaj pa ven, izdajalica!«

In Harro je odkorakal z njim ter mu šepnil:

»Prevzelo te je, Ivanček, pa moral si imeti svoj delež.« Nato je raztegnil svoje dolge roke ter nadaljeval:

»Oh, ta mila, mila žena, ki se toliko žalosti zaradi edine nestrpne besede, ki ji je ušla v dolgi, trpki dobi trpljenja! Bilo je prvič, Ivan in pomisli, kako hudo jo mora pač boleti, če vidi, da jaz

trpim. In, Ivanček, knez te bo zadržal pri obedu. Toda ne pozabi, da nama dolguješ nocoj najlepšo pesem! Da ne prideš prepozno!«

Zdajci se je Harro vrnil, sedel poleg svoje soproge, vzjel jo za roko in dejal:

»Zdaj ti pa prepovedujem, da še dalje trpin-čiš Rožo, mojo Rožo! Potrebuj se sama tolažbe in ne prenaša več trpke solzne soli na svojih než-nih listih.«

Rožamarija je uprla vanj svoj pogled.

»Harro, moraš mi enkrat vendarle poslati go-spoda samostanskega pridigarja. Imam z njim go-voriti, moram se mu izpovedati. Rabila sem krute besede in zdaj mi je zaradi tega tako tesno pri ercu.«

»Roža, če še vedno ne moreš pozabiti včeraj-šnjih besed, kaj pa naj porečem jaz? To je bo-lestno, Roža! Čemu ti bo tuj človek? Saj veš, da ne dopuščam parad, da bi kdo zrl v moj rožni vrt in celo v njegovo najgloblje svetlišče. To sama najbolje veš. Ivanček že sme pogledati čez plot. On je zelo vdan in ni vsiljiv. Duhovni gospod gotovo ne bo tak. Da, da, že vem! On je izjema in posebej ljuba popolnost. Toda že iz uradnih ozi-rov se ta ne bo zadovoljil s samim poledom preko ograje. Hotel se bo prepričati, če so tvoje rože tudi čvrsto privezane in če so prave vrste. Ako je pa že enkrat na vrtu, mu ne moreš prepove-dati...«

Ne, svoj zadnji, najbolj skriti, najbolj obson-čeni, dehteči in cvetoči srčni kotiček hočem imeti zase. V njem so tuje stopinje odveč!«

Rožamarija je rahlo vzdihnila:

»Harro, gojim neko željo, tiho, veliko, iskreno željo, katera se ne more izpolniti brez gospoda samostanskega pridigarja. Izrazila ti jo bom nocoj, ko bo ugasnila luč, ko boš še pri meni in te bom smela držati za roko.«

Harro je nagubančil čelo ter odgovoril:

»Roža, čemu to? Glej, kar mi ti govoriš o božjih stvarih, to je vzniknilo iz tebe, to si čisto

sama prinesla iz nebes. Ta dobri mož, — vem, da je dobričnik —, si bo pridobil velik vpliv nate. Kar mi boš potem prikazala, to ne bodo bele in zlate lilije s kakšnega skritega kotička, to bo modrost, ki jo je potrdila cerkev. Jaz ljubim v tem pogledu le to, kar je vzkliko samo iz sebe. In če pomislim, da bi preiskovali moj primer...?«

»Harro!« je proseče kriknila Rožamarija.

»No, seveda! To je vendar tako samo po sebi umljivo za duhovnega gospoda kakor zate, Roža!«

»Dragi Harro, eem se še odrekla...«

In zopet je šel Harro k odprtim vratom in zrl ven...

Oh, kako jo boli, ko vidi, kako stoji s pove-šinih rokami. Te povešene rame, ta srebrni sijaj v njegovih laseh! Ze zopet je postal nemiren, veser bi ji ne bil odbil prošnje. Ako bi stal tako včer dan poleg nje, bi tega ne zdržala. Če bi ga pa od-poslala, bi zopet taval po gozdovih ter nekaj iskal, česar tam vobče ni mogoče najti: »Ako se ne bo lotil dela, bo zvečer vnovič bolešno razpoložen kot sinoči.« In Rožamarija razmišlja, kako dolgo da že pohajkuje. Prav za prav od usodnega maj-niškega večera. In skrčila je svoje nežne pesti ter sklenila:

»Moram biti trmasta kot še nikdar!«

»Harro.« je zaprosila, »rada bi v atelje! Mi hočeš pomagati ali naj pozovem Marta?«

Harro se ni okrenil, ko je odgovoril:

»Na terasi je mnogo bolje zate nego v za-prašenem ateljeju.«

»Saj ni zaprašen Harro. Prav lepo eo ga oči-stili.«

Doli je tekel mimo Henrik in zval svojega »Alo!«

Harro se je obrnil ter jo vprašal:

»Ali ti ga naj prinesem?«

»Ne, Harro hvala! Zdaj ne!«

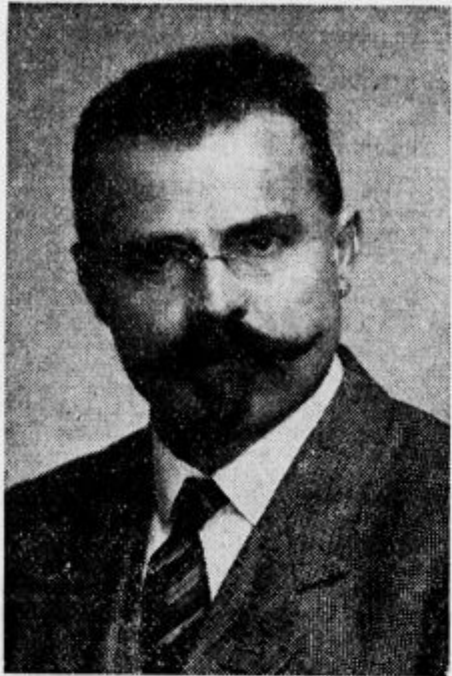
Stisnil je zobe ter rekel:

»Končno ti pa le ne smem neprenehoma odre-kati. Poklical bom Marta.«

Nova voditelja šolske izobrazbe

Za novega inspektorja srednjih šol pri prosvetnem oddelku banske uprave je, kakor smo že včeraj poročali, imenovan Marko Bajuk, profesor na I. realni gimnaziji v Ljubljani, za banskega šolskega nadzornika (za osnovne šole) pa je imenovan Milko Jeglič, profesor na učiteljski v Ljubljani.

Prof. Marko Bajuk

Prof. Marko Bajuk se je rodil 29. marca 1882 v Drašičih pri Metliki, kjer je tudi doživel osnovno šolo. Gimnazijo je študiral dve leti v Novem mestu, nato pa na klasični gimnaziji v Ljubljani, kjer je maturiral l. 1903. Njegovi vzgojitelji so bili znani profesorji Pleteršnik, Petelin in Virnik, ki so v mladem dijaku vzbudili ljubezen za klasično izobrazbo in klasično literaturo. Klasično filologijo in literaturo je prof. Marko Bajuk študiral na Dunaju ter jo je absolviriral l. 1909. Služboval je v Kranju eno leto, nato na raznih ljubljanskih gimnazijah, največ pa na III. dr. gimnaziji, dokler ni bila ta gimnazija preosnovana, ko je prof. Bajuk prišel na I. dr. realno gimnazijo, to je bivšo realko, kjer je do sedaj služboval od l. 1932 dalje.

Prof. Marko Bajuk si je pridobil mnogo zaslug za slovensko glasbeno življenje, kjer uživa velik ugled. Pevodvaja najmočnejše slovenske glasbene organizacije, to je Pevske zveze, je že od l. 1920 ter jo je sam pomagal ustanoviti, sam je sestavil vsa njena pravila. Harmoniziral je za petje pet zvezkov slovenskih narodnih pesmi, ki jih je izdal in ki so danes temelj slovenskemu petju narodnih pesmi. L. 1922 je izdal prvo slovensko »Pevsko šolo«, ki je bila odobrena in še danes velja za šolsko knjigo. Ta knjiga je imela odličan uspeh. Za tamburaše je izdal »Tamburaško šolo«. Izdal je pet zvezkov za tamburaške zbornice po motivih narodnih pesmi. Bil je dolgo let urednik »Pevca«. Po vojni je poživljal »Ljubljano« ter jo je dolgo časa vodil. Ustanovil in vodil je več let »Društvo učiteljev glasben in »Učiteljski zbor«. Bil je tudi vodja pevskega zbora v Društvu rokodelskih pomočnikov. Glasbeno vzgojo si je prof. Bajuk pridobil na Dunaju, kjer je bil učenec Adlerja, Dietza in Gaensbacherja, priznanih glasbenih pedagogov. Prof. Bajuk je izdal obširno študijo »Mera v slovenski narodni pesmi«, ki obsega nad 200 strani. Dalje je sestavil latinski čitanki za sedmi in osmi razred realne gimnazije in za četrty ter osmi razred klasične gimnazije. Vse svoje življenje je bil odličen pedagog in vedno strogo nepristranski ter korekten. Agilen delavec je tudi v Proforskem društvu, kjer je odbornik že 15 let ter je večkrat uspešno branil interese profesorjev v Belgradu. V dijaških letih je bil agilen danicar, soustanovitelj dijaške zveze ter je član katoliškega starešinstva. Izvrsten učitelj, priljubljen med dijaštvom, pobudnik za nešteto gibanj in prireditelj, mož, ki dela — kakor se je izrazil o njem pokojni skladatelj Emil Adamič — za tri može — ta mož je resnično vreden, da je prevzel tako važno, dasi častno, pa tudi naporno mesto inspektorja naših srednjih šol, k čemur mu kot našemu marljivemu sotrudniku in prijatelju prav iskreno čestitam!

Prof. Milko Jeglič

Za banovinskega šolskega nadzornika in referenta za osnovno šolstvo pri banski upravi je imenovan prof. Milko Jeglič, odličen pedagog iz mlajših vrst. Prof. Milko Jeglič se je rodil 2. junija 1901 na Rakeku iz ugledne in razviteljske rodbine. Njegov oče Janko Jeglič je bil

tedaj učitelj na Rakeku, pozneje pa je postal ravnatelj šole na Grabnu ter je deloval tudi mnogo v komunalni politiki, saj je bil celo vrsto let ljubljanski občinski svetnik. Prof. Milko Jeglič je po prevratu prvi banski nadzornik, ki ima po zakonu določeno kvalifikacijo, namreč fakultetno izobrazbo. Osnovno šolo je prof. Jeglič doživel v Ljubljani, enako tudi gimnazijo, namreč na Poljanah, kjer je maturiral l. 1920. Hkrati se je pripravljati tudi za maturo na učiteljski ter je štiri leta bil učitelj na šoli na Viču, ko je bil njegov prednik ban. nadzornik štrkelj, ravnatelj vičanske šole. Nato je prof. Jeglič študiral na ljubljanski univerzi, kjer je napravil pedagoški izpit, na kar je odšel študirati višji tečaj pedagoške šole v Zagrebu, ki odgovarja fakulteti. Tam je bil diplomiran, profesorski izpit pa je napravil na zagrebški univerzi. Od l. 1929 dalje pa je bil do letos profesor na učiteljski v Ljubljani. Profesorja Milka Jegliča dobro poznamo tudi iz naših orlovskih vrst, saj je bil več let urednik »Orlovskega vaditelja«. Izdal je metodično telovadno knjigo za naraščajočnike in knjigo o metodični telovadbi v orlovstvu. O pedagoških metodah je mnogo pisal v »Slovenskem učitelju«. V učiteljskih krogih je dobro znan, saj je med drugim tudi član komisije za praktične učiteljske izpite. Je med tistimi redkimi, ki imajo usposobljenost za učitelja osnovne šole, za meščansko-šolskega učitelja ter za profesorja pedagogike in matematike. Boljše izbire si prosvetna uprava na tako odgovorno mesto, kakor je banovinski šolski nadzornik, med mlajšimi močmi res ni mogla izbrati.

Ljubljana od početkov do danes

Iz predavanja inž. arh. Franceta Tomažiča

Danes, ko toliko govorimo o regulacijskih načrtih Velike Ljubljane, o problemu poglabitve kolodvora in se čedalje bolj naglašja pri urejanju mesta urbanistično načelo, ki zagovarja načelo ureditve mesta kot celote tudi v umetnostnem pogledu, je bilo predavanje, ki ga je imel v sredo zvečer v mali dvorani Filharmonije v okviru Ljudske univerze inž. arh. Franceta Tomažiča, brez dvoma zelo poučno in zanimivo tudi za širšo javnost, ki z zanimanjem spremlja vse razgovore o ureditvi bodoče Ljubljane. Da je bilo predavanje samo zelo zanimivo, o tem je pričal številni obisk, iz predavateljevih izjavanj pa posnemamo nekaj pomembnejših odstavkov:

Mesto je živ organizem, ki bi ga upravičeno primerjali s človeškim telesom, ker ima prav tako ogrodje, skeletni sistem glavnih prometnih žil, celice in organizme celic v stanovanjih in hišah, pljuča parkov, razna središča, prebavne organe kanalizacije in tako dalje. To spoznanje je važno za vsakega arhitekta, ki je kdaj delal načrt za regulacijo mesta. O prvih početkih Ljubljane vemo danes samo toliko, da so se prvi prebivalci — mostičarji — naselili na robu jezera in si postavili tam znamenite stavbe na koleh. Prvo naselje je moralo biti na Prulah, potem v bližini botaničnega vrta in še pozneje med izlivom Gradaščice in Malega grabna.

Ko so prišli Rimljani v naše kraje, so prinesli s seboj za zgradnjo mesta dobro premišljen načrt. Ta načrt je leta 1909 in 1912 odkril dr. Walter Schmid. Iz načrta je vidno, da je bila glavna oblika mesta pravokotnik s simetralo vzhodne ceste, na kateri stoji v pravem kotu severna cesta, od katere se je ocepila na Ajdovščini gorenska trgovska pot. Omeniti je treba, da je že od pamti veka vodila skozi naše kraje važna trgovska cesta iz srednje Evrope proti morju in Italiji. Da so si Rimljani na prostoru med Rožnikom in Gradom zgradili mesto Emona, pa se da razlagati samo iz tega, da so imeli močno zaledje in vojsko, s katero so mogli nezavarovano mesto braniti pred napadi.

V srednjem veku opazimo razvoj Ljubljane tik ob Gradu. Ko so leta 238 Emončani sami zažgali mesto, ko je drvel Maksimin v Italijo in ko so Huni leta 453 spet porušili in zažgali mesto, je nastal ob zavetju Gradu v srednjem veku današnji Stari trg, ki si je pozneje onstran Ljubljane našel svoj vis a vis v Novem trgu, katerega so zgradili nemški plemiči na ozemlju med Ljubljano in nekdanjim obzidjem Emona ob Vegovi ulici in od Zoisovega grabna v smeri severnega obzidja in rimskega mesta. S tem, da se je Stari trg razširil v smeri današnjega Mestnega trga, Novi trg pa v smeri današnje Wolfove ulice in Sv. Petra ceste, je nastal samostojen organizem, ki predstavlja zaključeno dobo obzidane, utrjene in po zunanjih oblikah popolnoma določene in omejene Ljubljane.

Poslej vidimo, da se v talnem načrtu borita za premoč dva, po značaju si povsem tuja koncepta: koncept s simetralo Dunajske ceste in krožni koncept. Iz te dobe imamo talni načrt Ljubljane od G. Pierinija, ki nam pokaže tudi že razvoj mesta v zvezi z bližnjimi predmestji. Njegov koncept je koncept pravokotnic in ravnih črt. V njegovem načrtu pa je tudi še načrt obzidja, ki naj bi oklepal nova predmestja. Leta 1793 so Ljubljančani začeli nekam boječe podirati obrambno zidovje, saj turške nevarnosti ni bilo več; Ljubljana je morala preстати samo še obleganje Francozov. Leta 1811 dobimo tretji talni načrt Ljubljane, ki ga izdelajo učenci centralne šole v Ljubljani. Razvoj Ljubljane gre ob simetrali Dunajske ceste in si ustvarja vidno ogrodje komunikacij z diagonalami Tržaške, Celovške ceste in središčno na križišču pred pošto. Jasno pa je še vedno vidno staro mesto s tremi trgi.

V 19. stol. kaže Ljubljana lepo sliko vrtnega mesta. Načrt kaže že dovršeno ogrodje. Tržaška in Celovška cesta se priključita pod enakim kotom osi Dunajske ceste. Šiška in Vodmat postajata najbližja trabanta mesta. Slika Ljubljane iz 19. stoletja je prav idilična. Ta idila pa kmalu pade,

70 letnica ge. Cilke Eiseltove

Danes obhaja ga. Cilka Eiseltova, upokojena poštna uradnica v Šmarju pri Ljubljani, 70 letnico življenja. Jubitanka se je rodila 19. nov. l. 1867 v Gradcu v Beli Krajini. Kot poštna uradnica je službovala na Dvoru pri Žužemberku in v St. Vidu pri Stični, kjer se je poročila z gozdarjem na Auerspergovem veleposestvu g. Viljemom Eiseltom. Po sedmih letih srečnega zakona ji je umrl mož ter jo zapustil samo s štirimi majhnimi otroki: tremi hčerkami in sinom. Takrat se je začel njen križev kot, ki ga je junaško hodila in ni nikoli klonila pod težkim bremenom. Vstopila je zopet v pošto službo v Šmarju pri Ljubljani ter se z vso ljubeznijo posvetila vzgoji otrok, katere je skrbno pripravila za življenje. Vse tri hčerke so poročene, sin, inženir Erik, pa je profesor na banovinskih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ter slovi kot priljubljen predavatelj na kmetijskih strokovnih in stanovskih tečajih. Po doslužnih službenih letih je jubitanka stopila v pokoj, katerega uživa v Šmarju pri Ljubljani, kjer je preživela najtežja leta svojega življenja in ki ji izkazuje zasluženo spoštovanje ter ji k njenemu lepemu življenjskemu jubileju prav iskreno čestita. Tem čestitkam se pridružuje tudi naš list in ji želi še mnogo srečnih let!

Pogreb p. dr. Regalata

Ljubljana, 18. novembra.

Pogrebne svečanosti za blagopokojnim bivšim provincialom p. Regalom Čebuljem so se izvršile v vsem veličastju, ki ga je visoki pokojnik pač zaslužil. Točno ob 8 se je zbrala domača samostanska družina s prižganimi svečami pod vodstvom ljubljanskega gvardijana g. gen. lektorja p. Krizostoma Sekovaniča v mrtvaški sobi. Med petjem psalma »Usmili se so svetjem okrašeno rakev prenesli v sredino cerkve, kjer so jo postavili na vzvišen oder, obdan od sveč in zelenja. Vsa samostanska družina je nato pred velikim oltarjem zapela »Jutranjice« za rajnega. Točno ob 9 je pristopil pred oltar g. provincial p. dr. Gracijan Herie in ob številni asistenci daroval slovesen »Requiem« za pokojnega. Na koro je krasno prepeval Satierev zbor. Po sv. maši zadušnici je nastopil v ornatu prevz vladika dr. Gregorij Rožman in ob asistenci duhovništva in redovništva blagoslovil krsto. Pogrebne obrede je nato opravil provincial p. Gracijan ob asistenci gvardijana p. Krizostoma, definitorja p. Karla in župnika p. Angelika. Prijatelji in častilci rajnega p. Regalata so povsem napolnili prostorno franciškansko cerkev. Prav tako je pokojnega spremljala na pokopališče ogromna množica kljub snegu in slabemu vremenu. Pogreb se je pomikal skozi gost spalji. Vse množice so imele občutek: svetnik se poslavlja od nas. Mestno občino je zastopal sam g. župan dr. Juro Adlešič, ki je spremil pokojnega prav na pokopališče. Na čelu spreveda so korakali dečki iz Marijanišča, za njimi zastopstvo križevniške kongregacije z zastavo, gg. bogoslovci šibeniške škofije, domača franciškanska družina, pomnožena z zastopniki vseh slovenskih franciškanskih samostanov in rezidenc. Zagrebško provincijo Sv. Cirila in Metoda je zastopal provincial p. Mihael Troha s svojim tajnikom, oo. kapucine je zastopal p. dr. Odilon Mekinola s škofjeleškim gvardijanom, oo. trapiste je zastopal subprior p. Kamilo z g. ekonomom, križevniški red g. prior Učak, prav tako so bili zastopani tudi oo. cistercijani, oo. jezuiti, gg. lazariisti, gg. salezijanci. Stolni kapitelj je zastopal g. stolni dekan dr. Fr. Kimovec in gg. kanonika dr. Snaj in dr. Klinar. Iz Karlovca se je pripeljal p. Benvent. Tik za krsto sta stopala globoko užalostena pokojnikova brata in ostalo sorodstvo. Pogreba se je udeležil tudi župnik pokojnikovega rojstnega kraja g. kanonik Matej Rihar. Med drugimi odličniki smo opazili tudi univerzitetna profesorja dr. Snaja in dr. Lukmana. Bile so zastopane po gg. župnikih in kaplanih vse ljubljanske in okoliške župnije. Zlasti množestveno so se udeležile pogreba č. šolske sestre, katerim je bil rajni več let učitelj in vodnik. — Med številnimi venci smo opazili dva posebno lepa: enega je poklonila ga. Mara dr. Adlešičeva, drugega pa kongregacija gospodičen. — Častno je bilo zastopstvo pokojnikovih štirih kongregacij: seniorov, akademikov, akademičark in gospodičen. V imenu seniorov se je od pokojnega poslovil prefekt kongregacije dr. Justin, v imenu akademikov pa akademik Pavel Verbie. — Skromen in tih je šel rajni p. Regalat skozi življenje, a ob smrti je pokazal, da je mogočen in velik. V poznatnem telesu je skrival velik duh. Od pogreba smo se vračali vsi v trdni zvesti, da imamo pri Bogu velikega novega priprošnjaka.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in čreveh, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Joseflove« grenke vode, zaužite jutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Joseflove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljše teče.

Reg. po min. aoc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.483, 25. V. 35.

Elektrifikacija do hrvatske meje

Lepa Martinova nedelja v Dobovi pri Brežicah

Letošnja Martinova nedelja je bila za Dobovo pri Brežicah praznik, kakršnega še ni in ga tudi kmalu ne bo doživela. Škoda je le, da je ponagajalo slabo vreme in tako motilo slavnostno razpoloženje in veselje prebivalstva. Prva slovesnost je bila ta dan že dopoldne, ko so Dobovčani proglasili s prisrčno slovesnostjo člana banskega sveta, konzistorialnega svetnika g. Josipa Tratnika v priznanje za zasluge, ki si jih je pridobil za napredke občine, za častnega občana dobovske občine. Popoldne ob 2 je bil ustanovljen fantovski odsek, na čigar ustanovni občni zbor je prišel g. prof. Bitenc iz Celja, ki je v lepem govoru dal smernice za bodoče delo odseka, v katerega je pristopilo že takoj prvi dan lepo število fantov.

Najlepša in za Dobovo tudi najbolj važna slovesnost pa je bila v večernem mraku, ko je v Dobovi prvič zagorela električna luč in je poleg Dobove dobilo luč še nekaj okoliških vasi, dočim bodo ostale vasi te občine elektrificirane v kratkem. Z vseh strani so prihili okoličani ter se je v mraku pred farno cerkvijo v Dobovi zbralo nekaj tisoč ljudi, ki so potem zavili z godbo gasilske čete na čelu k transformatorski hišici. Tam se je zbrala tudi šolska mladina, med katero je vzbujala opravičeno pozornost v lično panonsko narodno nošo oblečena skupina šolarjev in učenek. Moški in mešani pevski zbor sta nato zapela nekaj prigodnih pesmi, župan dobovske občine g. Janez Kovačič pa je pozdravil odlične goste, ki so se zbrali pri tej slovesnosti. Najprej je pozdravil zastopnika bana d. Natlačenana banovinskega tehničnega inšpektorja inž. Rueha, člana banskega sveta

in častnega občana konz. svetnika Tratnika, poslanca dr. Veblata, zastopnika načelnika dr. Jarca in druge odličnike. Inšpektor inž. Rueh je sporočil iskrene čestitke zadržanega g. bana ter nato očrtal zgodovino elektrifikacije Slovenije in zlasti elektrifikacije Dolenjske, katero izpeljujejo sedaj banovinske elektrarne. Dolenjske občine so elektrifikacijo Posavja in spodnjega dela Dolenjske omogočile lansko leto s tem, da so najele pri Pokojinskem zavodu v Ljubljani v ta namen posojilo 7.000.000 din. Danes je elektrifikacija Posavja in Dolenjske deloma zaključena in so dobile pred dobrim mesecem brežičke okoliške vasi elektriko. Dobova jo je dobila sedaj, v kratkem pa jo dobe še Leskovec, Kostanjevica, St. Jernej, Sv. Križ in Cerklje. — Župnik Logar je nato s cerkvenim obredom blagoslovil transformatorsko postajo in električno napravo, nakar je na poziv inšpektorja Rueha župan Kovačič vklopil transformator na omrežje banovinske elektrarne. Po cestah in hišah so zagorele električne luči, vsa Dobova je bila slovesno razsvetljena. V čarobnem sijaju pa je zasijala lepa dobovska cerkev, ki se je mogočno odražala ob črnem nebu in kot svetel mejniki svetila daleč na vse strani. Še daleč v hrvatski ravnini jo je bilo videti in prav tako v Brežicah. Po končani blagoslovitveni slovesnosti je množica zavila v cerkev, katere notranjost je bila prav tako nadvse okusno razsvetljena. Konzistorialni svetnik Tratnik je v cerkvenem govoru poudaril veliko delo, ki je bilo opravljeno z elektrifikacijo Dobove, ki se je z božjo pomočjo in naklonjenostjo vseh prizadetih činiteljev lepo izpeljala. Večernice je zaključila zahvalna pesem, ki jo je pela vsa množica.

Po cerkveni slovesnosti je godba zaigrala po razsvetljeni cesti krepko koračnico. Tu in tam so se oglašali pevci, ob pogrnjenih mizah v lepo razsvetljenih sobah pa so se zbrali gospodarji in se navdušeno razgovarjali o tako lepem napredku Dobove. Predstavnik oblasti in krajevnih činiteljev pa je povabil župnika Logar k sebi na večerjo, kjer so posamezni govorniki posebej poudarjali, da je bila elektrifikacija Dobove mogoča le s posebno naklonjenostjo in podporo g. bana dr. Natlačenana, s požrtvovalnostjo inšpektorja g. inž. Rueha in delavnostjo domačinov g. Katia in g. Hodka.

Z elektrifikacijo Dobove, ki leži že kot obmejna občina ob hrvatski meji, so banovinske elektrarne svoje delo v tej smeri končale. Ta večer sicer še ni zagorela elektrika pri mostu čez Sotlo, vendar se bo tudi to v prihodnjih mesecih zgodilo in bo s tem zaključen en del banovinskega elektrifikacijskega programa.

Razbojnik Jože Urbanč prijet

Ljubljana, 18. novembra.

Iz Kostanjevice smo dobili danes poročilo, da je znan razbojnik Jože Urbanč padel živ v roke orožništvu iz Kostanjevice. V hlevu neke pristave sta ga danes ob 1 popoldne aretirala orožniški narednik Klemenčič in podnarednik Mandelc.

Jože Urbanč je že pred leti zagrešil veliko zločinov, ropov in tatvin na Dolenjskem. Pred sodiščem v Novem mestu je bil obsojen na 25 let težke ječe, in sicer zaradi enega zločina na 10 let in zaradi drugega na 15 let. Bil je eden najbolj nevarnih roparjev, kar jih Dolenjska pozna. Sprva je bil zaprt v mariborski kaznilnici, ker pa je bilo tam nevarno, da bi pobegnil, so ga po-

slali v kaznilnico v Niš, od koder pa se mu je končno le posrečilo pobegniti. Urbanč se je priklatil po svojem begu iz niške kaznilnice na Dolenjsko ter je takoj prišel z ropi na debelo v novomeškem, krškem, brežičkem in šmarnem okraju. Med ljudmi so nastale že kar prave legende o njem, češ, da je zaščitnik zatiranih in da ropa le bogate. Resnica je seveda malo drugačna, ker je Urbanč med drugim napadel čelo svojega lastnega brata, napadal pri svojem begu tudi revne ljudi, kadar je bil v sili. Zagrešil je več zelo posrečenih vlovov. Dolenjsko prebivalstvo je bilo v velikem strahu pred razbojnikom Urbančem ter se bo sedaj oddahnilo. Orožnikom iz Kostanjevice pa čestitamo k temu uspehu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Joseflove« grenčice.

Drobne novice

Koledar

Petek, 19. novembra: Elizabeta, kraljica; Poncijan, papež.
Sobota, 20. novembra: Feliks Valoaški, spoznav.; Edmund.

Novi grobovi

† Kaplan Franc Murko

V Ljubnem v Savinjski dolini je, zadet od kapi, mirno v Gospodu zaspal tamkajšnji kaplan gospod Franc Murko. Rajni se je doril pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju 7. oktobra 1906, v mašnika je bil posvečen 20. aprila 1933. Služboval je najprej na Bizeljskem, od 1. decembra 1935 pa v Ljubnem, ter si je s svojim dušnopastirskim delom pridobil pri vseh svojih faranih največjo prikljubnost. Naj v miru počiva! Pogreb bo v soboto ob 10 dopoldne v Ljubnem.

† V Ljubljani je umrla v Jožefišču na Poljanski cesti Antonija Jankar, vpokojenka tobačne tovarne in članica tretjega reda. Pogreb bo danes ob dveh dopoldne izpred Jožefišča na pokopališču k Sv. Križu. Večna luč naj ji sveti. Zalujočim naše iskreno sožalje!

Vlak ga je povozil

Boh. Bistrica, 17. nov. Danes dopoldne je povozil brzovlak Jožefa Arha, posestnika iz Bitenj, p. d. Ravnika. Vlak mu je odtrgal nogo, ga vlekel nekaj časa ter vrgel skozi mostno ograjo na tla, kamor je priletel z razbito lobanjo. Bil je dober gospodar in vnet kristjan. Naj počiva v miru, domačim naše sožalje!

★

— Zadržni dan na Vrhniki. Kmetje iz vse vrhniške okolice bodo v nedeljo slavili lep praznik zadržne zavesti in dela. S složnim prizadevanjem so ustanovili lesno zadrugo in s skupnimi močmi zgradili veliko parno žago na Verdu. Otvoritev žage bodo praznovali v nedeljo 21. t. m. dopoldne ob 3. Po blagoslovitvi bo zadržna zabava. Slavnostni govor bo imel domačin dr. Tomaž Furlan, ki bo govoril o skupnosti slovenske vasi po produktivnem zadržništvu. Na to prireditve so vabljeni vsi prijatelji slovenskega zadržništva.

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Mariboru se po zadnji odredbi ministrstva vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili prošnje za pristopitev k izpitu pred izpraševalno komisijo v Mariboru, naj se javijo k izpitu dne 25. t. m. ob pol 8 v ravnateljevi pisarni državne učiteljske šole v Mariboru. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Ravnateljstvo.

— Razpis ponovne licitacije za nabavo tiskovin. Ker razpisna licitacija z dne 15. novembra t. l. zaradi nezadostnega števila ponudnikov ni uspela, kraljevska banška uprava draveške banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 94 zakona o državnem računovodstvu ponovno javno ofertalno licitacijo za nabavo tiskovin. Licitacija se bo vršila v krajevnem roku dne 2. decembra 1937 ob 11. uri v sobi št. 21, II. nadstropje kraljevske banške uprave, Bleiweisova cesta 10. Kavcije v višini 5%, odnosno 10% ponudbe dobave je položiti pri blagajni finančnega oddelka kraljevske banške uprave v Ljubljani. Zapečatene ponudbe, taksirane po tar. post. 25 zakona o takšah, potrdilo o zadržateljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavciji je izročiti na dan licitacije med 10 in 11 predsedniku licitacijske komisije. Ponudnik mora v ponudbi izjaviti, da so mu pogoji znani in da na nje pristaja. Na ovitek ponudbe je napisati »Ponudbo za nabavo tiskovin. Pogoje in seznam tiskovin dobe interesi vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu kraljevske banške uprave soba št. 33. Iz pisarne kraljevske banške uprave. V Ljubljani, dne 15. nov. 1937.

— Nevaren tat prijel. Orožnikom pri Sv. Marjoti niže Plinja se je posrečilo prijeli nevarnega tatu in vlomilca 22-letnega Zaveca Cirila. Priznal je, da je ukradel Janezu Tušku, posestniku v Podgoricah 2600 din. V Mariboru in okolici je izkazal več tisoč dinarjev in novo kolo, katero je skril v koruznjo na polju, kjer so ga orožniki našli. Denar je pa ves pripravil v neki gostilni. Orožniki so Zaveca izročili okr. sodišču v Ormožu.

— Pri zahvali po pok. gosp. Josipu Andrešu je bil pomotoma izpuščen ugl. Pevski zbor v Novem mestu, kateremu so gg. Kristina in Ana Andres za ganljive žalostinke ob pokojnikovem grobu tem potom najiskrenejše zahvaljujeta.

— Vreme. Jugoslavija: oblačno z deževnim vremenom po vsej kraljevini. Nekoliko vedro na Primorju. Temperatura je padla. Najnižja je v Slav. Brodu — 3, najvišja pa na Rabu + 16 stop. — Napoved za danes: Na Primorju se bo zjasnilo. V ostalih krajih deževno vreme. Temperatura bo še padla.

— Starši in vzgojitelji! Gotovo bi radi osrečili svoje ljubljence z lepimi darili. Kaj je najlepše darilo za otroka? Lepa knjiga s podobami. Toda časi so težki, lepe knjige so drage. Založba »Pikapolonca« bo izdala knjige, ki bodo cenene, zanimive, dobre, poučne in lepe. Za 15.75 din prejme vsak naročnik »Pikapolonca« knjigo, ki bo obsegala 100 strani s 50 slikami v velikosti 15x21 cm. Založba bo izdala letno štiri take knjige. Naročnina za vse leto znaša 55. din, ki jih lahko plačate v obrokih. V letu 1937-38 izidejo pri »Pikapolonci« te knjige: 1. »Rjavček«, čudovita zgodba o stiskah, težavah in veselju rodu Rjavcev. 2. »Pik in Pok«, povest o dveh junakih iz bajnega sveta gorske pokrajine. 3. »Ho, ho, hola« žalostne o živilih, ljudeh in rastlinah. 4. »Koledar in pratika«, kakršne še niste gledali in brali. Pristopite k »Pikapolonci«, sporočite nam z dopisnico svoj točni naslov in vaši ljubljenci bodo prejeli knjige, kakršnih ne pozna niti naše, niti tuje slovstvo. Ustvaril jih je priznani slikar in pripovednik Edo Deržaj, avtor »Kaplje« in knjižice »Za veselo in žalostne čase«. Za svoja dela je bil odlikovan s prvo nagrado! Ob zadostnem številu naročnikov izide prva knjiga »Rjavček« o božiču. Pošljite torej svojo prijavo takoj na založništvo »Pikapolonca«, Ljubljana, Studentovska 11-I.

— Proslava junaka iz Klisa. Letos bo 400-letnica junaka smrti slavnega branitelja trdnjave Klisa, Petra Kružiča. Hrvati se pripravljajo, da ta jubilej svojega slavnega junaka proslave na najbolj svečan način ter mu bodo v začetku meseca januarja postavili spominsko ploščo.

— Popularni izlet s posebnim vlakom na Dunaj. V evro povečanja jugoslovanske-avstrijskega tujeskega prometa in v soglasju s pristojnimi oblastmi, organizira »Putnik« s sodelovanjem avstrijskega turističnega urada v Zagrebu predbožični izlet na Dunaj. Izlet bo trajal od 11. do 16. dec. Razen mnogih današnjih znamenitosti bodo izlet-

niki mogli razgledati tudi dunajsko okolico, udeležujoč se izletov po popularnih cenah. Odhod posebnega vlaka iz Zagreba v soboto, 11. decembra ob 7. Udeleženci iz Ljubljane odidejo jatega dne ob 5.30 z rednim vlakom v rezerviranih vagonih in se priključijo posebnemu vlakom v Mariboru ob 9.18. Na Dunaju ostanejo do četrta, 16. dec. — Cena vožnje od Zagreba do Dunaja in nazaj je din 320 v 3. razredu in din 490 v 2. razredu. Iste cene veljajo tudi za udeležence iz Ljubljane. Udeleženci iz drugih mest uživajo za priključek posebnemu vlakom 50% popusta iz svojih mest do Zagreba. Potuje se s kolektivnim in osebnim potnim listom. Prijave za izlet sprejemajo vse biletarne »Putnik« in avstrijski turistični urad v Zagrebu, Praska ul. 9, najdalje do 4. decembra.

— Trije slepi potniki na parniku. Iz Šibenika poročajo, da je t. dni tam italijanski parnik »Herman« naložil mnogo lesa za severno Afriko. Ko je parnik hotel že odpluti, je mostvo naenkrat našlo na parniku tri mlade ljudi, ki niso spadali na parnik. Dva slepa potnika sta se takoj vdala, tretji pa je hotel preteptati mornarja, ki ga je odkril. Vendar so ga obvladali. Pri policiji so vsi trije izpovedali, da so brezposelni in da bi radi prišli v širši svet, kjer so upali najti delo. Zdi pa se, da so hoteli najbrže v Spanijo ali k rdečim ali h generalu Francu. V Šibeniku so namreč oblasti prijele na nekem drugem parniku še dva slepa potnika, ki sta hotela na pomoč generalu Francu.

— Povečanje jakosti zagrebske radijske postaje. Znano je, da je zagrebska radijska postaja šibka ter da jo je na radijski sprejemni aparat včasih težje dobiti kakor London. Zagrebčani so sedaj napravili načrt, po katerem bi se energija zagrebske radijske postaje dvignila na 50 ozi. 100 kilovatov, obenem pa bi se ustanovila tudi podružnica zagrebske radijske postaje v Splitu.

Ljubljana

dne 19. novembra:

Gledališče

Drama: Petek, 19. nov. ob 15: »Pesem s cestec«. Ljudska predstava po globoko znanih cenah od 14 do 22 din. — Sobota, 20. nov.: »Firmac«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Nedelja, 21. nov. ob 15: »Pastirček in princezak«. Izven. Ob 20: »Simkovic«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Opera: Petek, 19. nov.: Zaprtlo. — Sobota, 20. nov.: »Gorenjski slavček«. Izven. Slavnostna predstava o priliki 100-letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. Zvišane operne cene. — Nedelja, 21. nov. ob 15: »St. Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: »Sevilski brivci«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prireditve in zabave

»Strie v toplicah na odru Rokodelskega doma. V nedeljo, 21. t. m. ob pol 8 zvečer bo v priprilo Rokodelsko društvo prvo veseloligro v letošnji sezoni. Pod spretnim vodstvom g. režiserja Janka Novaka bodo nastopile najboljše moči Rokodelskega doma v velezabavni igri »Strie v toplicah«. Ker je zanimanje za igro zelo veliko, naj si vsakdo oskrbi vstopnico v predprodaji v nedeljo dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ul. št. 12.

Zveza večjih sester sv. Klare uprizori v nedeljo, dne 21. novembra ob 5 pop. v frančiškanski dvorani Blondel de Rosenhagov misterij »Vitez N. Lj. Gospe« in prof. Janka Mlakarja petdejanko »Roksana«. Cene iste kot pri prvi prireditvi. — Vstopnice so v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikičark vabi svoje članice na sestanke danes točno ob 6.15 v dvorani št. 1 pri oo. frančiškanih. Pridite vse!

Kino

Kino Kodeljevo tel. 31-62. Danes ob 20 dva sponda: Ronald Colman in Claudette Colbert v nemškem velfilmu »Med dvema zastavama« in »Klic prerije« William Boyd.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy, ded.; Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Odkritje spomenika

Jožetu Ressleru

V nedeljo 21. novembra ob 11 odkrije ljubljanska sekcija Zdrženja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov spomenik izumitelju ladijskega vijaka Jožetu Ressleru pred tehniško fakulteto univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani ob Aškerčevi cesti.

Ob 75 letnici njegove smrti je Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana na eni izmed sej sprejela sklep, da postavi spomenik temu velikemu možu, ki je živel in ustvarjal na tleh naše ožje domovine. Letos 10. oktobra je poteklo 80 let od njegove smrti. Po petih letih izpolnjuje Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana to častno nalogo z željo, da bi bili na predvrtu tehnične fakultete postavljeni spomeniki tudi drugim, predvsem našim slavnim tehnikom in znanstvenikom.

K tej intimni slavnosti vabimo ponovno vse, ki so prešli posebna vabila in tudi ostalo javnost naprošamo, da s svojo navzočnostjo počasti spomin znamenitega češkega rojaka in s tem dokaže, da Slovani ne pozabljamo na svoje duhovne velikane.

Po odkritju spomenika bo UJIA — sekcija Ljubljana položila vence na grob Jožeta Resslera, ki počiva na pokopališču pri Sv. Križu.

★

1 V Lurd in na Pireneje se popeljem na nocojšnjem prosvetnem večeru, sveda ne z vlakom, temveč s pomočjo skioptičnih slik in besede predavatelja g. prof. Janka Mlakarja. Predavatelj sam je to pot napravil letošnje počitnice in ker je znan pripovedovalec, ki v šaljivi obliki pove marsikaj resničnega, včasih pa tudi dodaja kak ocvirk iz torbe lažnivega ključke, zato bodo obiskovalci prišli brez dvoma na svoj račun. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvez, Miklošičeva 7, sedeži 3 din, stojišča 2 din in za dijak 1 din.

1 Elitni kino Matia obvešča, da je film »Vest Slovestva« — Emile Zola »po izredno nizkih cenah 3.50 in 5.50 din samo še danes ob 16 in 19.50. — Ob 21.15 premiera filma »Antonio Adversus«.

1 Važna predavanja. V soboto, dne 20. nov., ob 20. bodo v dvorani Akademikega doma na Miklošičevi cesti 5 važna predavanja »O umetnem splavu«.

Referirajo: »P. L. Dostal D. J. (kot teolog), dr. E. Vračko (kot jurist), dr. J. Žitko-va (kot zdravnik). Vljudo vabimo vse zdravnike, kat. seniorje, nadalje one gg. juriste in teologe, člane S. K. A. S., ki se za temo zanimajo. — Za zdravniški osek S. K. A. S.: Dr. Fr. Debovec.

1 Opozarjamo na današnji oglas mestne občine glede dobave in prodaje ledu.

1 500 kg železa so ukradli. Na Vilharjevi cesti je včeraj dopoldne policija ustavila 27-letnega Ivana Z., ki je še s tremi tovariši peljal na cizi nekaj železnih travrz. Policija je pravilno domnevala, da so te travrize ukradene pri Stavbni družbi ter je napovedala aretacijo. Vsi trije Ivanovi tovariši so takoj pobegnili, Ivan pa je moral na policijo. Dva zlikovca je policija še pozneje aretirala, tako da manjka samo še četrti. Travrize so bile težke okoli 500 kg ter bi zlikovci dobili zanje po sedanjih cenah okoli 450 din. Prodati so jih namreč nameravali nekemu trgovcu, ki je v preiskavi tudi zaradi nakupovanja kositrnih žlebov, bakrenih telefonskih žic in druge žlahtne kovine sumljivega izvora.

1 Pri »Bobenčuk« zopet vsak petek polenovka! 1 Nenavadna goljufija. V neko znano ljubljansko trgovino je predvčerajšnjim popoldne stopil možki ter zahteval dobre zimске visoke čevlje z dvojnimi podplati. Pomerjal jih je in se dogovoril za ceno, nato pa naročil prodajalki, naj mu jih pošlje v neko pisarno v bližini, kjer dobi donosalec tudi denar. Takoj nato je odšel možki v to pisarno, kjer ga niso prav nič poznali in tam prosil gospodarja pisarne, naj mu dovoli, da nekaj napiše na pisalni mizi. To mu je bilo ugodeno. Ko je mož pisal, je stopil sluga s čevlji in jih izročil temu možakarju. Možakar jih je pometil ter rekel slugi, naj malo počaka, da gre k »šefu« po denar. Sluga je čakal in čakal, končno se mu je zdelo, pa vse skupaj nerodno ter je vprašal v pisarni, zakaj naročnika ni več nazaj. V pisarni so mu povedali, da moža sploh ne poznajo ter da je le slučajno pisal pri pisalni mizi. Pogledali so, kaj je mož napisal in so našli celo pismo, v katerem se je možkar pravilno podpisal ter se opravičil s svojo invalidnostjo in revščino, da si je na ta način prigljal potrebne

čevlje. Škodo okoli 300 din pa trpi prodajalka, ki je možakarju zaupala čevlje.

1 Zakaj doleti včasih človeka kazen. Sredi lepe ljubljanske ulice opravlja službo mlad stražnik. Dobrega srca je in nerad zapiše koga. Toda njegovo dobro srce se je uprlo, ko je mimo nega vozil avto, poln mladih telčkov, ki so od trpljenja mukali. Telčki so bili namreč nagneteni na avtomobilu bolj kakor vžigalice v polni škatlici. Stražnik je avto ustavil in voznika posvaril, na kar se je seveda voznik oziroma gonjač prav furmansko izrazil proti stražniku. Stražnik je moža aretiral in ga odvedel na stražnico. Gonjač pa se je medtem skesal, spoznal, da je napravil krivico telčkom, še večjo pa stražniku ter je prošil stražnika za odpustanje. Kakor smo že rekli, je bil stražnik dobrega srca in je gonjaču odpustil žalitev svoje osebe, ni pa mu hotel odpustiti trpljenja telčkov, česar tudi ni mogel, ker je bila ovadba že vložena. Mož je plačal kazen zaradi telčkov, zaradi stražnika pa mu ni bilo treba.

1 Tatovi in tihotapei. Poročali smo že večkrat o pogostih tatvinah, ki se dogajajo na mestni klavnic. Tam je namreč prav lahko izmakniti večji kos mesa in prilike zapeljejo seveda tako, ki razmere na klavnici dobro poznajo. Policija je sedaj aretirala dva brata, od katerih je eden mesarski pomočnik, ki je svojemu bratu nosil slanino, ta pa jo je cvrl. Policija je našla prav velike zalogo masti, ki je bila cvrta iz nakradene slanine in ki sta jo nameravala brata prodati najbrž kje v Ljubljani. — Policija je dalje prišla nekega tihotapea, upokojenega železničarja iz okolice Smarja, ki je prodajal monopolsko blago, kakor vžigalnike, saharin, kresilne kamne, dalje nezacinjeno svileno blago.

1 Mlada izprijenka. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je policija aretirala neko Nežiko M., znano tatico in vlačugo. Ta Nežika je bila nekoč privatna uradnica, toda je kljub svoji mladosti popolnoma propadla. Sedaj je stara komaj 25 let, pa je bila že trinajstkrat kaznovana. Nežika se je naselila pri neki stranki v bližini kolodvora ter se predstavila pod popolnoma napačnim imenom Nameravala je najbrže kakšno novo goljufijo ali tatvino, toda policija jo je o pravem času prišla.

Zborovanje o pokojninskem zavarovanju

Ljubljana, 18. novembra.

V beli dvorani Uniona je nocoj predaval pod okriljem Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev dr. Vrančič, ravnatelj Pokojninskega zavoda, o pokojninskem zavarovanju trgovskih nameščencev. Prav te dni je bilo namreč objavljeno razširjenje pokojninskega zavarovanja za zasebne nameščence na vso državo, toda v novem razširjenju niso upoštevani trgovski nameščenci. Vzrok, da so trgovski nameščenci izostali iz te uredbe, je v tem, da je bila velika zmeda v tolmačenju, kdo naj velja za nameščence, že v avstrijskem zakonu o zavarovanju iz leta 1909 in nato še iz leta 1914, ki oba drugače tolmačita pojem nameščence. Zakon iz leta 1909 je določal, da se morejo zavarovati nameščenci, ki so v zasebnih službah, zakon iz leta 1914 pa je tolmačil kot nameščence tiste osebe, ki so bile uslužbene v svojstvu uradnika in ki redno opravljajo duševno delo. Med te osebe sodijo kontoristi, računarji, risarji, delovodje, poslovodje, pazniki, višji mlinarji itd., nameščenci z dveletno trgovsko šolo, pa tudi tisti, ki se bavijo s poučevanjem in umetnostjo kot organizirani. Zbolšanje pokojninskega zavarovanja je pri nas prinesla leta 1924 uvedba draginskih doklad. Pokojnina je po 40 letih plačevanja znesla 100 odstotkov, poleg tega pa ima še vsakdo pravico do

10 odstotne starostne rente. Zanimiva je ugotovitev, da se marsikdo pritožuje, da plačuje 40 let v pokojninski sklad, pokojnino pa prejema samo nekaj let. G. ravnatelj je navajal, da je to nazarje povsem napačno. Kdor plačuje 40 let zavarovanje, mu Pokojninski zavod izplača na vplačani znesek že po 4 in trideset let. Kdor izstopi iz službe, dobi 80 odstotkov povrnjenih vseh premij. Nazadnje je dr. Vrančič naglasil, da morajo trgovski nameščenci vespovsod zahtevati zase pokojninsko zavarovanje.

Predsednik Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev g. Franc Pernišek je spregovoril nekaj besed o uspehih raznih anket o vprašanju 40 urnega delovnega časa, da se uveljavlja zahteva trgovskih nameščencev po 6 urnem delu na dan, da se določi za vse enak delovni čas in da se reši vajenično vprašanje. Na vrsti sta dve anketi, ki pa bosta šele drugo leto.

V imenu centrale je govoril nato še predsednik g. Rudolf Smeruš, ki je naglašal, da je tudi uradni nameščentvo v boju za svoje pravice. Pri nas je vseh nameščencev obenem s pomočniki okrog 14.000. Potrebno je, da se vsi oprijmejo svojega strokovnega glasila in se strnejo v boju za rešitev delovnega prava zasebnih nameščencev.

Za poglobitev ljubljanskega kolodvora

Ljubljana, 18. novembra.

Nocoj ob 6 je bila na magistratu seja propagandnega odbora za poglobitev ljubljanskega kolodvora, ki ji je predsedoval načelnik univ. prof. dr. Fran Stele, prisostvovali pa so ji med drugim tudi predsednik odbora univ. prof. Horvat, arh. inž. Tomažič, inž. Dimnik, dr. Brilec ter razni strokovnjaki. Seja je predvsem ugotovila, da so se pojavila nekatera zmotna mnenja in predlagajo druge rešitve ljubljanskega kolodvorskega vprašanja, toda vse te niso stvarne ter je možna samo ena, namreč poglobitev. Inž. Dimnik je v svojih izjavah še natančno razložil, da je Ljubljana bila v zadnjih starih desetletjih kljub svojemu velikemu urbanističnemu razvoju prikrajšana na najbolj važnih mestih kar za tri prehode čez železniško progo. Seja je ugotovila, da akcija za poglobitev kolodvora lepo napreduje ter da je našla odmev tudi v Beogradu. Sprejetih je bilo tudi nekaj sklepov, ki bodo pospešili, da se kolodvorsko vprašanje v Ljubljani zadovoljivo reši.

Vič

Prosvetno društvo ima nocoj ob 8 prosvetni večer na katerem bo predaval g. ravnatelj Zor o »Svetovni razstavi v Parizu«. Predavanje bodo poslušale skioptične slike.

Svetinje

L. Petovar razrešen prisodništva pri okr. kinet. odboru. Po nalogu kr. banke uprave je bil gosp. Lovro Petovar razrešen prisodništva pri okrajnem kinetiskem odboru, kamor ga je bila delegirala Kmetijska družba.

Po smrti obč. odbornika M. Kocipra bi moral z iste liste kot namestnik priti v občinski odbor g. L. Petovar, pa ga banka uprava ni pozvala v odbor, marveč za odbornika imenovala g. Alojzija Zmazeka, ki je kandidiral na Petovarjevi listi.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Priloga sledeče novosti:

Demp: Christliche Staatsphilosophie in Spanien. 169 str., vez. 60 din. — Fiedler: Christliche Opferfeier. Gedanken zum Mysterium der Messe. 124 str., vez. 34 din. — Gheon: Der heilige Johannes Bosco. 221 str., vez. 42 din. — Goodier: Sünder und Heilige. 188 str., vez. 51 din. — Herzog: Herrlichkeit Gottes. Grundgedanken katholischer Frömmigkeit. 270 str., vez. 51 din. — Lippert: Menschenleid. 91 str., vez. 36 din. — Lippert: Gespräche. 178 str., vez. 42 din. — Oberhammer, Du und Dein Gott. 76 str., nevez. 28 din. — Soiron: Die Predigt heute. 125 str., vez. 33 din. — Soiron: Das Geheimnis des Gebetes. Betrachtungen zu seiner theologischen Bedeutung. 199 str., vez. 39 din. — Wyser: Theologie als Wissenschaft. Ein Beitrag zur theologischen Erkenntnislehre. 218 str., nevez. 110 din.

Zaščita denarnih zavodov

Belgrad, 17. nov. AA. Z uredbo od 16. t. m. ki jo je na predlog trgovskega ministra sprejel ministrski svet, je do 23. februarja 1938 podaljšal rok za sprejemanje prošnje denarnih zavodov, ki bi se hoteli poslužiti zaščite po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. novembra 1934. Po izjavi Narodne banke in Poštne hranilnice bo dana možnost, da bo precejšen del teh terjatev mobiliziran s posebnim kreditom, ki ga bodo te ustanove dovolile denarnim zavodom in zadrugam. Iz vseh teh razlogov ni nobene potrebe več, da se ta rok, kakor doslej že dvakrat, podaljša zopet za leto dni, marveč samo za krajšo prehodno dobo, tako da bo po njegovem preteku prenehala možnost, da dobe denarni zavodi in zadrugae po tej uredbi zaščito. Na podlagi dosedanjih izkustev pa namerava ministarstvo za trgovino in industrijo izdati uredbo, ki bo za primer prehodne nelikvidnosti ali trenutnega navala vlagateljev preprečila težke posledice za kredit v državi. V tem primeru bodo lahko za zgled drugo države, zlasti srednje Evrope. Nova uredba bi morala stopiti v veljavo po poteku roka, ki ga določa dosedanja uredba.

Belgrajske vesti

Belgrad, 10. nov. m. Na tožbo novosadskega zdravnika dr. Slobodana Matiča sta bila obsojena zaradi klevete bivši glavni tajnik Narodne odbrane Uroš Bjelič in bivši urednik mesečnika »Narodna odbrana« Marko Krešić, vsa kna 2 odni zapora, pogojno na leto dni, in 600 din kazni.

Tukajšnja Jugoslovansko-bolgarska liga pripravila veliko razstavo bolgarskih karikaturistov. Na čelu bolgarskih karikaturistov je Aleksandrov Možinov, član bolgarske znanstvene akademije in tvorec sodobnih bolgarskih karikatur.

Pravosodni minister je sprejel nocoj v svojem kabinetu predsednika ljubljanskega apelacijskega sodišča dr. Vladimira Golio, ki je ob tej priliki resornemu ministru poročal o poslovanju zaupnega mu sodišča v Ljubljani.

Po uradnih podatkih glavnega ravnateljstva državnih železnice so v septembru prepeljali 1.920.676 ton zasebnega blaga proti 1.734.218 ton v istem mesecu lanskega leta. Od tega odpade na notranji promet 1.149.965 ton, na mednarodni promet (izvoz) 164.664 ton. V mednarodnem prometu (uvoz) je pa prispelo 32.028 ton, tranzitnega blaga pa je bilo 153.121 ton.

Tarifni odbor se na podlagi odloka prometnega ministra sestane v Beogradu 6. decembra. Na dnevnem redu je razprava o tarifi za prevoz blaga zvezek 1, 2 in 3 in slučajnosti. Seja bo v dvorani industrijske zbornice navedenega dne ob 9 dopoldne.

Češkoslovaški poslanik dr. Vaelav Girska je danes ob 11.30 obiskal prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševića in se pomudil v razgovoru s njim okoli pol ure.

Po uradnih podatkih glavnega ravnateljstva državnih železnice so septembra meseca prepeljali skupno 4.757.849 potnikov (lani v istem mesecu 3.962.323). Potniški promet v tem mesecu je proti lanskemu v istem mesecu narasel za 20,08%.